

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO

XXXII

SOSIALISIA
ERIKOISTUTKIMUKSIA

III

TUTKIMUS SUOMEN MAATALOUSTYÖVÄEN OLOISTA
PALKKAUSVUONNA 1919—1920

HELSINKI 1923

#1. 2.1

SUOMEN VIRALLINEN TILASTO

XXXII

SOSIALISIA
ERIKOISTUTKIMUKSIA

III

TUTKIMUS SUOMEN MAATALOUSTYÖVÄEN OLOISTA
PALKKAUSVUONNA 1919—1920

HELSINKI 1923
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

396 705

STATISTIQUE OFFICIELLE DE FINLANDE

XXXII

ENQUÊTES SPÉCIALES
SUR LES AFFAIRES SOCIALES

III

RECHERCHE SUR LES CONDITIONS DES OUVRIERS AGRICOLES
PENDANT L'ANNEE DE SALAIRE 1919—1920

HELSINGFORS 1923

Täten Tilastollisen Päätoimiston Sosialitilastollinen osasto saattaa julkisuuteen tulokset siitä tilastollisesta tutkimuksesta, jonka Sosialihallituksen Tilasto-osasto Valtioneuvoston antaman määräyksen mukaisesti on pannut toimeen Suomen maataloustyöväen oloista palkkausvuonna 1919—1920. Tutkimuksen on pääasiallisesti suunnitellut ja suorittanut ylimääräinen aktuaari, filosofian kandidaatti *Emil Hynninen*.

Helsingissä helmikuun 23 päivänä 1923.

L. Harmaja.

J. T. Hanho.

Sisällysluettelo.

	Siv
<i>I. Johdanto</i>	1
Tutkimusmenetelmä	2
<i>II. Työväden luku ja ryhmitys</i>	5
Palkkausryhmät	5
a) Vuosityöntekijät	5
b) Päiväpalkkalaiset	7
Ikäsuhteet	11
Siviilisääty	14
Kotieläinten pito	16
<i>III. Työaika</i>	18
Työpäivän pituus	18
Työpäivän alkaminen ja päättyminen.....	27
Ruokailu- ja lepoajat	33
Työaika lauantaisin	36
<i>IV. Palkkaus</i>	38
Ammattioppinen työväki	38
Vuospalkolliset	39
Muonalla olevat vuosityöntekijät.....	58
Päiväpalkalla olevat työntekijät	68
a) Vakinaiset työntekijät	68
b) Tilapäiset työntekijät	77
<i>V. Asunto-olot</i>	85
<i>VI. Loppulause</i>	100
Résumé	101
Liitteitä	103—123

Johdanto.

Maataloustyöväen olojen tutkimiseen on viime aikoina useissa maissa kiinnitetty erikoista huomiota varsinkin sen johdosta, että työsuhde maataloudessa, joka aikaisemmin oli verraten pysyväinen, on joutunut talouselämän kansanvaltaistuessa ja muutenkin suuresti muuttuessa uudistusten alaiseksi. Tärkeimpiä ja perusteellisimpia työsuhdetta koskevista tutkimuksista on Englannin maatalousministeriön toimeenpanema tiedustelu, jonka tulokset ilmestyivät vuonna 1919 kahtena nidoksena nimellä „Wages and conditions of employment in agriculture”. Niinikään on suoritettu myös Ranskan maatalousministeriön toimesta tutkimus „L'enquête sur les salaires agricoles”, joka ilmestyi vuonna 1912. Saksassa on taas maataloustyöväen kysymyksen selvittämiseksi suorittanut laajempia tutkimuksia „Studienkommission für Erhaltung des Bauernstandes, für Kleinsiedlung und Landarbeit” ja eräiden maatalouskamarien työvirastot (Arbeitsamt). Tanskassa, Ruotsissa ja eräissä muissa maissa on valtio myös toimeenpannut työsuhdetta koskevia tiedusteluja. Tärkeä ja perusteellinen on varsinkin Ruotsissa vuonna 1911 alkuunpantu tutkimus maataloustyöväen oloista, jonka tulokset ilmestyivät v. 1915 teoksessa „Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden inom olika bygder och å typiska lantegendomar”. Suomessa joutuivat maataloustyöväen olot tilastollisen tutkimuksen esineiksi vuonna 1901, jolloin professori *Hannes Gebhardin* johdolla ryhdyttiin maaseudun yhteiskuntataloudellisia oloja järjestelmällisesti selvittämään. Tämän tutkimustyön tuloksina ilmestyi Tilastoman väestön alakomitean julkaisemassa sarjassa „Tilastollinen tutkimus yhteiskuntataloudellisista oloista Suomen maalaiskunnissa v. 1901” myös maataloustyöväen oloja valaivia julkaisuja. Viides nidos mainitussa sar-

jassa käsittelee työväenperheitten asunto- ja maataloudellisia oloja. Metodiselta kannalta arvokas tutkimus maataloustyöväen oloista on vuonna 1906 ilmestynyt Invaliditeettivakuutuskomitean toimittama julkaisu „Väestö, invaliditeetti- ja tulosuhteet Tuusulan, Humpilan, Kymän, Räisälän ja Vihannin kunnissa vuonna 1903”. Asetuksella kesäkuun 29 päivältä 1907 annettiin Maanviljelyshallituksen tehtäväksi julkaista vuosittain tietoja työvoiman tarjonnasta maataloudessa sekä maataloustyöväen palkkaehdoista. Mainittuja tietoja, jotka perustuvat arviointiin, on sittemmin tämän hallituksen puolesta säännöllisesti joka vuosi julkaistu.

Vuoden 1910 valtiopäivillä hyväksyi Eduskunta anomuksen, että toimitettaisiin yleinen palkkolisten oloja maassa koskeva tilastollistaloudellinen tutkimus varsinkin sen seikan selvittämiseksi, onko erityinen palvelusväen suojelulaki katsottava tarpeelliseksi. Tämän tutkimuksen toimeenpano viivästyi suureksi osaksi sen vuoksi, että vuonna 1914 puhkesi suursota, joka aikaansai epänormaalit olot alituisine hintatason nousuineen ja vaihtelui-
neen.

Kun sittemmin sodan jälkeen kävi tarpeelliseksi saada tietoja yleensä koko maataloudessa työskentelevän työväen työsuhteesta ennen kaikkea sen johdosta, että kolmannessa kansainvälisessä työkonferenssissa vuonna 1921 tuli käsittelyn alaiseksi maataloustyöväen kysymys kokonaisuudessaan, päätti Valtioneuvosto Sosialiministeriön esityksestä syyskuun 15 päivänä 1920, että Suomen maataloustyöväen oloista oli Sosialihallituksen viipymättä toimeenpantava tutkimus. Tämän mukaisesti ryhtyikin Sosialihallituksen Tilasto-osasto hetimiten suunnittelemaan mainittua tutkimusta ja hankkimaan aineistoa palkkausvuodelta 1/XI 1919—31/X 1920.

Tutkimusmenetelmä.

Vaikka kokemus maataloustyöväen olojen tutkimuksen alalla on vielä suhteellisesti vähäistä, on kumminkin tutkimusmenetelmään nähden saavutettu vakiintumista. Sen sijaan, että aikaisemmin hankittiin tiedot keskimääräisestä palkasta, keskimääräisestä työajasta y. m. työsuhdetta koskevista seikoista pääasiallisesti valtion ja kuntien viranomaisten arvioinnin perusteella, on nykyään pyritty keräämään mahdollisimman tarkat tiedot yksityisten työntekijäin palkoista, työajan pituudesta eri paikkakunnilla ja eri vuodenaikoina j. n. e. ja laskemaan näistä tiettyjen työläisryhmien vallitsevin palkka ja samoin vallitsevin työaika. Entisen menetelmän mukaan voitiin työsuhdetta koskevat tutkimukset helposti ulottaa hyvin monia paikkakuntia, esim. maan kaikkia kuntia käsittäväksi. Nykyistä n. s. edustavaa tutkimusmenetelmää noudattaen joudutaan useimmissa tapauksissa rajoittamaan aineiden kerääminen tyypillisiin, erikoisia näkökohtia silmällä pitäen valittuihin paikkakuntiin ja tyypillisiin talouksiin.

Kun Suomi on asutukseen katsoen laaja alaltaan ja kun työsuhhteessa eri paikkakuntien yhteiskuntataloudellisesta rakenteesta, liikennesuhteista y. m. seikoista päättäen saattoi olla enemmän kuin ehkä monessa muussa maassa eroavaisuuksia, katsottiin tarpeelliseksi ulottaa yllämainittu tutkimus käsittämään 50 kuntaa eli noin 10 % kaikista maalaiskunnista. Kun oli näin valittava tutkimuksen esineeksi tyypillisiä kuntia, otettiin mukaan osittain sellaisia kuntia, joissa suurviljelys oli vallitsevana ja toiselta puolen myös erikoisia pienviljelyskuntia. Tutkimuksen alaisia kuntia valittaessa panttiin huomiota myös siihen, että työsuhdetta koskevia tietoja saataisiin kunnista, jotka ovat lähellä kaupunkia ja maaseudulla olevia liikekeskuksia, ja niinkään tietoja varsinaisilla maanviljelysalueilla olevista kunnista. Samoin otettiin tutkimuksen alaisiksi kuntia, joiden alueella oli huomattavammin metsätöitä, ja sellaisia, joissa ei metsätöitä ollut, rautatien lähellä olevia kuntia ja kauempana rautateistä olevia. Samalla koetettiin kuntien alueellinen ryhmittäminen saada sellaiseksi, että tietoja tulisi tasaisesti kaikista osista maata. Näin menetellen tulivat tutkimuksen esineiksi valituiksi seuraavat kunnat: Uudenmaan läänistä Iitti, Inkoo, Pukkila, Sipoo ja

Vihti; Ahvenanmaan läänistä Sund; Turun ja Porin läänistä Jämijärvi, Kiikka, Laitila, Loimaa, Perniö, Raisio ja Ulvila; Hämeen läänistä Janakkala, Jämsä, Kuru, Lempäälä ja Tuulos; Viipurin läänistä Jaakkima, Kirvu, Korpisekä, Kymi, Lemi, Valkjärvi ja Viipurin mlk; Mikkelin läänistä Joroinen, Joutsa, Kerimäki ja Ristiina; Kuopion läänistä Iisalmi, Kitee, Kontiolahti, Muuruvesi, Nurmes ja Rautalampi; Vaasan läänistä Jalasjärvi, Karstula, Kälviä, Lapua, Närpiö, Pihtipudas ja Veteli; Oulun läänistä Hyrynsalmi, Liminka, Nivala, Sotkamo, Taivalkoski, Tervola ja Utajärvi. Alkuaan oli tutkimuksen alaisten kuntien joukkoon Vaasan läänissä otettu myös Mustasaaren kunta. Kun sieltä ei uudistetuista pyynnöistä huolimatta kumminkaan saatu ensitietoja, päätettiin mainittu kunta jättää tutkimuksen ulkopuolelle, kun ilman sitäkin näytti tutkimuksen alaisten kuntien määrä Vaasan läänissä riittävältä. Näin jäi lopullisesti tutkimuksen esineeksi 49 kuntaa. Määrättäessä sen jälkeen, minkälaisia tiloja ja kuinka paljon kunkin kunnan alueelta oli tutkimuksen alaiseksi otettava, noudatettiin seuraavaa menettelytapaa. Kun yleensä sellaisilla tiloilla, joilla on vähemmän kuin 10 ha peltomaata, ei vakituisesti käytetä vierasta työvoimaa, jätettiin tämän suuruiset tilat tutkimuksen ulkopuolelle. Sitä suuremmista tiloista otettiin kussakin tutkimuksen alaisessa kunnassa Elintarveministeriöstä saatujen vuoden 1919 viljan luovutuskirjojen mukaan joka neljäs tila. Sellaisissa tapauksissa, joissa tätä menettelytapaa käyttäen valittujen tilojen luku jäi pienemmäksi kuin 40, otettiin joka toinen tila. Jos tällöinkin valittujen tilojen luku jäi alle 40, otettiin tutkimuksen alaisiksi kaikki kunnan alueella olevat 10 ha:n tai sitä suuremmat tilat. Eräissä syrjäisissä kunnissa, joissa ei peltoalaltaan ole lainkaan yllämainitun kokoisia tiloja, mutta joissa laajojen luonnonniittyjen ja metsämaiden turvin voidaan harjoittaa maataloutta sellaisessa mittakaavassa, että vakinaisen työvoiman pitäminen käy tarpeelliseksi, valittiin viljanluovutuskirjojen mukaan riittävä määrä tätä pienempiä tiloja. Tällaisia olivat tutkimuksen alaisista kunnista seuraavat: Korpisekä, Valkjärvi, Hyrynsalmi, Taivalkoski ja Tervola.

Yllämainittua menettelytapaa noudattaen joutui tutkimuksen alaiseksi 2 987 tilaa eli keskimäärin noin 61 tilaa kutakin kuntaa kohden ja tultiin ensitietoja keräämään nel-

jänneltä osalta kaikista sellaisista tiloista, joilla oli 10 ha tai sitä enemmän peltoa, 16 kunnassa, puolelta yllämainitun kokoisia tiloja 14 kunnassa ja kaikilta mainitun kokoisilta tiloilta 14 kunnassa. Tähän tulivat lisäksi yllämainitut 5 kuntaa, joilta kerättiin ensitietoja myös 10 ha pienemmiltä tiloilta.

Ensitietojen hankkiminen näinkin suurelta määrältä tiloja kunkin kunnan alueella, kuin edellä on esitetty, katsottiin tutkimuksen laatuun nähden tarpeelliseksi. Kun palkat sekä suuruudeltaan että laadultaan ovat hyvin erilaiset eri kunnissa, on palkkatilaston käsittely erittäin sangen tärkeä. Kunkin kunnan alueella tarvitaan tilastollista käsittelyä varten suhteellisesti suuri määrä yksityistapauksia, varsinkin kun on kysymyksessä vuosipalkkolisten palkkatason toteaminen. Vuosipalkkolistissa on nimittäin jokin määrä sellaisia, jotka eivät ole täyttä vuotta palveluksessa. Viime mainitut on erotettava eri ryhmäksi, ja ne jäävät yleisestä käsittelystä syrjään. Edelleen on ryhmittelyä jatkettava eri ikäluokkien välillä. 14—18-vuotiaita on jo huomattava määrä palveluksessa. Näillä voi olla eri suuri palkka kuin 18—20-vuotiailla j. n. e. Osalla vuosipalkkolistista voi olla yksinomaan raha- tai luontoispalkka, osalla taas yhdistetty raha- ja luontoispalkka. Tässäkin suhteessa on ryhmittely tarpeen. Vielä on ryhmitettävä työntekijät eri viljelmien suuruuden mukaan, jotta m. m. päästäisiin selville, minkälaisilla tiloilla käytetään suhteellisesti enemmän alaikäisiä työntekijöitä. Myös työpäivän pituuden toteaminen eri vuoden aikoina vaatii huomattavan määrän yksityistapauksia. Minkälaisia työsuhdetta valaisevia tietoja tahdottiin yllämainitun tutkimuksen kautta saada, näkyy niistä viidestä kyselykaavakkeesta, jotka ensitietojen keräämistä varten laadittiin ja jotka ovat tämän esityksen liitteinä I—V siv. 105 ja seur.

Niin kuin mainituista kaavakkeista näkyy, pyrittiin tutkimuksen avulla saamaan selville kunkin työläisen ikä, sukupuoli, ammatti, perhesuhteet ja asunto sekä kotieläimet ynnä palkka, tulipa se sitten rahana tai erilaisina luontoisetuina. Sen lisäksi otettiin myös selvää erittäin työläisryhmien työsopimuksen laadusta ja palkanmaksutavasta. Työsäikää koskevalla kaavakkeella tahdottiin tietoja työajan alkamisesta ja päättymisestä, ruokailuajoista, ylityöstä ja palkasta, ylityötunneista sekä siitä, käytetäänkö lapsia ja nuorta väkeä töissä ja millainen on näiden työaika.

Sen sijaan tutkimuksessa ei kiinnitetty huomiota työn kysyntä- ja tarjontasuhteitten perusteellisempaan selvittämiseen, koska tällaisia tietoja pitäisi saada useammilta vuosilta, ennenkuin niiden perusteella voisi riittävän varmoja johtopäätöksiä tehdä. Sitä paitsi Maataloushallituksen julkaisemassa tilastossa annetaan näistä seikoista vuosittain tietoja. Ensitietojen kerääjiä varten laadittiin kaavakkeiden täyttämistä varten erikoiset ohjeet, jotka ovat tämän esityksen liitteenä VI siv. 115.

Ensitietojen kerääjiksi otettiin yleensä kunkin tutkimuksenalaista kuntaa kohden yksi henkilö, jonka tuli käydä kaikilla tutkittavilla tiloilla kaavakkeet täyttämässä. Tällaisiksi henkilöiksi koettiin saada maatalousoloja tuntevia henkilöitä, kuten maatalousylioppilaita, maatalousneuvoja tai tutkimuksen alaisen kunnan alueella työskenteleviä valistuneita maanviljelijöitä. Neuvottelemalla sopivista henkilöistä eduskunnan maalaisjäsenten kanssa, hankkimalla tietoja maanviljelysseurojen sihteereiltä, kuntien luottamushenkilöiltä j. n. e. tuli lopullisesti valituksi 49 kuntaa varten henkilöt ensitietojen kerääjiksi. Mainittujen kuntien alueella toimivat ensitietojen kerääjät jakaantuivat ammattinsa ja sivistysmääränsä perusteella seuraavasti: maanviljelijöitä, joista useat toimivat samalla kunnallisissa tehtävissä, 22, ylioppilaita 13; maatalous- ja metsänhoidonneuvoja 9, opettajia, agronomeja ja maistereita 3 sekä 1 kunnallinen ammattientarkastaja ja 1 konstaapeli. Eräissä tapauksissa oli yllämainituilla henkilöillä apulaisia ensitietojen keräämisessä.

Seuraava taulukko osoittaa tilojen lukua, jotka otettiin tutkimuksen esineiksi. Kaavakkeet lähetettiin ensitietojen kerääjille pääasiallisesti loka- ja marraskuun aikana v. 1920 ja saapuivat niistä viimeiset takaisin toukokuun 13 p:nä v. 1921.

Niin kuin seuraava taulukko osoittaa, kerättiin ensitiedot osittain palkkausvuoden lopussa ja osittain sitä seuraavina lähimpinä kuukausina toisen palkkausvuoden alussa. Kun vuosipalkkolisten palkat lopullisesti maksetaan palkkausvuoden loppussa, oli ensitietojen keräyksessä tästä sikäli etua, että tietojen antajat muistivat tällöin vielä tarkoin palkkasuhteet. Sen sijaan oli ensitietojen hankinta tänä aikana siinä suhteessa epäedullista, että päiväpalkkalaisten ja urakkamiesten palkkasuhteista oli vaikeampi saada ensitietoja sellaisilta tiloilta, missä ei ollut kir-

Kunta	Tilaja, jolla pehrala oli 10 ha tai sitä yll	Tilaja, jolla ovettiin tutki- muksen esineiksi	Kaavakkeiden saapumispäivä	Kunta	Tilaja, jolla pehrala oli 10 ha tai sitä yll	Tilaja, jolla ovettiin tutki- muksen esineiksi	Kaavakkeiden saapumispäivä
Uudenmaan lääni.				Mikkelin lääni.			
Iitti	388	97	2/12	Joroinen	104	52	8/12 14/2
Inkoo	113	57	14/6	Joutsa	82	41	17/12 15/3
Pukkila	150	75	20/12 4/2	Kerimäki	119	59	25/10 5/2 2/3
Sipoo	254	63	4/2 11/5	Ristiina	42	42	18/10 1/12
Vihti	200	50	12/1	- Yhteensä	347	194	
Yhteensä	1 105	342		Kuopion lääni.			
Ahvenanmaan lääni.				Iisalmi			
Sund	33	33	21/12	Iisalmi	243	60	19/10 15/12
Yhteensä	33	33		Kitee	80	40	30/10 24/1 4/4
Turun ja Porin lääni.				Kontiolahti	33	33	30/10 3/1
Jämijärvi	104	52	7/12 12/3	Muuruvesi	74	74	22/10 28/1
Kiikka	132	66	1/12 31/1	Nurmes	79	79	18/10 17/12 1/3
Laitila	244	61	27/12	Rautalampi	285	71	1/11 7/12
Loimaa	329	82	20/1	Yhteensä	794	357	
Perniö	166	41	9/12 23/2	Vaasan lääni.			
Raisio	54	54	7/1 16/3	Jalasjärvi	553	138	30/12
Ulvila	98	49	9/12 31/1	Karstula	148	74	13/11 18/10 8/2
Yhteensä	1 127	405		Kälviä	75	75	24/2
Hämeen lääni.				Lapua	620	155	21/10 18/1
Janakkala	175	44	16/2 23/2	Närpiö	501	125	9/11 17/12
Jämsä	221	55	28/1	Pihtipudas	83	41	1/11 27/1 23/4
Kuru	49	49	23/12 5/4	Veteli	156	78	26/10 2/12 11/2
Lempäälä	143	77	30/12 4/3	Yhteensä	2 136	686	
Tuulos	55	55	13/12 13/5	Oulun lääni.			
Yhteensä	643	280		Hyrnsalmi	—	38	19/10 21/12
Viipurin lääni.				Liminka	78	78	21/5 5/1 2/3
Jaakkima	182	45	13/4	Nivala	332	83	26/10 15/11 5/4
Kirvu	57	57	14/3 15/3	Sotkamo	68	68	19/10 19/1 21/2
Korpiselkä	—	25	4/2	Taivalkoski	—	35	21/10 13/12
Kymi	51	51	12/3	Tervola	—	26	21/10 2/12
Lemi	40	40	8/12	Utajärvi	83	42	21/10 13/10 2/4
Valkjärvi	—	25	7/12	Yhteensä	561	370	
Viipurin mlk.	309	77	16/4	Koko maa.			
Yhteensä	639	320			7 385	2 987	

jallisia muistiinpanoja. Työaikajärjestelmä on useimmilla tiloilla vähemmän muutosten alainen vuodesta vuoteen, joten tässä suhteessa ei mainittu keräysaika vaikeuttanut luotettavien tietojen saantia. Kyselykaavakkeiden avulla oli tarkoitus saada varsinkin vuosipalkkollisten palkkaoloja ja työaika koskevia tietoja myös palkkausvuodelta 1913—1914, mutta mainitut ensitiedot osoittautuivat riittämättömiksi tilastollista käsittelyä varten ja näyttivät useissa tapauksissa olevan epäluotettavia, joten ne täytyi jättää käsittelyn ulkopuolelle. Tutkimuksen alaisen työväen asunto-oloista ei myöskään saatu riittäviä tietoja siinä määrin, kuin oli oletettu. Ensitietojen kerääjät antoivat kyllä selvät tiedot asuinhuoneistojen omistussuhteista, huoneiden lukumäärästä ja siitä, kuinka monta henkeä kussakin huoneessa asui. Sen sijaan he olivat katsoneet toisarvoiseksi asiaksi tietojen

hankkimisen huoneistojen mittasuhteista ja jättäneet useissa tapauksessa täyttämättä tätä koskevat kohdat kaavakkeista tai antaneet arvioituja, enemmän tai vähemmän epävarmoja tietoja. Tämä puute aineistossa voitiin kumminkin poistaa käyttämällä Sosialihallituksen Ammattientarkastusosaston vuoden 1920 kuluessa hankkimia tietoja maataloustyöväen asunto-oloista sellaisilta tiloilta, joilla käytettiin enemmän kuin 14 vuorokautta vuodessa luonnonvoimalla käyviä koneita ja jotka näin ollen olivat silloisen tapaturmavakuutuslain alaisia. Yllämainittuja ensitietoja keräsivät kunnalliset ammattientarkastajat, ja ne osoittautuivat luotettaviksi. Myöskin huoneistojen mittasuhteista oli runsaasti yksityiskohtaisen mittauksen avulla saatuja tietoja, joten voitiin laskea henkilöä kohden tuleva ilmamäärä mainituissa asunnoissa.

II. Työväen luku ja ryhmitys.

Vuoden 1920 lopussa oli vuosipalkkollisia Suomessa isäntäväen ruokakunnissa: miehiä 22 103 ja naisia 42 044. Muonatorpparien, muonamiesten ja omassa ruoassa olevien renkien luku oli 15 261 miestä ja 676 naista. Päivätyöläisiä, jotka omistivat oman asunnon, oli miehiä 72 547 ja naisia 28 037 sekä niitä, joilla ei ollut omaa asuntoa, miehiä 69 190 ja naisia 45 565.

Tämän tutkimuksen avulla saatiin tietoja 62 naiskarjakosta, 7 mieskarjakosta, 16 voudista ja 45 työnjohtajasta sekä 2 380 nais- ja 1 177 miespalkkollisesta, 554 muonapalkalla olevasta miehestä ja 103 muonapalkalla olevasta naisesta. Tämän lisäksi tuli tietoja 1 440 vakinaisesta päiväpalkalla olevasta miehestä, 394 vakinaisesta päiväpalkalla olevasta naisesta, 42 vakinaisesta kuukausipalkalla olevasta miehestä ja 11 naisesta, 6 vakinaisesta viikkopalkalla olevasta miehestä ja 2 naisesta, 30 vakinaisesta miehestä ja 22 naisesta, jotka olivat myös aikapalkalla, mutta joiden palvelusaika oli sovittu sen mukaan, kuin työnantaja katsoi työntekijää tarvitsevänsä, ja tältä ajalta sitten joku tietty yhteinen palkka määrätty, 42 vakinaisesta yksinomaan urakkapalkalla työskentelevästä miehestä ja 2 naisesta, 3 081 tilapäisestä talon ruoassa olevasta ja päiväpalkalla työskentele-

västä miehestä ja 1 295 naisesta sekä 421 samanlaiseen työntekijäryhmään kuuluvasta, mutta omassa ruoassa työskentelevästä miehestä ja 310 naisesta. Yksinomaan urakkatöissä oli tilapäisistä työntekijöistä 196 miestä ja 93 naista. Tutkimuksen avulla saatiin siis tietoja kaikkiaan 111 671 työntekijästä.

Tässä tutkimuksessa, jonka tarkoituksena on antaa selvyyttä maataloustyöväen palkka- ja asunto-oloista, on osoittautunut tarkoitukseenmukaiseksi ryhmittää tutkimuksenalainen työväki palkkausmenetelmän perusteella sekä myös iän- ja siviilisäädyn mukaan.

Palkkausryhmät.

Niinkuin jo edellisestä käy selville, työskentelee valtavasti suurin osa maataloustyöväestä aikapalkalla. Aikapalkalla työskentelijoista on kumminkin joukko sellaisia, jotka aika-ajoin, varsinkin elonkorjuun aikana, suorittavat urakkatöitä. Missä määrin tällaista urakkatyötä verrattuna aikapalkkatyöhön tehdään, on vaikea saapuneen aineiston perusteella päättää.

a) Vuosityöntekijät.

Ajan mukaan palkkaa nauttivista työntekijöistä on suuri merkitys vuosipalkalla ole-

villa työntekijöillä. Tähän ryhmään kuuluvat: ammattioppinen työväki, vuosipalkolliset ja muonapalkalla olevat työntekijät.

Yleensä voi tehdä sen huomion, että useissa maissa vuosisopimus maataloustöissä on käynyt entiseen verraten yhä harvinaisemmaksi. Meillä Suomessa on sitävastoin tällaisten työ-

sopimusten tekeminen melko yleistä. Varsinkin naistyöntekijät antautuvat vuosipalvelukseen.

Niillä tiloilla, joissa käytettiin talon ruoassa olevia vuosipalkollisia, oli mies- ja naispalkollisten suhde tilojen lukumäärään seuraava:

Kunta. K o m m u n.	Tilaluku. Antal. Lägenheter.	Palkollisia. Tjänare.		Kunta. K o m m u n.	Tilaluku. Antal. Lägenheter.	Palkollisia. Tjänare.	
		Miehiä. Manliga.	Naisia. Kvinnl.			Miehiä. Manliga.	Naisia. Kvinnl.
Uudenmaan lääni. Nylands län.				Viipurin lääni. Viborgs län.			
Iitti — Iittis	55	15	77	Jaakkima — Jaakimvaara.	20	10	20
Inkoo — Ingå	10	14	14	Kirvu — Kirvus	22	14	30
Pukkila	17	11	16	Korpiselkä	16	7	20
Sipoo — Sibbo	31	27	42	Kymi — Kymmene	18	14	26
Vihti — Vichtis	23	15	43	Lemi — Klemis	14	10	11
Yhteensä — Summa	136	82	192	Valkjärvi	12	5	7
Ahvenanmaan lääni. Ålands län.				Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	28	18	32
Sund	15	8	17	Yhteensä — Summa	132	80	146
Hämeen lääni. Tavastehus län.				Mikkelin lääni. S:t Michels län.			
Janakkala	15	9	18	Joroinen — Jorois	32	23	63
Jämsä	39	30	58	Joutsa	32	28	50
Kuru	27	29	43	Kerimäki	41	25	53
Lempäälä	38	32	46	Ristiina — Kristiina	33	27	49
Tuulos	31	28	47	Yhteensä — Summa	138	103	205
Yhteensä — Summa	150	128	212	Vaasan lääni. Vasa län.			
Turun ja Porin lääni. Abo och Björneborgs län.				Jalasjärvi	71	35	80
Jämijärvi	26	21	29	Karstula	19	12	21
Kiikka	39	15	55	Kälviä — Kelviä	29	15	28
Laitila — Letala	42	56	48	Lapua — Lappo	67	47	73
Loimaa — Loimijoki	46	57	78	Närpiö — Närpes	18	2	18
Perniö — Bjärnä	33	26	50	Pihtipudas	33	21	36
Raisio — Reso	27	26	47	Veteli — Vetil	26	13	30
Ulvila — Ulfsby	25	24	34	Yhteensä — Summa	263	145	286
Yhteensä — Summa	238	225	341	Oulun lääni. Uleåborgs län.			
Kuopion lääni. Kuopio län.				Hyrnsalmi	12	3	9
Iisalmi — Idensalmi	51	52	89	Eiminka — Limingo	61	25	101
Kitee — Kides	38	23	58	Nivala	46	12	52
Kontiolampi — Kontiolaks.	26	20	44	Sotkamo	37	18	43
Muuruvesi	53	29	101	Taivalkoski	14	5	15
Nurmes	55	21	84	Tervola	25	14	29
Rautalampi	44	28	60	Utajärvi	27	21	32
Yhteensä — Summa	267	173	436	Yhteensä — Summa	222	98	261

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, oli palkkausvuonna 1919—1920 kaikissa muissa tutkituissa kunnissa paitsi Laitilassa suhteellisesti enemmän nais- kuin miespalkollisia. Sellaisia kuntia, joissa mies- ja naispalkollisten lukumäärä oli likipitään sama, olivat Inko, Jämijärvi, Lempi ja Valkjärvi. Sen sijaan esiintyy varsinkin Kuopion, Vaasan ja Oulun läänien kunnissa miespalkollisten lukumäärä verrattuna naispalkollisten lukumäärään kovin pienenä. Niinpä on esim. Limingan ja Nivalan kunnissa tutkituilla tiloilla noin 4 kertaa niin paljon nais- kuin miespalkollisia. Närpiössä 18 tutkitulla tilalla oli ainoastaan 2 mies-, mutta 18 naispalkollista. Tämän lisäksi pidetään viime mainitussa kunnassa n.s. kesäpalkollisia, pääasiallisesti naistyöntekijöitä, jotka ovat sitoutuneet palvelukseen ainoastaan 6 kuukauden ajaksi. Nurmeksessa on myöskin 4 kertaa niin paljon nais- kuin miespalkollisia. Muuruvedellä on mainittu suhde melkein sama.

Ilmeiseltä näyttää, että maan pohjoisosissa vaikuttavat laajat metsä- ja uittotyöt sen, etteivät nuoret mieshenkilöt tahdo sitoa itseään vuosipalvelukseen. Mainittujen töiden loputtua siirtyy osa uitto- ja metsätyöläisistä maatalousteihin saaden tällöin huomattavan korkeita palkkoja.

Mutta ei ainoastaan maan pohjoisosissa, vaan myöskin Keski- ja Etelä-Suomessa on naispalkollisten luku suurempi miespalkollisten lukua. Huomattava on kyllä, että mainituilla alueilla on käytännössä muonamiesjärjestelmä, joka osaltaan voi vaikuttaa siihen, että talon ruoassa olevien miespalkollisten luku on suhteellisesti pieni. Yleistä kummin on, että niillä tiloilla, missä on talon ruoassa olevia vuosipalkollisia, harvemmin näiden rinnalla pidetään muonaväkeä. Näin ollen voidaan myöskin todeta, että Keski- ja Etelä-Suomen maataloilla käytetään työvoimana suhteellisesti paljoa enemmän nais- kuin miespalkollisia.

Aikaisemmin mainitun Ruotsissa tehdyn tutkimuksen mukaan oli Ruotsissa isäntävään ruoassa olevista palkollisista lähes kolmasosa naisia. Meillä täällä Suomessa oli suhde tutkimuksen alaisena palkkausvuonna päinvastainen. Yleistä on myös, että vuosisopimuksen tehneet palkolliset pysyvät vuoden loppuun palveluspaikoissaan. Kaikista naispalkollisista oli ainoastaan 250 sellaisia, jotka olivat osan vuotta palveluksessa. 78 naispalkollisen palvelukseen tulo- ja lähtö-

ajasta ei oltu annettu mitään tietoja. Jäljellä olevista oli touko- ja kesäkuun aikana palvelukseen tulleita n.s. kesäpiikojia 89, joista suurin osa pysyi palveluspaikassaan palkkausvuoden loppuun. Marraskuun 1 päivänä palvelukseen tulleista naispalkollisista läksi kesken vuotta pois ainoastaan 32, näistä suurin osa huhti-, touko- ja kesäkuun aikana.

Miespalkollisia, jotka olivat osan vuotta palveluksessa, oli tutkimuksen mukaan 118. Näistä oli touko- ja kesäkuun aikana palvelukseen tulleita 27. Marraskuun 1 päivänä palvelukseen tulleista läksi kesken vuotta pois 19; näistäkin suurin osa huhti-, touko- ja kesäkuun aikana. Enimmän oli n.s. kesäpiikojia ja -renkejä, joita käytetään ainoastaan kesäpuolisella palkkausvuotalla, Närpiössä; vähemmässä määrässä niitä sen sijaan oli muissa kunnissa.

Myöskin muonapalkalla olevat työntekijät pysyvät vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta palkkausvuoden loppuun sillä tilalla, jolla he ovat työsopimuksen mukaan sitoutuneet työskentelemään.

b) Päiväpalkkalaiset.

Muista aikapalkalla olevista työntekijöistä muodostavat suurimman ryhmän n.s. päiväpalkkalaiset. Muita työntekijöitä kuin vuosipalkollisia ja muonapalkalla olevia varten oli järjestetty kaksi eri kysymyskaavaketta. Näistä kaavake C koski sellaisia vakinaisia työntekijöitä, jotka palkkausvuoden aikana olivat sillä tilalla, josta kysymyskaavake täytettiin, olleet töissä vähintään 8 viikkoa. Kysymyskaavake D oli taas tilapäistä työväkeä eli niitä työntekijöitä varten, joiden työaika oli palkkausvuoden aikana vähempi kuin edellämainittu. Tällä tavoin tahdottiin saada eläimöiduksi eri ryhmäksi maataloustöissä päiväpalkalla työskentelevä vakinaisen työväki. Tutkimuksen tulos osoittaa, että tähän ryhmään kuuluva työväki, kun pidetään silmällä sen suorittaman työkauden pituutta, useissa kunnissa osoittaa suurta yhtäläisyyttä vuosityöntekijäin kanssa.

Kaikkien yllämainittujen työntekijäryhmien joukossa on sekä mies- että naistyöntekijöitä ja näissä taas talon ruoassa ja omassa ruoassa olevia.

Vakinaisten talon ruoassa olevien miespäiväpalkkalaisten palkkausvuoden aikana suorittamien päivätöiden luku oli seuraava:

Vakinaiset talon ruoassa

Kunta. — Kommun.	Talvityöpäiviä. Vinterarbets- dagar.	Kesätyöpäiviä. Sommararbets- dagar.	Työpäiviä yhteensä. Arbetsdagar i altles.	Työmiesten luku. Antal arbetare.	Työpäiviä keski- määrin kutakin miestä kohden. Arbetsdagar i me- deltal per varje man.
Uudenmaan l. Nylands l.					
Iitti — Iittis	2 825	6 549	9 374	50	187.5
Inkoo — Ingå	—	—	—	—	—
Pukkila	1 590	3 286	4 876	29	268.1
Sipoo — Sibbo	298	744	1 042	6	173.7
Vihti — Vichtis	745	617	1 362	5	272.4
Yhteensä — Summa	5 458	11 196	16 654	90	185.0
Ahvenanmaan l. Ålands l.					
Sund	24	490	514	6	85.7
Yhteensä — Summa	24	490	514	6	85.7
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.					
Jämijärvi	2 347	2 600	4 947	29	170.6
Kiikka	4 837	5 527	10 364	51	203.2
Laitila — Letala	124	545	669	6	111.5
Loimaa — Loimijoki	1 319	1 855	3 174	20	158.7
Perniö — Bjärnä	996	1 183	2 179	13	167.6
Raisio — Reso	199	438	637	4	159.3
Ulvila — Ulfsby	248	1 043	1 291	7	184.4
Yhteensä — Summa	10 070	13 191	23 261	130	178.9
Hämeen l. Tavastehus l.					
Janakkala	846	984	1 830	13	140.8
Jämsä	3 738	3 927	7 665	38	201.7
Kuru	2 117	2 866	4 983	28	178.0
Lempäälä	1 633	2 381	4 014	24	167.3
Tuulos	1 313	1 719	3 032	15	202.1
Yhteensä — Summa	9 647	11 877	21 524	118	182.4
Vilpurin l. Viborgs l.					
Jaakkima — Jaakkimvaara	239	432	671	5	134.2
Kirvu — Kirvus	274	871	1 145	7	163.6
Korpiselkä	864	1 206	2 070	16	129.4
Kymi — Kymmene	422	519	941	7	134.4
Lemi — Klemis	24	258	282	3	94.0
Valkjärvi	744	1 105	1 849	10	184.9
Vilpurin mlk. — Viborgs lsk.	229	599	828	5	165.6
Yhteensä — Summa	2 796	4 990	7 786	53	146.9

olevat miespäiväpalkkalaiset.

Kunta. — Kommun.	Talvityöpäiviä Vinterarbets- dagar.	Kesätyöpäiviä. Sommararbets- dagar.	Työpäiviä yhteensä. Arbetsdagar inalles.	Työmiesten luku. Antal arbetare.	Työpäiviä keski- määrin kutakin miestä kohden. Arbetsdagar i me- deltal per varje man.
Mikkelin l.					
S:t Michels l.					
Joroinen — Jorois	1 291	2 575	3 866	22	175.7
Joutsa	5 390	5 527	10 917	53	206.0
Kerimäki	5 044	5 882	10 926	58	188.4
Ristiina — Kristina	4 376	4 553	8 929	50	178.6
Yhteensä — Summa	16 101	18 537	34 638	183	189.3
Kuopion l.					
Kuopio l.					
Isälmi	4 933	5 947	10 880	58	187.6
Kitee — Kides	1 372	3 388	4 760	33	144.2
Kontiolahti — Kontiolaks	2 721	3 520	6 241	36	173.4
Munuruvesi	4 962	6 375	11 337	59	192.2
Nurmes	4 820	4 422	9 242	64	144.4
Rautalampi	5 673	6 325	11 998	82	146.3
Yhteensä — Summa	24 481	29 977	54 458	332	164.0
Vaasan l.					
Vasa l.					
Jalasjärvi	3 797	3 237	7 034	46	152.9
Karstula	4 195	4 676	8 871	36	246.4
Kälviä — Kelviä	525	319	844	9	93.8
Lapua — Lappo	2 046	2 886	4 932	28	176.1
Närpiö — Närpes	750	517	1 267	9	140.8
Pihtipudas	796	2 239	3 035	24	126.5
Veteli — Vetil	1 848	1 012	2 860	20	143.0
Yhteensä — Summa	13 957	14 886	28 843	172	167.7
Oulun l.					
Uleåborgs l.					
Hyrnsalmi	149	369	518	5	103.6
Liminka — Limingo	5 350	4 984	10 334	63	164.0
Nivala	2 905	3 740	6 645	28	237.3
Sotkamo	1 294	1 099	2 393	20	119.7
Taivalkoski	—	—	—	—	—
Tervola	322	258	580	3	193.3
Utajärvi	1 298	2 041	3 339	30	111.3
Yhteensä — Summa	11 318	12 491	23 809	149	159.8
Koko maa. — Hela landet.	93 852	117 635	211 487	1 233	171.5

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, pidetään vakinaisia päiväpalkkalaisia suhteellisesti suuremman osan aikaa töissä kesä kautena; kesäkaudella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa aikaa toukokuun 1 päivästä palkkausvuoden loppuun ja talvikaudella palkkausvuoden alusta huhtikuun loppuun. Kesätyöpäivien luku oli talvityöpäivien lukua suurempi kaikissa muissa kunnissa paitsi Vihdissä, Nurmeksessa, Jalasjärvellä, Kälviällä, Närpiössä, Vetelissä, Limingassa,

Sotkamossa ja Tervolassa eli kaikkiaan 9 kunnassa. Keskimäärin kutakin työntekijää kohden tulevien työpäivien luku kohoaa yli 150:n 30 kunnassa ja yli 200:n 8 kunnassa. Vähäisin, alle 100:n, on työpäivien luku keskimäärin kutakin työntekijää kohti Sundissa, Lemillä ja Kälviällä.

Myöskin vakinaiset omassa ruoassaan olevat miestyöntekijät saavat mautiloilla melko pysyväisesti työtä koko palkkausvuoden aikana, kuten allaoleva taulukko osoittaa.

Vakinaiset omassa ruoassa olevat miestyöntekijät.

Lääni. — Län.	Talvityöpäiviä. Vinterarbetsdagar.	Kesätyöpäiviä. Sommararbetsdagar.	Työpäiviä yhteensä. Arbetsdagar inalles.	Työmiehiä. Arbetare.	Työpäiviä keskimäärin kutakin miestä kohden. Arbetsdagar i medeltal per man
Uudenmaan — Nylands	3 539	6 125	9 664	41	235.7
Ahvenanmaan — Ålands	—	154	154	1	154.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 043	1 827	2 870	13	220.8
Hämeen — Tavastehus	3 684	3 512	7 196	35	205.6
Viipurin — Viborgs	1 990	2 488	4 478	22	203.5
Mikkelin — St Michels	2 161	2 346	4 507	31	145.4
Kuopion — Kuopio	5 613	6 398	12 011	52	231.0
Vaasan — Vasa	248	76	324	2	162.0
Oulun — Uleåborgs	—	57	57	1	57.0
Koko maa. — Hela landet.	18 278	22 983	41 261	198	208.4

Yli 200 työpäivää kutakin työntekijää kohden tuli kaikissa muissa lääneissä paitsi Ahvenanmaan, Mikkelin, Vaasan ja Oulun. Kahdessa viimeksessä läänissä sekä myös Ahvenanmaan läänissä esiintyy mainittuja työntekijöitä kovin vähän ja näin saadut tiedot saattavat olla aivan tilapäisiä, kykenemättä kuvastamaan todellisia oloja.

Myöskin omassa ruoassa olevia vakinaisia

miestyöntekijöitä käytetään yleensä enemmän aikaa töissä kesä kuin talvikaudella. Poikkeuksena on ainoastaan Hämeen lääni, jossa talvityöpäivien luku on jonkin verran kesätyöpäivien lukua suurempi, ynnä Vaasan lääni.

Missä määrin vakinaisia naistyöntekijöitä pidetään töissä kesä- ja talvikautena, osoittaa seuraava taulukko.

Vakinaiset talon ruoassa olevat naistyöläiset.

Lääni. — Län.	Talvityöpäiviä. Vinterarbetsdagar.	Kesätyöpäiviä. Sommararbetsdagar.	Työpäiviä yhteensä. Summa arbetsdagar.	Työläisiä. Arbetare.	Työpäiviä keskimäärin kutakin työläistä kohti. Arbetsdagar i medeltal per arbetare.
Uudenmaan — Nylands	173	1 372	1 545	14	110.4
Ahvenanmaan — Ålands	173	360	533	3	177.7
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	273	847	1 120	9	124.4
Hämeen — Tavastehus	407	1 030	1 437	16	89.8
Viipurin — Viborgs	659	2 230	2 889	23	125.6
Mikkelin — St Michels	789	2 123	2 912	22	132.4
Kuopion — Kuopio	2 134	3 117	5 251	37	141.9
Vaasan — Vasa	1 419	4 669	6 088	55	110.7
Oulun — Uleåborgs	1 467	2 538	4 005	30	133.5
Koko maa. — Hela landet.	7 494	18 286	25 780	209	123.3

Yllämainitussa taulukossa esiintyvien tietojen perusteella voidaan todeta, että nais-työntekijöitä käytetään maataloustöissä yleensä suhteellisesti lyhyemmän ajan vuodesta kuin miestyöntekijöitä ja pääasiallisesti kesäkautena.

Omassa ruoassa olevista naistyöntekijöistä on siksi vähän palkkatietoja, ettei niistä

voida edellä mainittuja keskimäärälukuja esittää läänittäin.

Suurimman ryhmän päiväpalkkalaisista muodostavat n. s. *tilapäiset työntekijät*. Näitä käytetään maataloustöissä enimmäkseen heinä- ja elonkorjuussa, kuten allaoleva taulukko osoittaa.

Tilapäisten talon ruoassa olevien työntekijäin luku.

Lääni. — Län	Talvitöissä I vinterarbeten.		Kesätöissä. I sommar- arbeten.		Heinäkorjuu- sa. — Vid hö- bergrning.		Elonkorjuussa. Vid skörd.		Syystöissä. I höstarbeten	
	Miehet. Män.	Naiset. Kvinn.	Miehet. Män.	Naiset. Kvinn.	Miehet. Män.	Naiset. Kvinn.	Miehet. Män.	Naiset. Kvinn.	Miehet. Män.	Naiset. Kvinn.
Uudenmaan — Nylands	32	15	76	35	119	78	104	73	61	49
Ahvenanmaan — Ålands	6	1	18	2	14	22	20	23	7	2
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	76	13	98	31	128	65	174	91	116	57
Hämeen — Tavastehus	51	4	40	9	83	29	68	36	30	7
Viipurin — Viborgs	42	2	45	16	107	116	46	126	52	21
Mikkelin — S:t Michels	80	17	139	36	123	86	125	96	83	40
Kuopion — Kuopio	168	8	155	20	339	87	203	64	167	48
Vaasan — Vasa	221	20	191	18	313	159	283	234	166	55
Oulun — Uleåborgs	94	8	118	17	349	94	113	51	111	15
Yhteensä — Summa	770	88	880	184	1575	736	1 136	794	793	294

Naistyöntekijäin luku on miestyöntekijäin lukua suurempi ainoastaan Ahvenanmaan ja Viipurin lääneissä heinä- ja elonkorjuun aikana. Tilapäistä naistyövoimaa näyttää pidettävän suhteellisesti runsaammin heinä-

ja elonkorjuun aikana kuin muulloin, verrattuna vastaavaan suhteeseen miestyövoiman käytössä.

Tilapäiset työntekijät suorittavat keskimäärin seuraavan määrän työpäiviä vuodessa:

Lääni. — Län.	Miehet. — Män.			Naiset. — Kvinnor.		
	Työpäiviä. Arbets- dagar.	Työmiehiä. Arbetare.	Työpäiviä kutakin työ- miehistä koh- den. Arbetsdagar i medeltal per arbetare	Työpäiviä. Arbets- dagar.	Työläisiä. Arbetare.	Työpäiviä kutakin työ- läisistä koh- den. Arbetsdagar i medeltal per arbetare
Uudenmaan — Nylands	3 820	160	23.9	1 650	69	23.9
Ahvenanmaan — Ålands	648	37	17.5	540	26	20.8
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs.	6 189	286	21.6	1 991	112	17.8
Hämeen — Tavastehus	3 042	142	21.4	870	45	19.3
Viipurin — Viborgs	4 041	212	19.1	3 087	186	16.6
Mikkelin — S:t Michels	7 181	289	24.8	3 044	134	22.7
Kuopion — Kuopio	14 322	601	23.8	3 597	147	24.5
Vaasan — Vasa	13 423	662	20.3	5 388	303	17.8
Oulun — Uleåborgs	11 145	547	20.4	2 862	137	20.9
Yhteensä — Summa	63 811	2 936	21.7	23 029	1 159	19.9

Ikäsuhteet.

Kutakin miestä kohden tuli koko maassa 21.7 työpäivää ja kutakin naista kohden 19.9 työpäivää.

Seuraavat taulukot osoittavat edellämainittujen työntekijäryhmien ikäsuhteita absoluuttisin luvuin ja prosentteissa:

Työntekijöiden ryhmät. Arbetsgrupper.	Yhteensä Summa												
	60 ja yli, 0. päivä.	55-60 v. - Ar.	50-55 v. - Ar.	45-50 v. - Ar.	40-45 v. - Ar.	35-40 v. - Ar.	30-35 v. - Ar.	25-30 v. - Ar.	20-25 v. - Ar.	19-20 v. - Ar.	14-18 v. - Ar.	Alle- 14 v. - Ar.	
<i>Vuosipalkolliset. — Arstjänare.</i>													
a) Miespalkolliset — Manliga....	6	226	227	273	97	63	37	32	16	20	9	17	1 023
b) Naispalkolliset — Kvinnliga..	7	235	407	844	282	134	62	59	23	20	9	11	2 093
<i>Muonapalkkalaiset. — Statare.</i>													
a) Miehet — Män.....	—	6	7	27	49	88	76	69	41	32	19	32	446
b) Naiset — Kvinnor	—	2	5	23	17	12	9	13	8	2	—	1	92
<i>Vakinaiset päiväpalkkalaiset. Fasta daglönare.</i>													
a) Talon ruoassa, miehet — I går- dens kost, män	—	82	98	242	177	122	105	103	71	82	47	93	1 222
b) Omassa ruoassa, miehet — I egen kost, män	—	10	21	19	17	21	18	19	23	14	14	18	194
c) Talon ruoassa, naiset — I går- dens kost, kvinnor	—	10	18	32	23	19	21	21	12	20	9	23	208
d) Omassa ruoassa, naiset — I egen kost, kvinnor	—	5	—	6	3	12	14	15	15	7	2	5	84
<i>Tilapäiset päiväpalkkalaiset. Tillfälliga daglönare.</i>													
a) Talon ruoassa, miehet — I går- dens kost, män.....	5	127	156	464	359	358	280	330	239	228	135	279	2 960
b) Talon ruoassa, naiset — I går- dens kost, kvinnor	2	27	53	137	121	135	150	160	121	117	61	106	1 190
Vastaavat prosenttiluvut													
<i>Vuosipalkolliset. — Arstjänare.</i>													
a) Miespalkolliset — Manliga....	0.6	22.1	22.2	26.7	9.5	6.2	3.6	3.1	1.5	2.0	0.9	1.6	100
b) Naispalkolliset — Kvinnliga..	0.3	11.2	19.5	40.3	13.5	6.4	3.0	2.8	1.1	1.0	0.4	0.5	100
<i>Muonapalkkalaiset. — Statare.</i>													
a) Miehet — Män.....	—	1.3	1.6	6.0	11.0	19.7	17.0	15.5	9.2	7.2	4.3	7.2	100
b) Naiset — Kvinnor	—	2.2	5.4	25.0	18.5	13.0	9.8	14.1	8.7	2.2	—	1.1	100
<i>Vakinaiset päiväpalkkalaiset. Fasta daglönare.</i>													
a) Talon ruoassa, miehet — I går- dens kost, män	—	6.7	8.0	19.8	14.5	10.0	8.6	8.4	5.8	6.7	3.9	7.6	100
b) Omassa ruoassa, miehet — I egen kost, män.....	—	5.1	10.8	9.8	8.8	10.8	9.3	9.8	11.9	7.2	7.2	9.3	100
c) Talon ruoassa, naiset — I går- dens kost, kvinnor	—	4.8	8.6	15.4	11.1	9.1	10.1	10.1	5.8	9.6	4.3	11.1	100
d) Omassa ruoassa, naiset — I egen kost, kvinnor	—	6.0	—	7.1	3.6	14.3	16.5	17.9	17.9	8.3	2.4	6.0	100
<i>Tilapäiset päiväpalkkalaiset. Tillfälliga daglönare.</i>													
a) Talon ruoassa, miehet — I går- dens kost, män.....	0.2	4.3	5.3	15.7	12.1	12.1	9.4	11.1	8.1	7.7	4.6	9.4	100
b) Talon ruoassa, naiset — I går- dens kost, kvinnor	0.2	2.3	4.5	11.5	10.2	11.3	12.6	13.4	10.2	9.8	5.1	8.9	100

Niinkuin yllämainituista taulukoista näkyy, ovat vuosipalkolliset yleensä nuorta väkeä. Miespalkollisista on 71.6 % ja naispalkollisista 71.3 % alle 25 ikävuoden. Merkille on pantava, että miehet menevät suhteellisesti nuorempana palvelukseen kuin naiset. Niinpä 14—18 vuoden ikäisiä oli miespalkollisten joukossa 22.1 % ja 18—20 vuoden ikäisiä 22.2 %. Naispalkollisten vastaavat prosenttiluvut olivat paljoo pienemät. Muonapalkalla työskentelevistä miehistä on taas valtavasti suurin osa 25-vuotiaita ja sitä vanhempia. 25—50 ikävuoden välillä oli 72.4 % kaikista muonamiehistä. Vakinaisissa ja tilapäisissä päiväpalkkalaisissa ovat sen sijaan edustettuina melko tasaisesti eri ikäluokat. Niinpä vakinaisista talon ruoassa olevista miehistä oli 34.5 % alle 25 ikävuoden ja naisista 28.8 %. 25—50 ikävuoden välillä oli mainituista miestyön-

tekijöistä 47.3 % ja naistyöntekijöistä 46.2 %. 50-vuotiaita ja sitä vanhempia oli miestyöntekijäin joukossa 18.2 % ja naistyöntekijöissä 25.0 %. Tilapäisistä päiväpalkkalaisista oli alle 25 ikävuoden miestyöntekijöitä 25.5 % ja naistyöntekijöitä 18.5 %, 25—50 ikävuoden välillä miehiä 52.8 % ja naisia 57.7 % sekä 50 vuotta vanhoja ja sitä vanhempia 21.7 % miestyöntekijöitä ja 23.8 % naistyöntekijöitä.

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, on alle 20-vuotiaita työntekijöitä muissa työntekijäryhmissä kuin vuosipalkollisissa suhteellisesti vähän. Vuosipalkollisten joukossa on sitävastoin näihin ikäluokkiin kuuluvia melko runsaasti. Tärkeää on näin ollen tietää, minkälaisilla tiloilla tällaista nuorta työvoimaa käytetään. Eri suuruisien tilojen kesken jakaantuivat vuosipalkollisikäryhmät seuraavalla tavalla.

Miespalkollisten ikäsuhteet allamainitun suuruisilla tiloilla.

Ikä. — Alder.	20 ha tai siitä alle. — 20 ha eller därunder.	Yli — Över 20—30 ha	Yli — Över 30—40 ha	Yli — Över 40—50 ha	Yli — Över 50—100 ha	Yli — Över 100 ha	Yhteensä. Summa.
Alle -- Under							
14 v. — år	2	1	2	—	—	1	6
14—18 v. — år	114	40	26	18	22	6	226
18—20 v. — år	113	50	20	11	27	6	227
20—25 v. — år	114	60	40	23	24	9	270
25—30 v. — år	38	23	6	10	13	4	94
30—35 v. — år	30	15	5	2	4	7	63
35—40 v. — år	18	8	3	1	5	2	37
40—45 v. — år	18	3	3	3	4	1	32
45—50 v. — år	6	5	3	—	1	1	16
50—55 v. — år	9	2	4	—	3	—	18
55—60 v. — år	4	1	4	—	1	—	10
Yli — Över							
60 v. — år	8	4	2	1	1	1	17
Yht. — S.ma.	474	212	118	69	105	38	1 016

Naispalkollisten ikäsuhteet allamainitun suuruisilla tiloilla.

Ikä. — Alder.	20 ha tai siitä alle. — 20 ha dærunder.	Yli — Över 20—30 ha	Yli — Över 30—40 ha	Yli — Över 40—50 ha	Yli — Över 50—100 ha	Yli — Över 100 ha	Yhteensä. Summa.
Alle — Under 14 v. — år	6	1	—	—	—	—	7
14—18 v. — år	137	44	23	14	13	3	234
18—20 v. — år	225	78	45	22	28	7	405
20—25 v. — år	436	161	95	52	74	23	841
25—30 v. — år	121	55	44	24	28	8	280
30—35 v. — år	54	23	18	12	20	7	134
35—40 v. — år	20	16	5	6	12	2	61
40—45 v. — år	29	10	8	3	5	4	59
45—50 v. — år	11	7	2	2	—	1	23
50—55 v. — år	9	5	3	1	2	1	21
55—60 v. — år	4	1	2	1	—	—	8
Yli — Över 60 v. — år	6	3	—	1	—	1	11
Yht. — Sama.	1 058	404	245	138	182	57	2 084

Jos merkitään kunkin erisuuruisen tilaryhmän naispalkollisten koko luku 100:ksi, saadaan seuraavat prosenttimäärät alle 18-vuotisia ja alle 20-vuotisia miespalkollisia.

Ikä — Alder.	20 ha tai siitä alle — eller dærunder.	Yli — Över 20—30 ha.	Yli — Över 30—40 ha.	Yli — Över 40—50 ha.	Yli — Över 50—100 ha.	Yli — Över 100 ha.	Yhteensä. Summa.
Alle 18 v. — Under 18 år	24.5 %	19.4 %	23.7 %	26.1 %	21.0 %	18.4 %	22.7 %
Alle 20 v. — Under 20 år	48.3 %	42.9 %	40.7 %	42.0 %	46.7 %	34.2 %	44.9 %

Vastaavat prosenttiluvut naispalkollisista ovat seuraavat:

Ikä — Alder.	20 ha tai siitä alle — eller dærunder.	Yli — Över 20—30 ha.	Yli — Över 30—40 ha.	Yli — Över 40—50 ha.	Yli — Över 50—100 ha.	Yli — Över 100 ha.	Yhteensä. Summa.
Alle 18 v. — Under 18 år	13.5 %	11.1 %	9.4 %	10.1 %	7.1 %	5.3 %	11.4 %
Alle 20 v. — Under 20 år	34.8 %	30.5 %	27.8 %	26.1 %	22.5 %	17.5 %	30.4 %

Ylläolevat numerot osoittavat, että kuta pienemmät tilat ovat, sitä enemmän niillä yleensä pidetään nuoria vuosipalkollisia. Varsinkin naispalkollisiin nähden on selvästi huomattavissa, että tilasuuruuden kasvaessa vähenee säännöllisesti alle 18-vuotisten ja

alle 20-vuotisten naispuolisten suhteellinen luku.

Siviilisäätty.

Siviilisäädyn mukaan jakaantuvat yllämainitut miestyöntekijät seuraavasti:

Lääni. — Län.	Muonamiehet. Statäre.			Vakinaiset talon ruoassa olevat työntekijät. Fasta arbetare i gårdens kost.			Vakinaiset omassa ruoassa olevat työntekijät. Fasta arbetare i egen kost.		
	Naimat- omia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.	Naimat- omia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.	Naimat- omia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.
Uudenmaan — Nylands ...	12	105	117	52	30	82	15	26	41
Ahvenanmaan — Ålands ..	3	6	9	3	3	6	1	—	1
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	11	125	136	95	35	130	7	6	13
Hämeen — Tavastehus ...	3	85	88	85	33	118	17	18	35
Viipurin — Viborgs	7	61	68	30	11	41	8	14	22
Mikkelin — S:t Michels ...	9	23	32	99	84	183	9	29	38
Kuopion — Kuopio	5	30	35	165	167	332	10	42	52
Vaasan — Vasa	—	—	—	100	52	152	1	1	2
Oulun — Uleåborgs	—	1	1	84	63	147	—	1	1
Yhteensä — Summa	50	436	486	713	478	1 191	68	137	205

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, on muonamiehistä valtavasti suurin osa naimisissa olevia. Vakinaisista talon ruoassa olevista työntekijöistä oli ainoastaan 40.1 % naimisissa olevia. Mikkelin ja Kuopion lääneissä on naimisissa olevia suhteellisesti enemmän eli noin puolet kaikista mainittuun

ryhmään kuuluvista työntekijöistä. Vakinaisista omassa ruoassa olevista työntekijöistä on noin kaksi kertaa niin suuri määrä naimisissa olevia kuin naimattomia.

Vakinaiasten naistyöntekijäin siviilisäätyä osoittaa seuraava taulukko.

Lääni. — Län.	Muonapalkalla olevat työntekijät. Arbetare med lön på stat.			Talon ruoassa olevat työntekijät. Arbetare i gårdens kost.			Omassa ruoassa olevat työntekijät. Arbetare i egen kost.		
	Naimattomia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.	Naimattomia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.	Naimattomia. Ogitta.	Naimisissa olevia ja leskiä. Gitta och änkor.	Yhteensä. Summa.
Uudenmaan — Nylands ..	26	—	26	8	6	14	—	2	2
Ahvenanmaan — Ålands ..	1	2	3	1	2	3	2	1	3
Turun—Porin — Åbo och Björneborgs	14	3	17	7	2	9	1	6	7
Hämeen — Tavastehus ...	12	—	12	13	3	16	1	7	8
Viipurin — Viborgs	24	3	27	17	5	22	15	34	49
Mikkelin — S:t Michels ..	2	1	3	14	8	22	3	3	6
Kuopion — Kuopio	13	—	13	17	20	37	4	4	8
Vaasan — Vasa	—	—	—	39	16	55	—	—	2
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	25	5	30	—	—	—
Yhteensä — Summa	92	9	101	141	67	208	26	59	85

Muonapalkalla olevista naistyöntekijöistä on ainoastaan hyvin vähäinen osa naimisissa

olevia, ja talon ruoassa olevista noin kolmasosa työntekijäin koko määrästä.

Sen sijaan on omassa ruoassa olevista noin kaksi kertaa niin suuri määrä naimisissa olevia kuin naimattomia.

Talon ruoassa olevat vuosipalkolliset ovat melkein poikkeuksetta naimattomia.

Tilapäisten työntekijäin siviilisäädystä ei tässä tutkimuksessa ole hankittu tietoja.

Tärkeää on myöskin saada selville, missä määrin yllämainittuihin työläisryhmiin kuuluvilla naimisissa olevilla henkilöillä on lapsia. Seuraavat taulukot osoittavat muonamiesten ja vakinaisten talon ruoassa ja omassa ruoassa olevain miestyöntekijäin lapsilukua:

Työntekijäryhmä — Arbetargrupp.	Naimisissa olevia ja leskiä, jolla oli lapsia. Giftra och änklingar, vilka hade barn.										
	Yht. Summa.	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ja yli — och däröver	
Muonamiehet — Statare	436	52	70	100	86	57	36	21	6	8	
Vakinaisesti talon ruoassa olevat työntek. — Fasta arbetare i gårdens kost	478	82	79	84	93	52	42	28	11	7	
Vakinaisesti omassa ruoassa olevat työntek. — Fasta arbetare i egen kost	137	37	22	26	24	12	8	6	1	1	
		Vastavat prosenttiluvut. — Motsvarande procenttal.									
Muonamiehet — Statare	100.0	11.9	16.1	22.9	19.7	13.1	8.3	4.8	1.4	1.8	
Vakinaisesti talon ruoassa olevat työntek. — Fasta arbetare i gårdens kost	100.0	17.1	16.5	17.6	19.4	10.9	8.8	5.9	2.3	1.5	
Vakinaisesti omassa ruoassa olevat työntek. — Fasta arbetare i egen kost	100.0	27.0	16.1	19.0	17.5	8.8	5.8	4.4	0.7	0.7	

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, on naimisissa olevilla työntekijöillä verraten runsaasti lapsia. 3 tai useampia lapsia oli 49.1 %:lla muonamiehistä, 48.8 %:lla vakinaisesti talon ruoassa olevista työntekijöistä

ja 37.9 %:lla omassa ruoassa olevista työntekijöistä.

Naimisissa olevien naistryöntekijäin lapsiluku oli seuraava:

Työntekijäryhmä — Arbetargrupp.	Naimisissa olevia ja leskiä, jolla oli lapsia. Giftra och änkor, vilka hade barn.									
	Yht. Summa.	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ja yli — och däröver
Muonalla olevat — Statare	9	1	—	2	2	—	3	1	—	—
Vakinaisesti talon ruoassa olevat — Fasta arbetare i gårdens kost	67	22	12	11	9	5	2	—	4	2
Vakinaisesti omassa ruoassa olevat — Fasta arbetare i egen kost	59	15	5	17	11	5	5	1	—	—
Yhteensä — Summa	135	38	17	30	22	10	10	2	4	2
Prosentteissa — I procent	100.0	28.1	12.6	22.2	16.3	7.4	7.4	1.5	3.0	1.5

Naistryöntekijöistä oli 37.1 % sellaisia, joilla oli 3 tai useampia lapsia. Tämä osoittaa, että naimisissa olevista työntekijöistä on

maataloustöissä suhteellisesti suurempi luku niitä, joilla on vähemmän lapsia.

Kotieläinten pito.

Kun tämän tutkimuksen yhtenä tärkeimpänä päämääränä on todeta eri maataloustyöväen ryhmien palkkataso, on välttämätöntä

tietää, onko tutkimuksen alaisella työväellä muita kuin palkkatuloja. Tätä näkökohtaa silmällä pitäen on perheelliset miestyöntekijät seuraavassa ryhmitetty sen mukaan, missä määrin heillä oli erilaisia kotieläimiä.

Muonamiesperheiden kotieläimet.

Lääni — Län.	Muonamiesperheitä, jolla oli Arbetarfamiljer som hade						Yhteensä perheitä, jolla oli koti- eläimiä. Summa familjer, vilka hade husdjur.	Kaikki perheet yhteensä. Alle familjer tillsammans.
	Kor. kalvat.	Lehmiä, vasik- kotiä.	Sikoja. svin.	Lampaita. får.	Kanoja. höns.	Muita koti- eläimiä. Andra husdjur.		
Uudenmaan — Nylands	59	89	26	29	1	95	105	
Ahvenanmaan — Ålands	3	2	—	—	—	4	6	
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	39	44	23	21	2	64	125	
Hämeen — Tavastehus	35	53	20	27	2	70	85	
Viipurin — Viborgs	18	26	6	10	2	29	61	
Mikkelin — St Michels	10	17	5	2	—	21	23	
Kuopion — Kuopio	19 ¹⁾	20	14	3	—	25	30	
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	1	
Yhteensä — Summa	183	251	94	92	7	308	436	

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, on hyvin yleistä, että muonamiesperheillä on kotieläimiä. 59.4 %:lla kaikista niistä perheistä, joilla oli joitakuita kotieläimiä, oli lehmiä. Sikoja pidetään muonamiesten talouksissa yleisemmin kuin lehmiä. Enemmällä kuin puolella kaikista muonamiesperheistä oli sikoja. Lampaita ja kanoja on myöskin muo-

namiesperheillä, vaikkakin suhteellisesti paljon vähemmässä määrässä kuin edellämainittuja kotieläimiä. Hevosta ei ollut kellään tutkimuksen alaisella muonamiehellä.

Myöskin vakinaisilla talon ruoassa olevilla työmiesperheillä on kotieläimiä, kuten seuraavalla sivulla oleva taulukko osoittaa.

¹⁾ Yhdellä lehmä ruokolla.

Vakinaisten työmiessperheiden kotieläimet.

L ä ä n i — L ä n .	Työmiessperheitä, joilla oli Arbetsfamiljer som hade							Yhteensä perheitä, joita oli koti- eläimiä. Summa famlijer, vilka hade husedjur.	Kaikki perheet yhteensä. Alle famlijer tillsammans.
	Hevonen. Häst.	Lehmä, vaasi koti. Kor, kalvar.	Sikoja. Svin.	Lampaita. Får.	Kanjoja. Höns.	Muita koti- eläimiä. Andra husedjur.	Muta koti- eläimiä.		
Uudenmaan — Nylands	1	16	16	5	4	—	—	20	27
Ahvenanmaan — Ålands	—	2	1	2	1	—	—	2	3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	18	3	10	8	4	—	24	35
Hämeen — Tavastehus	1	12	3	8	1	1	—	13	33
Viipurin — Viborgs	—	6	1	2	—	—	—	6	11
Mikkelin — S:t Michels	—	57	44	55	16	—	—	63	84
Kuopion — Kuopio	3	112	50	82	25	2	—	112	167
Vaasan — Vasa	—	28	2	17	10	—	—	27	52
Oulun — Uleåborgs	—	28	—	18	1	—	—	30	63
Yhteensä — Summa	5	279	120	199	66	7	—	297	475

Ylläolevaan ryhmään kuuluvilla työntekijäperheillä ei kotieläinten pito ole aivan niin yleistä kuin muonamiehillä. Varsinkin kiinnittää huomiota se, että tähän ryhmään kuuluvista perheistä on verraten pieni osa sellaisia, joilla on sikoja. Muissa paitsi Mik-

kelin, Kuopion ja Uudenmaan lääneissä on sikojen pito harvinaista. Lehmiiä on sen sijaan tässä mainituilla työntekijäperheillä suhteellisesti useammassa tapauksissa kuin muonamiehillä, ja niinkään myös lampaita.

III. Työaika.

Työpäivän pituus.

Kun Suomella, joka sijaitsee noin 60—70 asteen välillä pohjoista leveyttä, on verraten pitkä ulottuvaisuus etelästä pohjoiseen, johdettua tästä maan erikoisesta asemasta, että valo- ja lämpösuhteet ovat hyvin erilaiset eri vuoden aikoina ja eri osissa maata. Keski-

kesän aikana ovat päivät hyvin pitkät ja yöt suurimmassa osassa maata niin valoisat, että voi hyvin suorittaa maataloustöitä minä vuorokauden aikana hyvänsä. Talvi- ja kevät- ja syyskautena on päivän ja valoisan hämärän pituus tummeissa lasketuna kunkin kuukauden puolivälissä seuraava alammaintuilla leveysasteilla:

Leveysaste. Breddgrad.	Marraskuu. November.	Joulukuu. December.	Tammikuu. Januari.	Helmikuu. Februari.	Maaliskuu. Mars.	Huhtikuu. April.	Syyskuu. September.	Lokakuu. Oktober.
60	7.8	6.2	7.0	9.4	12.0	15.0	13.3	10.6
62	7.5	5.6	6.4	9.2	12.0	15.3	13.5	10.5
64	7.1	4.9	5.9	9.1	12.0	15.5	13.6	10.4
66	6.4	3.5	5.1	8.7	12.0	15.7	13.5	10.2
68	5.6	0.6	3.8	8.3	12.0	16.2	13.7	9.9
70	5.0	0.5	0.7	7.7	12.0	16.4	15.9	9.6

Kun maataloutta voidaan huomattavammassa määrässä harjoittaa ainoastaan 66:nnele leveysasteelle saakka, tulee maatalouden työaikaa käsiteltäessä kysymykseen päivän pituus ainoastaan leveysasteilla 60—66. Näiden asteiden vaiheilla olevassa osassa Suomenmaata on päivä lyhimmillään mainittuina vuoden aikoina joulukuussa, jolloin se, kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, esim. 66:nnele asteella on vain 3.5 tuntia ja pisimmillään huhtikuussa, ollen mainitun asteen kohdalla 15.7 tuntia.

Kun päivä on yleensä talvikautena kaikissa osissa Suomenmaata suhteellisesti kovin lyhyt verrattuna kesäkauteen ja kun kasvukausi kestää vain muutamia kuukausia, on tästä seurauksena, että maataloustyöt keskittyvät etupäässä lyhyeksi kesäkaudeksi, jolloin tietysti joudutaan tekemään pitkiä työ-

päiviä. Varsinkin aikaisemmin, 1900-luvun alussa, oli melko yleistä, että töihin lähdettiin klo 4:ltä aamulla ja lopetettiin työt vasta klo 9 illalla. Kun useimmissa tapauksissa ruokailuaikoihin käytettiin 3—4 tuntia, jäi päivittäiseksi nettotyöajaksi 13—14 tuntia.

Viime vuosina on työaika maataloudessa vuosi vuodelta lyhentynyt. Kehityksen tällaiseen kulkuun on ollut vaikuttamassa useita syitä, mutta ennen kaikkea se seikka, että teollisuudessa on työaika lyhentynyt ja että siinä on otettu käytäntöön lain määräämä 8 tunnin työpäivä. Palkkausvuonna 1/XI 1919—31/X 1920 käytetty keskimääräinen työpäivän pituus eri kuukausina allamaituisissa kunnissa, jotka olivat tutkimuksen esineinä, näkyy seuraaville sivuille 20—21 sijoitetusta taulukosta.

Kunta — Kommun.	Marraskuu. November.		Joulukuu. December.		Tammikuu. Januari.		Helmikuu. Februari.		Maaliskuu. Mars.	
	brutto- aiks. ttd.	netto- aiks. ttd.	brutto- aiks. ttd.	netto- aiks. ttd.	brutto- aiks. ttd.	netto- aiks. ttd.	brutto- aiks. ttd.	netto- aiks. ttd.	brutto- aiks. ttd.	netto- aiks. ttd.
Uudenmaan lääni — Nylands län.										
Pukkila	8.63	7.38	8.38	7.13	8.38	7.13	9.20	8.04	10.21	8.83
Sipoo — Sibbo	7.93	6.73	7.84	6.64	7.77	6.57	8.14	6.93	9.34	8.11
Vihti — Vichtis	8.02	7.02	8.00	7.00	8.00	7.00	9.06	8.07	9.54	8.56
Ahvenanmaan lääni — Ålands län.										
Sund	7.58	6.58	7.42	6.42	7.56	6.54	7.68	6.66	8.40	7.38
Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län.										
Jämijärvi	7.77	6.23	7.55	6.14	7.62	6.21	7.94	6.45	9.94	8.16
Kiikka	8.10	6.97	8.10	6.97	8.15	7.02	9.29	8.08	9.88	8.69
Laitila — Letala	8.96	7.67	8.47	7.45	8.88	7.73	9.76	8.38	10.69	9.16
Loimaa — Loimijoki	8.27	6.79	8.27	6.79	8.33	6.85	8.60	7.10	9.27	7.73
Perniö — Bjärnä	8.43	6.93	8.36	6.86	8.60	7.13	9.50	8.00	10.63	8.75
Raisio — Reso	9.07	7.47	8.93	7.32	9.38	7.72	9.51	7.87	10.38	8.62
Uvila — Ulfby	8.24	7.16	8.16	7.08	8.17	7.09	8.87	7.77	9.38	8.23
Hämeen lääni — Tavastehus län.										
Janakkala	8.26	7.08	8.22	7.04	8.30	7.12	8.94	7.74	9.53	8.33
Jämsä	8.45	7.38	8.45	7.38	8.45	7.38	8.45	7.38	10.39	9.12
Kuru	8.15	7.18	8.15	7.18	8.15	7.18	8.53	7.56	9.19	8.11
Lempäälä	8.40	7.08	8.29	6.98	8.82	7.51	9.66	8.32	10.47	9.09
Tuulos	7.89	6.78	7.89	6.78	7.89	7.78	8.86	7.64	10.14	8.64
Viipurin lääni — Viborgs län.										
Jaakkima — Jaakimvaara	8.31	6.50	8.31	6.50	8.57	6.64	8.79	6.79	9.68	7.25
Kirvu — Kirvus	8.90	7.82	8.42	7.37	8.44	7.39	10.45	9.34	10.94	9.77
Korpiselkä	8.33	6.29	7.46	5.88	7.54	5.96	8.71	6.73	10.00	7.58
Kymi — Kymmene	8.10	7.06	8.05	7.01	8.08	7.04	8.70	7.66	9.24	8.14
Lemi — Klemis	8.87	7.72	8.87	7.72	8.87	7.72	8.87	7.72	8.87	7.72
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	8.37	7.27	8.37	7.27	8.39	7.29	9.28	7.86	9.65	8.17
Mikkelin lääni — St Michels län.										
Joroinen — Jorois	8.39	6.87	8.37	6.89	8.49	7.00	9.84	8.21	10.20	8.47
Joutsa	8.03	6.72	7.63	6.42	7.75	6.55	8.95	7.56	9.66	8.04
Kerimäki	8.59	7.34	8.59	7.34	8.59	7.34	8.74	7.44	10.35	8.35
Ristiina — Kristina	8.82	7.38	8.79	7.36	8.79	7.36	8.80	7.37	8.94	7.45
Kuopion lääni — Kuopio län.										
Iisalmi — Idensalmi	7.38	6.15	7.37	6.13	7.40	6.16	10.13	7.64	10.62	7.88
Kontiolahki — Kontiolaks	8.08	7.00	8.63	7.54	8.63	7.54	9.50	7.81	10.96	8.38
Muuruvesi	7.49	6.16	7.40	6.07	7.40	6.07	7.88	6.47	10.84	8.50
Nurmes	9.55	7.55	9.02	7.45	9.02	7.45	9.11	7.55	10.00	8.11
Rautalampi	8.21	6.56	7.81	6.21	8.31	6.69	9.58	7.76	10.43	8.20
Vaasan lääni — Vasa län.										
Jalasjärvi	8.14	6.65	8.12	6.64	8.12	6.64	8.65	7.15	9.76	8.14
Karstula	8.31	6.86	8.27	6.82	8.27	6.82	8.31	6.86	9.88	7.71
Kälviä — Kelviä	7.80	6.45	7.40	6.25	7.70	6.55	8.05	6.75	8.89	7.39
Lappa — Lappo	9.24	7.40	9.19	7.38	9.19	7.38	9.70	7.86	10.19	8.33
Närpiö — Närpes	8.92	7.00	6.92	5.67	6.92	5.67	7.97	6.37	9.01	7.07
Pihtipudas	8.21	6.63	8.21	6.63	8.25	6.67	10.81	8.31	11.79	8.85
Veteli — Vetil	7.51	6.68	7.51	6.68	7.51	6.68	7.82	6.94	8.51	7.57
Oulun lääni — Uleåborgs län.										
Hyrnsalmi	7.63	6.63	7.63	6.63	7.63	6.63	7.63	6.63	7.88	6.88
Nivala	8.67	7.38	8.42	7.13	8.42	7.13	9.27	7.74	10.50	8.65
Sotkamo	7.67	6.42	7.66	6.41	7.66	6.41	7.78	6.52	11.14	8.75
Utajärvi	8.18	7.00	7.73	6.68	7.73	6.68	8.50	7.16	9.00	7.45
Keskiarvo — Medeltal	8.27	6.95	8.11	6.84	8.19	6.91	8.90	7.48	9.86	8.20

määräinen pituus.

Huhtikuu. April.		Tonkokuu. Maj.		Kesäkuu. Juni.		Heinäkuu. Juli.		Elokun. Augusti.		Syyskuu. September.		Lokakuu. Oktober.		Keskimäärä. Medeltal.	
brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.	brutto- alka. ttd.	netto- alka. ttd.
11.42	9.71	11.50	9.77	11.50	9.77	11.50	9.77	11.50	9.77	11.50	9.77	10.29	8.92	10.34	8.83
10.93	9.59	11.71	10.06	11.71	10.06	11.71	10.06	11.71	10.06	11.60	9.95	10.38	9.02	10.06	8.65
10.08	9.04	11.48	10.01	11.48	10.01	11.48	10.01	11.23	9.84	9.49	8.43	9.28	8.27	9.76	8.61
8.96	7.86	11.91	10.04	12.02	10.14	12.02	10.14	11.88	10.07	9.36	8.12	8.46	7.44	9.44	8.12
10.27	8.41	12.91	10.18	12.91	10.18	12.91	10.18	12.91	10.18	12.91	10.18	10.14	8.32	10.48	8.40
10.20	8.91	11.53	9.92	11.53	9.92	11.58	9.97	11.58	9.97	11.42	9.82	10.27	9.00	10.14	8.77
12.10	10.34	13.05	11.05	13.07	11.07	13.15	11.15	13.05	11.08	11.54	9.79	9.70	8.38	11.04	9.44
9.35	7.81	11.65	9.88	11.65	9.88	11.65	9.88	11.65	9.88	9.85	8.25	9.54	7.94	9.84	8.23
10.93	8.96	11.93	9.93	11.93	9.93	11.93	9.93	11.93	9.93	11.93	9.93	10.91	8.93	10.58	8.77
11.31	9.51	11.99	10.13	11.99	10.13	11.99	10.13	11.99	10.13	11.71	9.90	10.80	9.02	10.75	9.00
9.63	8.48	10.91	9.64	10.91	9.64	10.91	9.64	10.91	9.64	10.66	9.39	9.79	8.64	9.71	8.53
10.69	9.24	11.42	9.68	11.48	9.72	11.48	9.72	11.48	9.72	11.12	9.50	9.68	8.40	10.05	8.61
12.38	10.05	12.43	10.08	12.43	10.08	12.43	10.08	12.43	10.08	12.40	10.06	10.58	9.26	10.77	9.03
10.58	9.11	11.77	9.89	11.84	9.90	11.84	9.90	11.84	9.90	11.31	9.51	10.24	8.77	10.13	8.68
11.11	9.69	11.67	10.21	11.67	10.21	11.67	10.21	11.67	10.21	11.08	9.62	10.70	9.23	10.44	9.03
10.53	8.97	12.06	10.22	12.06	10.22	12.06	10.22	12.06	10.22	11.30	9.70	9.84	8.53	10.22	8.73
10.00	7.50	12.55	9.64	13.27	10.17	13.27	10.17	12.80	9.83	10.78	8.28	9.75	7.44	10.51	8.06
12.45	10.74	14.16	11.53	14.23	11.60	14.35	11.66	14.35	11.66	11.31	10.08	10.81	9.69	11.57	9.89
11.83	8.79	13.38	10.00	13.63	10.25	13.71	10.33	12.44	9.23	10.75	7.96	9.25	6.96	10.59	8.83
9.94	8.65	11.64	10.01	11.72	10.07	11.74	10.10	10.96	9.57	10.09	8.85	9.19	8.00	9.79	8.51
9.11	7.84	13.82	9.82	13.82	9.82	13.82	9.82	13.82	9.82	13.82	9.82	9.03	7.82	10.97	8.61
9.89	8.35	12.03	10.02	12.01	10.02	12.05	10.05	12.03	10.04	11.69	9.74	10.43	8.81	10.35	8.74
12.01	9.47	12.90	10.14	12.96	10.17	12.96	10.17	12.96	10.17	11.87	9.53	10.14	8.36	10.92	8.79
11.03	8.94	13.11	10.28	13.20	10.33	13.20	10.33	13.20	10.33	11.80	9.30	10.25	8.20	10.65	8.58
12.49	9.55	13.66	10.23	13.83	10.34	13.83	10.34	13.83	10.34	13.10	9.79	11.38	8.78	11.42	8.93
13.33	10.24	13.69	10.49	13.69	10.49	13.69	10.49	13.69	10.49	11.03	8.89	10.89	8.80	11.18	8.90
10.69	7.95	13.56	10.53	13.57	10.54	13.57	10.54	13.53	10.49	11.50	8.54	11.38	8.49	10.89	8.42
12.43	9.63	13.62	10.60	13.62	10.60	13.62	10.60	13.62	10.60	13.23	10.21	10.63	7.85	11.38	9.03
12.02	9.28	13.53	10.35	13.57	10.38	13.57	10.38	13.52	10.33	11.66	8.93	10.49	8.19	10.78	8.43
12.32	9.74	13.07	10.18	13.34	10.45	13.34	10.45	13.34	10.45	13.35	10.46	12.05	9.52	11.43	9.11
13.11	9.63	13.31	9.79	13.31	9.79	13.31	9.79	13.31	9.79	11.80	9.08	10.01	8.13	11.04	8.45
9.89	8.27	11.41	9.58	11.74	9.91	11.75	9.91	11.74	9.91	10.72	8.91	9.77	8.18	9.98	8.32
10.13	7.88	13.34	10.33	13.47	10.42	13.47	10.42	13.47	10.42	12.63	9.92	12.51	9.99	11.01	8.70
9.28	7.72	10.94	9.11	11.35	9.50	11.35	9.50	11.50	9.56	10.61	8.70	9.19	7.50	9.51	7.92
10.38	8.52	11.93	9.93	11.93	9.93	11.93	9.93	11.93	9.93	10.19	8.33	9.81	7.95	10.47	8.57
10.02	8.02	12.14	10.04	12.14	10.04	12.14	10.04	12.14	10.04	12.14	10.04	9.84	7.85	10.03	8.15
11.92	8.94	13.58	10.10	13.58	10.10	13.58	10.10	13.98	10.10	11.64	8.76	11.16	8.44	11.36	8.64
9.05	8.07	11.25	9.69	11.41	9.80	11.55	9.90	11.56	9.91	8.95	7.88	8.41	7.45	9.25	8.10
8.63	7.25	14.56	10.94	14.81	11.19	14.81	11.19	14.81	11.19	13.00	9.75	13.00	9.75	11.00	8.72
11.00	9.06	12.00	9.85	12.04	9.90	12.83	10.29	12.83	10.29	10.54	8.63	10.25	8.44	10.56	8.71
11.25	8.82	13.81	10.86	13.99	11.04	13.99	11.04	13.99	11.04	10.88	8.74	10.75	8.64	10.88	8.72
11.70	8.70	14.05	11.00	14.05	11.00	14.05	11.00	14.05	11.00	14.05	11.00	11.60	9.30	11.22	9.00
10.87	8.89	12.55	10.14	12.63	10.21	12.66	10.23	12.59	10.17	11.48	9.33	10.30	8.49	10.53	8.65

Ylläolevasta taulukosta puuttuvat tiedot Iitin, Inkoon, Valkjärven, Kiteen, Limingan, Taivalkosken ja Tervolan kunnista. Näistä saapuneet ensitiedot olivat osittain puutteellisesti merkittyjä ja osittain epäluotettavia, joten niitä ei voitu käyttää.

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, on yleensä työpäivä kesä kautena pisin Oulun läänin kunnissa, Suomen pohjoisimmassa osassa. Kaikissa tutkimuksen alaisina olleissa kunnissa mainitussa läänissä, paitsi Nivalassa, joka on läänin eteläosassa, oli työpäivän keskimääräinen pituus kesällä 11 tuntia tai sitä pitempi. Kaikista pohjoisimmassa tutkituista kunnista, Kemijoen varrella olevassa Tervolassa, josta ei ole saatu riittäviä tilastotietoja, oli luotettavien henkilöiden antamien tietojen mukaan enimmän vallitseva työpäivä kesällä 12 tuntia.

Muissa Suomen lääneissä on työpäivän keskimääräinen pituus tutkituissa kunnissa kesäkuukausina alle 11 tuntia, paitsi yhdessä Turun ja Porin läänin kunnassa, Laitilassa, ja niinkään yhdessä Viipurin läänin kunnassa, Kirvussa, joissa molemmissa työ-

päivän keskimääräinen pituus kesäkuukautena on yli 11 tuntia. Koko maassa on nettotyöpäivän keskimääräinen pituus marraskuussa 6.95 tuntia, joulukuussa 6.84, tammikuussa 6.91, helmikuussa 7.84, maaliskuussa 8.20, huhtikuussa 8.89, toukokuussa 10.14, kesäkuussa 10.21, heinäkuussa 10.23, elokuussa 10.17, syyskuussa 9.33 ja lokakuussa 8.49 tuntia. Yllämainittuihin tuntimääriin ei ole luettu puhdetöitä, joita useissa paikoissa on tapana tehdä talviaikana illoin ja aamuin työstä tultua ja ennen töihin lähtöä; näiden töiden epämääräisyyden vuoksi ne on täytynyt jättää tunti-laskelman ulkopuolelle.

Keskimääräinen työpäivän pituus Suomen maataloudessa on siis varsinaisina kesäkuukausina (touko-, kesä-, heinä- ja elokuu) 10.14—10.23 tunnin välillä. Tutkimuksen alaisilla 1 599 tilalla, joista on ollut saatavissa tietoja työpäivän pituudesta kesällä, työpäivä vaihteli eri tiloilla 8:sta 13 tuntiin.

Eri kuntien kesken ja sen mukaan, kuinka pitkä työpäivä oli käytännössä heinäkuun aikana 1920, yllämainitut tilat jakaantuivat seuraavasti:

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus heinäkuussa, tuntia. Arbetsdagens längd i juli, timmar.											Tiloja yhteensä. Summa lägenheter.	
	8	8½	9	9½	10	10½	11	11½	12	12½	13		
Uudenmaan l. Nylands l.													
Pukkila	—	—	1	6	4	2	—	—	—	—	—	—	13
Sipoo — Sibbo	—	1	2	2	7	12	—	—	—	—	—	—	24
Vihti — Vichtis	—	—	—	—	44	1	—	—	—	—	—	—	45
Yhteensä — Summa	—	1	3	8	55	15	—	—	—	—	—	—	82
Ahvenanmaan l. Ålands l.													
Sund	—	—	2	—	20	2	3	—	1	—	—	—	28
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.													
Jämijärvi	—	—	—	1	6	3	1	—	—	—	—	—	11
Kiikka	—	—	2	4	19	6	—	—	—	—	—	—	31
Laitila — Letala	—	—	—	—	2	—	33	10	1	2	—	—	48
Loimaa — Loimijoki	1	—	3	1	15	3	1	—	—	—	—	—	24
Perniö — Bjärnä	—	—	2	—	26	—	—	—	—	—	—	—	28
Raisio — Reso	—	—	—	—	25	9	—	—	—	—	—	—	34
Ulvila — Ufsby	—	—	4	15	13	—	—	—	—	—	—	—	32
Yhteensä — Summa	1	—	11	21	106	21	35	10	1	2	—	—	208

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus heinäkuussa, tuntia. Arbetsdagens längd i juli, timmar.											Tiloja yhteensä. Summa lägenheter.
	8	8½	9	9½	10	10½	11	11½	12	12½	13	
Hämeen l. Tavastehus l.												
Janakkala	—	—	5	5	14	1	—	—	—	—	—	25
Jämsä	—	—	2	6	21	9	4	—	—	—	—	42
Kuru	—	—	4	2	22	2	1	—	—	—	—	31
Lempäälä	—	—	1	7	15	13	7	—	—	—	—	43
Tuulos	—	—	—	1	9	7	1	—	—	—	—	18
Yhteensä — Summa	—	—	12	21	81	32	13	—	—	—	—	159
Viipurin l. Viborgs l.												
Jaakkima — Jaakimvaara	—	1	1	1	6	3	2	—	1	—	—	15
Kirvu — Kirvus	—	—	—	—	3	1	6	1	16	1	3	31
Korpiselkä	1	—	1	—	4	1	3	1	1	—	—	12
Kymi — Kymmene	—	—	5	2	24	6	—	2	2	—	—	41
Lemi — Klemis	2	—	3	—	34	—	—	—	—	—	—	39
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	—	—	2	9	28	10	2	—	1	—	—	52
Yhteensä — Summa	3	1	12	12	99	21	13	4	21	1	3	190
Mikkelin l. S:t Michels l.												
Joroinen — Jorois	—	—	4	1	18	5	6	—	1	—	—	35
Joutsa	1	—	2	1	12	6	7	2	1	—	—	32
Kerimäki	—	—	3	1	26	5	13	1	2	—	—	51
Ristiina — Kristina	—	—	—	—	17	13	9	2	1	—	—	42
Yhteensä — Summa	1	—	9	3	73	29	35	5	5	—	—	160
Kuopion l. Kuopio l.												
Iisalmi — Idensalmi	—	—	1	5	10	20	13	7	—	—	—	56
Kontiolahti — Kontiolaks	—	—	—	2	8	2	12	1	1	—	—	26
Muuruvesi	1	1	3	1	21	7	23	2	—	—	—	59
Nurmes	—	—	1	1	18	6	7	—	4	—	—	37
Rautalampi	1	—	10	23	25	6	3	2	—	—	—	70
Yhteensä — Summa	2	1	15	32	82	41	58	12	5	—	—	248
Vaasan l. Vasa l.												
Jalasjärvi	—	—	8	40	55	27	3	—	—	—	—	133
Karstula	—	1	6	4	13	6	7	5	6	—	—	48
Kälviä — Kelviä	1	—	2	2	5	—	—	—	—	—	—	10
Lapua — Lappo	—	—	2	1	17	—	1	—	—	—	—	21
Närpiö — Närpes	—	—	15	—	90	—	17	—	—	—	1	123
Pihtipudas	—	—	4	—	14	3	3	—	1	—	—	25
Veteli — Vetil	1	1	14	2	39	4	7	—	2	—	—	70
Yhteensä — Summa	2	2	51	49	233	40	38	5	9	—	1	430

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus heinäkuussa, tuntia. Arbetsdagens längd i juli, timmar.											Tiloja yhteensä. Summa lägenheter.
	8	8½	9	9½	10	10½	11	11½	12	12½	13	
Oulun l. Uleåborgs l.												
Hyrnsalmi	—	—	—	—	1	—	4	1	2	—	—	8
Nivala	—	—	—	—	16	2	6	—	—	—	—	24
Sotkamo	—	—	—	—	6	1	35	3	5	—	1	51
Utajärvi	—	—	—	—	4	—	3	—	4	—	—	11
Yhteensä — Summa	—	—	—	—	27	3	48	4	11	—	1	94
Koko maa — Hela landet	9	5	115	146	776	204	243	40	53	3	5	1599

Kaikista yllämainituista tiloista oli 48.5 % sellaisia, joissa heinäkuun aikana oli työpäivän pituus 10 tuntia. 17.2 %:lla mainituista tiloista oli työpäivä 10 tuntia lyhyempi ja 34.3 %:lla 10 tuntia pitempi. Ne kunnat, joissa enemmällä kuin puolella tutkituista tiloista oli 10 tuntia pitempi työpäivä, olivat seuraavat: Laitila, Kirvu, Ristiina, Iisalmi, Kontiolahdi, Muuruvesi, Hyrnsalmi, Sotkamo ja Utajärvi. Vihdin, Perniön ja Raision kunnissa on työpäivä hyvin yhdenmukainen tutkimuksenalaisilla tiloilla. Tämä johtuu siitä, että mainituissa kunnissa ovat maataloustuottajat järjestäytyneitä ja ovat päättäneet ottaa käytäntöön yhtenäisen työaikajärjestelmän.

Jos ryhmitetään tilat viljelyksessä olevan

alan suuruuden mukaan, niin huomataan, että työpäivän keskimääräinen pituus kasvaa siirryttäessä tilojen ylemmistä suuruusluokista alempiin. Yli 50 ha:n suuruusilla tiloilla työpäivän keskimääräinen pituus heinäkuussa 1920 oli 9.97 tuntia, 40—50 ha:n tiloilla 10.08, 30—40 ha:n tiloilla 10.11, 20—30 ha:n tiloilla 10.23, ja sellaisilla tiloilla, joissa viljellyn maan ala oli 20 ha tai siitä alle, 10.52 tuntia. Suomen monilukuisilla pientiloilla tehdään siis yleensä pitempiä työpäiviä kuin suurtiloilla.

Eri kuntien kesken ja sen mukaan, kuinka pitkiä työpäiviä tehtiin tammikuun aikana 1920 tutkimuksenalaiset tilat jakaantuivat seuraavasti:

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus tammikuussa, tuntia. Arbetsdagens längd i januari, timmar.											Tiloja yhteensä. Summa lägenheter.	
	4	4½	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9	yllä 9 över	
Uudenmaan l. Nylands l.													
Pukkila	—	—	—	1	—	2	2	6	1	—	—	—	12
Sipoo — Sibbo	—	—	1	—	2	11	8	—	—	—	—	—	22
Vihti — Vichtis	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	45
Yhteensä — Summa	—	—	1	1	2	13	55	6	1	—	—	—	79
Ahvenanmaan l. Ålands l.													
Sund	—	—	—	—	16	—	4	1	4	—	—	—	25

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus tammikuussa, tuntia Arbetsdagens längd i januari, timmar												Tiloja yhteensä Summa lägenheter.
	4	4½	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9	yli 9 öyer	
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.													
Jämijärvi	—	—	—	2	4	5	—	—	—	—	—	—	11
Kiikka	—	—	—	—	3	2	19	4	1	1	—	—	30
Laitila — Letala	—	—	—	—	—	5	10	6	18	1	5	1	46
Loimaa — Loimijoki	—	—	—	—	9	—	10	1	2	2	—	—	24
Perniö — Bjärnä	—	—	—	—	1	1	22	—	4	—	—	—	28
Raisio — Reso	—	—	—	—	1	—	8	4	16	5	—	—	34
Ulvila — Ulfsby	—	—	—	—	1	4	20	3	3	—	—	—	31
Yhteensä — Summa	—	—	—	2	19	17	89	18	44	9	5	1	204
Hämeen l. Tavastehus l.													
Janakkala	—	—	—	—	1	4	12	4	4	—	—	—	25
Jämsä	—	—	—	—	—	2	16	16	6	—	—	1	41
Kuru	—	—	1	1	2	—	14	4	9	—	—	—	31
Lempäälä	—	—	—	—	—	17	9	11	4	1	—	1	43
Tuulos	—	—	—	—	3	2	13	—	—	—	—	—	18
Yhteensä — Summa	—	—	1	1	6	25	64	35	23	1	—	2	158
Viipurin l. Viborgs l.													
Jaakkima — Jaakimvaara	—	—	—	—	3	1	2	1	—	—	—	—	7
Kirvu — Kirvus	—	—	—	—	—	—	19	4	6	1	1	—	31
Korpiselkä	1	—	2	—	5	1	3	—	—	—	—	—	12
Kymi — Kymmene	—	—	—	—	6	2	23	1	8	—	—	—	40
Lemi — Klemis	—	—	—	—	5	—	1	—	33	—	—	—	39
Viipurin mlk. — Viborgs lsk. ..	—	—	—	—	1	2	28	6	11	—	1	—	49
Yhteensä — Summa	1	—	2	—	20	6	76	12	58	1	2	—	178
Mikkelin l. S:t Michels l.													
Joroinen — Jorois	—	—	—	—	3	12	12	1	4	3	—	—	35
Joutsa	—	2	3	4	6	5	5	2	2	—	3	—	32
Kerimäki	—	—	—	—	4	3	22	1	18	1	—	1	50
Ristiina — Kristina	—	—	—	—	—	3	22	5	9	2	1	—	42
Yhteensä — Summa	—	2	3	4	13	23	61	9	33	6	4	1	159
Kuopion l. Kuopio l.													
Iisalmi — Idensalmi	1	—	—	6	38	4	2	2	2	—	1	—	56
Kontiolahti — Kontiolaks	—	—	—	—	7	6	1	2	9	1	—	—	26
Muuravesi	—	6	6	12	10	10	4	1	6	1	—	—	56
Nurmes	—	—	—	3	1	4	5	10	3	3	—	4	33
Rautalampi	—	—	2	12	20	22	7	4	2	1	—	—	70
Yhteensä — Summa	1	6	8	33	76	46	19	19	22	6	1	4	241

Kunta — Kommun.	Työpäivän pituus tammikuussa, tuntia Arbetsdagens längd i januari, timmar											Tiljoja yhteensä	
	4	4½	5	5½	6	6½	7	7½	8	8½	9	yli 9 över	Summa lägenheter.
Vaasan l. Vasa l.													
Jalasjärvi	—	—	—	—	16	75	34	6	2	—	—	—	133
Karstula	—	—	2	1	10	3	19	7	5	—	—	—	47
Kälviä — Kelviä	—	—	1	—	4	—	4	—	1	—	—	—	10
Lapua — Lappo	—	—	—	—	—	2	8	5	5	1	—	—	21
Närpiö — Närpes	—	4	27	15	76	1	—	—	—	—	—	—	123
Pinttipudas	—	—	—	—	10	6	4	—	3	—	1	—	24
Veteli — Vetil	—	—	2	3	20	13	15	4	10	1	—	—	68
Yhteensä — Summa	—	4	32	19	136	100	84	22	26	2	1	—	426
Oulun l. Uleåborgs l.													
Hyrnsalmi	—	—	—	—	3	—	5	—	—	—	—	—	8
Nivala	—	—	—	—	5	—	11	—	8	—	—	—	24
Sotkamo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Utajärvi	—	—	1	—	3	3	1	—	3	—	—	—	11
Yhteensä — Summa	—	—	1	—	11	3	17	—	11	—	—	—	43
Koko maa — Hela landet	2	12	48	60	299	233	469	122	222	25	13	8	1 513

Ylläoleva taulukko osoittaa, että tutkituista tiloista oli 66.1 % sellaisia, joilla työpäivä tammikuussa oli 6—7-tuntinen, 8.1 %:lla tiloista tehtiin alle 6 tunnin työpäiviä ja 25.8 %:lla yli 7 tunnin työpäiviä. Ne kunnat, joissa enemmällä kuin puolella tutkituista tiloista oli käytännössä 7 tuntia

pitempi työpäivä, olivat: Pukkila, Laitila, Raisio, Jämsä, Lempi, Nurmes ja Lapua. Kaikki yllämainitut kunnat paitsi Nurmes ja Lapua ovat 62 leveysasteen alapuolella, toisinaan eteläisessä osassa Suomea.

Läänittäin jakaantuivat tilat työpäivän pituuden mukaan seuraavasti:

Lääni — Län	Työpäivän pituus, tuntia — Arbetsdagens längd, timmar							
	heinäkuussa — 1 juli				tammikuussa — 1 januari			
	alle — under 10	10	yli — över 10	Yhteensä Summa.	alle — under 6	6—7	yli — över 7	Yhteensä Summa.
Uudenmaan — Nylands	12	55	15	82	2	70	7	79
Ahvenanmaan — Ålands	2	20	6	28	—	20	5	25
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	33	106	69	208	2	125	77	204
Hämeen — Tavastehus	33	81	45	159	2	95	61	158
Viipurin — Viborgs	28	99	63	190	3	102	73	178
Mikkelin — St Michels	13	73	74	160	9	97	53	159
Kuopion — Kuopio	50	82	116	248	48	141	52	241
Vaasan — Vasa	104	233	93	430	55	320	51	426
Oulun — Uleåborgs	—	27	67	94	1	31	11	43
Yhteensä — Summa	275	776	548	1 599	122	1 001	390	1 513
Prosentteissa — I procent	17.2	48.5	34.3	100.0	8.1	66.1	25.8	100.0

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, tehdään heinäkuun aikana pitempiä kuin 10 tuntia kestäviä työpäiviä hyvin yleisesti Oulun ja Kuopion lääneissä. Myöskin Mikkelin läänissä on huomattavalla osalla tiloja käytännössä mainittu työaika. Tammikuulla tehdään yleisesti 6—7 tunnin työpäiviä. Turun ja Porin, Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä on suurehko määrä tiloja, joilla työpäivän pituus mainittuna aikana on yli 7 tuntia.

Työpäivän alkaminen ja päättyminen.

Aikaisemmin oli melkein yleisesti tapana lähteä kesäaikana töihin anivarhain aamulla. Viime vuosina on töihinmeno-aika siirtynyt entiseen verrattuna myöhäisemmille tunneille. Sen mukaan, mihin aikaan eri tiloilla lähdettiin töihin ja palattiin töistä heinäkuun aikana 1920, tutkitut tilat jakaantuivat seuraavasti:

Kunta — Kommun.	Työpäivä heinäkuussa — Arbetsdagen i juli																		
	alkaa klo — börjar kl.									päättyy klo — slutar kl.									
	ennen 5 före 5	5	5 ¹ / ₂	6	6 ¹ / ₂	7	7 ¹ / ₂	8	8 jälk. after 8	Tiloja yht. Summa lägenheter.	5	5 ¹ / ₂	6	6 ¹ / ₂	7	7 ¹ / ₂	8	8 jälk. after 8	Tiloja yht. Summa lägenheter.
Uudenmaan l. Nylands l.																			
Itti — Iittis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pukkila	—	—	—	2	—	10	1	—	13	—	—	7	2	4	—	—	—	—	13
Sipoo — Sibbo	—	—	—	1	—	20	1	2	24	—	—	4	3	17	—	—	—	—	24
Vihti — Vihtis	—	—	—	—	—	45	—	—	45	—	—	3	41	1	—	—	—	—	45
Yhteensä — Summa	—	—	—	3	—	75	2	2	82	—	—	14	46	22	—	—	—	—	82
Ahvenanmaan l. Ålands l.																			
Sund	—	—	—	3	—	23	—	1	28	—	—	5	1	17	—	4	—	1	28
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.																			
Jämijärvi	—	—	—	6	4	1	—	—	11	—	—	—	—	7	4	—	—	—	11
Kiikka	—	—	—	3	1	22	5	—	31	—	—	9	10	12	—	—	—	—	31
Laitila — Letala	—	—	—	46	—	2	—	—	48	—	—	—	—	35	10	1	2	—	48
Loimaa — Loimijoki	—	—	—	—	—	18	2	4	24	—	—	1	5	18	—	—	—	—	24
Perniö — Bjärnä	—	—	—	—	—	27	—	1	28	—	—	1	—	27	—	—	—	—	28
Raisio — Reso	—	—	—	—	—	34	—	—	34	—	—	—	—	1	33	—	—	—	34
Ulvila — Ulfaby	—	—	—	—	—	31	1	—	32	2	1	29	—	—	—	—	—	—	32
Yhteensä — Summa	—	—	—	55	5	135	8	5	208	2	1	40	16	132	14	1	2	—	208
Hämeen l. Tavastehus l.																			
Janakkala	—	—	—	—	—	23	1	1	25	—	—	9	5	11	—	—	—	—	25
Jämsä	—	—	—	30	1	11	—	—	42	—	—	9	7	26	—	—	—	—	42
Kuru	—	—	—	19	—	10	2	—	31	1	—	20	2	8	—	—	—	—	31
Lempäälä	—	—	—	4	1	34	3	1	43	—	—	12	10	20	—	1	—	—	43
Tuulos	—	—	—	2	—	16	—	—	18	—	—	—	2	16	—	—	—	—	18
Yhteensä — Summa	—	—	—	55	2	94	6	2	159	1	—	50	26	81	—	1	—	—	159
Viipurin l. Viborgs l.																			
Jaakkima — Jaakimvaara	—	3	—	10	—	2	—	—	15	—	—	3	—	6	—	6	—	—	15
Kirvu — Kirvus	1	14	2	13	—	1	—	—	31	—	—	2	—	4	2	19	4	—	31

Kunta — Kommun.	Työpäivä heinäkuussa — Arbetsdagen i juli																		
	alkaa klo — börjar kl.										päättyy klo — slutar kl.								
	ennen 5 före 5	5	5½	6	6½	7	7½	8	8 jälk. efter 8	Tiloja yht. Summa längenheter.	5	5½	6	6½	7	7½	8	8 jälk. efter 8	Tiloja yht. Summa längenheter.
Korpiselkä	—	8	1	2	—	1	—	—	12	—	—	2	—	7	—	3	—	12	
Kymi — Kymmene	—	—	—	28	2	10	1	—	41	5	—	30	—	6	—	—	—	41	
Lemi — Klemis	—	—	—	38	—	1	—	—	39	—	—	1	—	4	—	34	—	39	
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	—	—	—	26	7	19	—	—	52	—	2	24	4	20	—	2	—	52	
Yhteensä — Summa	1	25	3	117	9	34	1	—	190	5	2	62	4	47	2	64	4	190	
Mikkelin l. S:t Michels l.																			
Joroinen — Jorois	—	4	4	20	—	7	—	—	35	—	—	2	6	20	5	2	—	35	
Joutsa	—	10	7	11	—	4	—	—	32	—	—	4	3	21	3	1	—	32	
Kerimäki	2	18	2	26	—	5	—	—	53	—	—	5	—	16	1	31	—	53	
Ristiina — Kristina	—	5	13	24	—	—	—	—	42	—	—	1	22	2	17	—	—	42	
Yhteensä — Summa	2	37	26	81	—	16	—	—	162	—	—	11	10	79	11	51	—	162	
Kuopion l. Kuopio l.																			
Isalmi — Idensalmi	—	13	31	12	—	—	—	—	56	—	—	2	1	43	8	2	—	56	
Kontiolahdi — Kontiolaks .	—	1	9	15	—	1	—	—	26	—	—	1	2	8	3	12	—	26	
Muuruvesi	1	32	9	17	—	—	—	—	59	—	—	7	3	43	4	2	—	59	
Nurmes	—	3	5	26	2	1	—	—	37	—	—	2	1	20	5	9	—	37	
Rautalampi	—	3	6	59	—	2	—	—	70	—	—	1	3	35	22	9	—	70	
Yhteensä — Summa	1	52	60	129	2	4	—	—	248	—	—	13	10	149	42	34	—	248	
Vaasan l. Vasa l.																			
Jalasjärvi	—	1	2	19	8	98	5	—	133	—	—	59	5	66	1	2	—	133	
Karstula	—	6	—	32	5	5	—	—	48	—	—	4	—	16	—	28	—	48	
Kälviä — Kelveä	—	—	—	—	—	8	2	—	10	—	—	3	3	4	—	—	—	10	
Lapua — Lappo	—	—	—	—	—	16	1	4	21	—	—	—	—	18	—	3	—	21	
Närpiö — Närpes	—	—	—	6	—	103	—	14	123	—	—	—	—	99	—	23	1	123	
Pihtipudas	—	2	—	22	1	—	—	—	25	—	—	1	—	9	2	13	—	25	
Veteli — Vetil	—	—	—	1	—	20	7	41	70	—	—	5	2	42	2	17	2	70	
Yhteensä — Summa	—	9	2	80	14	250	13	61	430	—	—	72	10	254	5	86	3	430	
Oulun l. Uleåborgs l.																			
Hyrnsalmi	—	8	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	1	1	6	—	8	
Nivala	—	—	—	13	—	11	—	—	24	—	—	—	—	17	—	7	—	24	
Sotkamo	—	7	1	42	—	1	—	—	51	—	—	—	—	7	1	42	1	51	
Utajärvi	—	4	1	6	—	—	—	—	11	—	—	—	—	5	—	6	—	11	
Yhteensä — Summa	—	19	2	61	—	12	—	—	94	—	—	—	—	30	2	61	1	94	
Koko maa — Hela landet	4	142	93	584	32	648	30	71	2	1 601	8	3 267	123	811	76	302	11	1 601	

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, ta-
pahtui töihinmeno 78.7 %:lla tutkituista ti-
loista klo 6—7:n aikaan aamulla. Ainoas-

taan 14.9 %:lla tiloista mentiin töihin ennen
klo 6:ta ja 6.4 %:lla klo 7 jälkeen. Työt
lopetettiin yleensä klo 6—7 aikaan illalla.

Ainoastaan 0.7 %:lla tutkituista tiloista lakkattiin töistä ennen klo 6:ta. Ne kunnat, joissa enemmällä kuin puolella tutkituista tiloista työnteko jatkui vielä klo 7 jälkeen illalla, olivat: Kirvu, Lemi, Kerimäki, Kontiolahti, Karstula, Pihtipudas, Hyrynsalmi, Sotkamo ja Utajärvi. Yllämainitut kunnat ovat enimmäkseen kaukana liikenneväylien

varsilta. Eräissä kaupunkien ja liikekeskusten lähellä olevissa kunnissa, kuten Ulvilassa, Kymissä ja Viipurin maalaiskunnassa, lopetettiin työt hyvin useilla tiloilla jo klo 6:lta tai sitä ennen.

Sen mukaan, mihin aikaan yllämainituilla tiloilla lähdettiin töihin ja palattiin töistä, ne ryhmittyvät lääneittäin seuraavasti:

Lääni — Län.	Työpäivä heinäkuussa, tuntia — Arbetsdagar i juli, timmar							
	alkaa klo — börjar kl.				päättyy klo — slutar kl.			
	ennen 6 före 6.	6—7.	7 jälkeen efter 7.	Tiloja yhteensä Summa lägenheter.	ennen 6 före 6.	6—7.	7 jälkeen efter 7.	Tiloja yhteensä Summa lägenheter.
Uudenmaan — Nylands	—	78	4	82	—	82	—	82
Ahvenanmaan — Ålands	—	26	2	28	—	23	5	28
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	195	13	208	3	188	17	208
Hämeen — Tavastehus	—	151	8	159	1	157	1	159
Viipurin — Viborgs	29	160	1	190	7	113	70	190
Mikkelin — St Michels	65	97	—	162	—	100	62	162
Kuopion — Kuopio	113	135	—	248	—	172	76	248
Vaasan — Vasa	11	344	75	430	—	336	94	430
Oulun — Uleåborgs	21	73	—	94	—	30	64	94
Yhteensä — Summa	239	1 259	103	1 601	11	1 201	389	1 601
Prosentteissa — I procent	14.9	78.7	6.4	100.0	0.7	75.0	24.3	100.0

Sellaisia tiloja, joilla ennen klo 6:ta lähdettiin töihin, oli ainoastaan Viipurin, Mikkelin, Kuopion, Vaasan ja Oulun lääneissä. Suhteellisesti enemmän tällaisia tiloja oli kumminkin Kuopion ja Mikkelin lääneissä. Hyvin yleistä on, että työnteko näissä 5 läänissä jatkuu vielä 7 jälkeen illalla. Muissa

lääneissä on työskentely mainitun ajan jälkeen verraten harvinaista.

Sen mukaan, mihin aikaan tutkituilla tiloilla lähdettiin töihin ja palattiin töistä tammikuun aikana 1920, ne jakaantuivat seuraavasti:

Kunta — Kommun.	Työpäivä tammikuussa — Arbetsdagen i januari																
	alkaa klo — börjar kl.							päättyy klo — slutar kl.									
	6 6½	7	7½	8	8½	9	yll 9 över 9	Tiloja yht. Summa lägenheter.	ennen 3 före 3	3	3½	4	4½	5	5½	6	Tiloja yht. Summa lägenheter.
Uudenmaan I.																	
Nylands I.																	
Iitti — Iittis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pukkila	—	—	—	5	7	—	—	12	—	1	—	6	4	1	—	—	12
Sipoo — Sibbo	—	—	—	1	19	1	1	22	—	1	6	15	—	—	—	—	22
Vihti — Vichtis	—	—	—	40	5	—	—	45	—	—	40	5	—	—	—	—	45
Yhteensä — Summa	—	—	—	46	31	1	1	79	—	2	46	26	4	1	—	—	79
Ahvenanmaan I.																	
Ålands I.																	
Sund	—	—	1	1	6	1	16	25	—	—	1	19	1	4	—	—	25

Kunta — Kommun.	Työpäivä tammikuussa — Arbetsdagen i januari																	
	alkaa klo — börjar kl.									päättyy klo — slutar kl.								
	6	6½	7	7½	8	8½	9	yli 9 över 9	Tuloja yht. Summa låggheter.	ennen 3 före 3	3	3½	4	4½	5	5½	6	Tuloja yht. Summa låggheter.
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.																		
Jämijärvi					5	5		1	11			2	9					11
Kiikka			1	4	20	2	3		30				21	7	2			30
Laitila — Letala	2		7	3	27	3	4		46				15	6	20	3	2	46
Loimaa — Loimijoki			2	4	17		1		24			1	17	1	5			24
Perniö — Bjärnä				25	1	1	1		28				22	2	4			28
Raisio — Reso			10	4	19		1		34				4	4	18		8	34
Ulvila — Ulfsby				6	23	1	1		31			2	22	7				31
Yhteensä — Summa	2		20	46	112	12	11	1	204			5	110	27	49	3	10	204
Hämeen l. Tavastehus l.																		
Janakkala			4	7	13		1		25			1	21	3				25
Jämsä			2	8	32				42		1		16	24			1	42
Kuru			3	4	21	1	2		31		4		19	4	4			31
Lempäälä			5	13	25				43				33	8	1		1	43
Tuulos					16	2			18			2	16					18
Yhteensä — Summa			14	32	107	3	3		159		5	3	105	39	5		2	159
Viipurin l. Viborgs l.																		
Jaakkima — Jaakimvaara			3		4				7		2	1	1		3			7
Kirvu — Kirvus			8	4	19				31		1		24	4	2			31
Korpiselkä	2		3	1	1		3	2	12	2	6		2		2			12
Kymi — Kymmene			5	5	27	3			40		3	5	28	3	1			40
Lemi — Klemis					39				39		1		4		33		1	39
Viipurin mlk. — Viborgslsk.	1		11	2	35				49		1	1	40	1	6			49
Yhteensä — Summa	3		30	12	125	3	3	2	178	2	14	7	99	8	47		1	178
Mikkelin l. St Michels l.																		
Joroinen — Jorois			7	4	24				35		1	4	18	4	7		1	35
Joutsa			5	1	8	2	15	1	32		5	1	19	1	5		1	32
Kerimäki			18	2	32		1		53	1	3	1	30		17		1	53
Ristiina — Kristina			10	1	31				42			1	11	16	13		1	42
Yhteensä — Summa			40	8	95	2	16	1	162	1	9	7	78	21	42		4	162
Kuopion l. Kuopio l.																		
Iisalmi — Idensalmi	3				2	4	47		56		1	1	44	4	3		3	56
Kontiolahti — Kontiolaks			13	2	6	5			26			1	15	9	1			26
Muuruvesi			3	2	18	6	27		56		13	2	34	1	6			56
Nurmes		1	5		19	2	6		33		1		4	2	18		8	33
Rautalampi			3	4	35	20	8		70				62	3	4	1		70
Yhteensä — Summa	3	1	24	8	80	37	88		241		15	4	159	19	32	1	11	241

Kunta — Kommun.	Työpäivä tammikuussa — Arbetsdagen i januari																	
	alkaa klo — börjar kl.								päättyy klo — slutar kl.									
	6 6 ¹ / ₂	7	7 ¹ / ₂	8	8 ¹ / ₂	9	yll 9 över 9	Tiloja yht. Summa lägenheter.	ennen 8 före 8	3	3 ¹ / ₂	4	4 ¹ / ₂	5	5 ¹ / ₂	6	Tiloja yht. Summa lägenheter.	
Vaasan l. Vasa l.																		
Jalasjärvi	—	—	7	8	110	8	—	133	—	—	—	123	2	8	—	—	133	
Karstula	—	—	8	3	29	4	3	47	—	5	1	26	3	12	—	—	47	
Kälviä — Kelviä	—	—	—	—	2	2	6	10	—	2	—	3	1	3	—	1	10	
Lapua — Lappo	—	—	15	1	5	—	—	21	—	—	1	10	—	10	—	—	21	
Närpiö — Närpes	—	—	—	—	—	—	107	16	—	—	4	119	—	—	—	—	123	
Pihtipudas	—	—	4	—	16	1	3	24	—	—	—	18	1	5	—	—	24	
Veteli — Vetil.....	—	—	—	—	13	3	50	2	—	4	—	36	4	24	—	—	68	
Yhteensä — Summa	—	—	34	12	175	18	169	18	—	11	6	335	11	62	—	1	426	
Oulun l. Uleåborgs l.																		
Hyrnsalmi	—	—	—	—	7	—	1	8	—	3	—	4	—	1	—	—	8	
Nivala	—	—	—	—	24	—	—	24	—	—	—	14	—	10	—	—	24	
Sotkamo	1	—	2	—	15	2	31	51	—	1	—	40	—	8	1	1	51	
Utajärvi.....	—	—	1	—	3	—	7	11	—	1	—	7	—	2	—	1	11	
Yhteensä — Summa	1	—	3	—	49	2	39	94	—	5	—	65	—	21	1	2	94	
Koko maa — Hela landet	9	1	166	165	780	79	846	22	1	568	3	61	79	996	130	263	1	568

Niinkuin ylläolevat numerot osoittavat, mentiin tammikuulla töihin 49.7 %:lla eli noin puolella tutkituista tiloista klo 8 aikaan aamulla. Sellaisia tiloja, joilla töihin lähtö tapahtui aikaisemmin kuin klo 8, oli tutkituista tiloista 21.8 %. Huomattavalla osalla tiloja alkavat työt vasta klo ½ 9 tai sen jälkeen. Ne kunnat, joissa enemmistö tutkituista tiloista oli tällaisia, olivat seuraavat: Sund, Jämijärvi, Joutsa, Iisalmi, Muuruvesi, Kälviä, Närpiö, Veteli, Sotkamo

ja Utajärvi; siis yleensä kaukama liikekeskuksesta olevia kuntia. Työt lopetettiin talvella useimmilla tiloilla klo 4—5:n aikaan ilta puolella. Ainoastaan pienehkö määrä tutkituista tiloista oli sellaisia, joilla työt loppuivat ennen mainittua aikaa tai jatkuivat tämän jälkeen.

Millä tavalla mainitut tilat ryhmittivät eri läänien kesken, osoittaa seuraava taulukko:

Lääni — Län.	Työpäivä tammikuussa — Arbetsdagen i januari							
	alkaa klo — börjar kl.				päättyy klo — slutar kl.			
	ennen 8 före 8	8	8 jäl-keen, efter 8.	Yhteensä Summa.	ennen 4 före 4	4	4 jäl-keen, efter 4.	Yhteensä Summa.
Uudenmaan — Nylands	46	31	2	79	48	26	5	79
Ahvenanmaan — Ålands	2	6	17	25	1	19	5	25
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	68	112	24	204	5	110	89	204
Hämeen — Tavastehus	46	107	6	159	8	105	46	159
Viipurin — Viborgs	45	125	8	178	23	99	56	178
Mikkelin — St Michels	48	95	19	162	17	78	67	162
Kuopion — Kuopio	36	80	125	241	19	159	63	241
Vaasan — Vasa	46	175	205	426	17	335	74	426
Oulun — Uleåborgs	4	49	41	94	5	65	24	94
Yhteensä — Summa	341	780	447	1 568	143	996	429	1 568
Prosentteissa — I procent	21.8	49.7	28.5	100.0	9.1	63.5	27.4	100.0

Niinkuin taulukosta näkyy, aloitetaan työt aamupäivällä verraten suurella määrällä tiloja Ahvenanmaan, Kuopion, Vaasan ja Oulun lääneissä myöhemmin kuin klo 8:ltä.

Useissa lääneissä — varsinkin Turun ja Porin ja Mikkelin — tehdään työtä hyvin yleisesti tammikuulla vielä klo 4:n jälkeen illalla.

Kunta — Kommun.	Ruokailuaikojen luku ja pituus										
	heinäkuun aikana — under juli										
	1 ruokailuaika — 1 måltidsrast				2 ruokailuaikaa yhteensä — 2 måltidsraster, tillsammans						
	1	1½	2	yli — över 2	1½	2	2½	3	3½	4	yli — över 4
Uudenmaan l. Nylands l.											
Pukkila	—	9	2	—	—	1	—	1	—	—	—
Sipoo — Sibbo	1	16	6	—	—	—	1	—	—	—	—
Vihti — Vichtis	3	41	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	4	66	8	—	1	1	1	1	—	—	—
Ahvenanmaan l. Ålands l.											
Sund	2	1	—	—	2	23	—	—	—	—	—
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.											
Jämijärvi	—	—	—	—	—	—	6	5	—	—	—
Kiikka	6	17	3	—	—	1	3	1	—	—	—
Laitila — Letala	—	—	1	—	—	47	—	—	—	—	—
Loimaa	3	5	15	—	—	1	—	—	—	—	—
Perniö — Bjärnä	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—
Raisio — Reso	—	10	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulvila — Ulfsby	17	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	26	45	73	—	—	49	9	6	—	—	—
Hämeen l. Tavastehus l.											
Janakkala	1	10	14	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämsä	3	6	1	—	—	7	12	11	1	1	—
Kuru	5	5	—	—	—	16	1	3	—	1	—
Lempäälä	11	26	2	—	—	2	2	—	—	—	—
Tuulos	—	8	8	—	—	1	—	1	—	—	—
Yhteensä — Summa	20	55	25	—	—	26	15	15	1	2	—
Vilpurin l. Viborgs l.											
Jaakkima — Jaakimvaara	—	1	—	—	—	1	1	6	3	3	—
Kirvu — Kirvus	—	—	2	—	—	11	2	11	1	4	—
Korpiselkä	—	—	—	—	—	—	—	7	1	4	—

Ruokailu- ja lepoajat.

Työpäivän alkamis- ja päättymisaika on suuresti riippuvainen siitä, kuinka monta

ruokailu- ja lepoaikaa on päivittäin ja miten paljon aikaa näihin käytetään. Allaolevassa taulukossa on tutkitut tilat jaettu ylläolevia näkökohtia silmälläpitäen:

tuntia — Måltidsrasternas antal och längd, timmar														
Tiljoja yhteensä Summa lägenheter.	Ingen måltidsrast.	Ei yhtään ruokailuaikaa.	tammikuun aikana — under januari.											Tiljoja yhteensä Summa lägenheter.
			1 ruokailuaika — 1 måltidsrast.					2 ruokailuaikaa yhteensä — 2 måltidsraster, tillsammans.						
			1/2	1	1 1/2	2	1	1 1/2	2	2 1/2	3	3 1/2	4	
13	—	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
24	—	—	13	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
45	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45
82	—	—	64	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79
28	—	—	24	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	25
11	1	—	1	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11
31	—	—	23	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	30
48	—	9	27	—	3	—	—	7	—	—	—	—	—	46
24	—	—	12	1	11	—	—	—	—	—	—	—	—	24
28	—	—	1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
34	—	—	5	13	16	—	—	—	—	—	—	—	—	34
32	—	—	26	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
208	1	9	95	59	33	—	—	7	—	—	—	—	—	204
25	—	—	18	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	25
42	1	—	33	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
31	1	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
43	—	—	17	25	1	—	—	—	—	—	—	—	—	43
18	—	—	15	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	18
159	2	—	113	40	4	—	—	—	—	—	—	—	—	159
15	—	—	2	2	1	—	—	—	1	—	—	—	1	7
31	—	—	28	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
12	3	—	2	—	5	—	—	—	—	—	1	—	1	12

Kunta — Kommun.	Ruokailuaikojen luku ja pituus										
	heinäkuun aikana. — under juli.										
	1 ruokailuaika — 1 måltidaster.				2 ruokailuaikaa yhteensä — 2 måltidaster, tillsammans.						
	1	1½	2	yll — över 2	1½	2	2½	3	3½	4	yll — över 4
Kymi — Kymmene	9	12	3	—	—	16	1	—	—	—	—
Lemi — Klemis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	6	14	3	—	—	11	11	6	1	—	—
Yhteensä — Summa	15	27	8	—	—	39	15	30	6	50	—
Mikkelin l. S:t Michels l.											
Joroinen — Jorois	—	6	—	1	—	1	—	24	—	3	—
Joutsa	1	2	—	—	—	4	5	11	3	6	—
Kerimäki	—	2	3	—	—	2	1	13	1	27	2
Ristiina — Kristina	—	—	—	—	—	1	10	15	3	13	—
Yhteensä — Summa	1	10	3	1	—	8	16	63	7	49	2
Kuopion l. Kuopio l.											
Iisalmi — Idensalmi	—	—	—	—	—	2	2	47	—	5	—
Kontiolahti — Kontiolaks	—	1	—	—	—	—	2	19	2	2	—
Muuruvesi	—	—	—	—	—	3	1	40	1	14	—
Nurmes	1	3	—	—	—	2	4	20	1	6	—
Rautalampi	—	1	—	—	—	—	2	18	21	28	—
Yhteensä — Summa	1	5	—	—	—	7	11	144	25	55	—
Vaasan l. Vasa l.											
Jalasjärvi	1	72	38	—	—	1	12	9	—	—	—
Karstula	—	—	1	—	—	—	12	22	7	6	—
Kälviä — Kelviä	2	—	2	—	1	4	—	1	—	—	—
Lapua — Lappo	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	—
Närpiö — Närpes	—	—	5	—	—	105	—	13	—	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	1	—	11	—	13	—
Veteli — Vetil	19	10	41	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	22	82	108	—	1	111	24	56	7	19	—
Oulun l. Uleåborgs l.											
Hyrnsalmi	—	—	—	—	—	—	—	3	—	5	—
Nivala	—	—	9	—	—	1	2	12	—	—	—
Sotkamo	—	—	1	—	—	3	3	40	2	2	—
Utajärvi	—	—	—	—	—	3	—	4	1	3	—
Yhteensä — Summa	—	—	10	—	—	7	5	59	3	10	—
Koko maa — Hela landet	91	291	285	1	4	271	96	374	49	185	2

tuntia — Måltidsrasternas antal och längd, timmar

Tiljoja yhteensä Summa lägenheter.	Ei yhtään ruo- kailu- aika Ingen måltids- rast.	tammikuun aikana — under januari.											Tiljoja yhteensä Summa lägenheter.	
		1 ruokailu-aika — 1 måltidsrast.					2 ruokailu-aikaa yhteensä — 2 måltids- raster, tillsammans.							
		1/2	1	1 1/2	2	1	1 1/2	2	2 1/2	3	3 1/2	4		
41	—	—	37	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
39	—	—	33	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	39
52	—	2	36	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	49
190	3	2	138	16	15	—	—	—	1	1	—	—	2	178
35	—	—	7	22	6	—	—	—	—	—	—	—	—	35
32	1	—	16	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
51	—	1	26	8	15	—	—	—	—	—	—	—	—	50
42	—	—	13	22	7	—	—	—	—	—	—	—	—	42
160	1	1	62	67	28	—	—	—	—	—	—	—	—	159
56	—	1	41	10	1	—	—	—	—	1	—	—	2	56
26	—	—	24	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	26
59	1	—	20	31	4	—	—	—	—	—	—	—	—	56
37	—	—	4	23	5	—	—	—	—	1	—	—	—	33
70	—	1	9	36	24	—	—	—	—	—	—	—	—	70
248	1	2	98	101	34	—	—	—	1	2	—	—	2	241
133	—	—	26	86	20	—	—	—	1	—	—	—	—	133
48	—	1	18	13	15	—	—	—	—	—	—	—	—	47
10	1	1	5	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	10
21	—	—	—	8	13	—	—	—	—	—	—	—	—	21
123	1	—	91	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	123
25	—	—	8	5	10	—	—	—	—	1	—	—	—	24
70	—	23	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68
430	2	25	193	112	91	—	—	—	1	2	—	—	—	426
8	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
24	—	—	17	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	24
51	1	—	34	2	12	—	—	—	1	—	—	—	—	51
11	—	4	6	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11
94	1	4	65	2	21	—	—	—	1	—	—	—	—	94
1599	11	43	852	412	226	—	—	—	1	9	4	3	—	1565

L ä ä n — L ä n .	Supistelma ruokailuajkojen luvusta Sammandrag av antalet måltidsraster						
	Heinäkuun aikana I juli			Tammikuun aikana I januari			
	1	2	Tiloja yhteensä Summa lägenheter.	El yhtään ruokailu- aikaa Ingen måltidsrast.	1	2	Tiloja yhteensä Summa lägenheter.
Uudenmaan — Nylands	78	4	82	—	79	—	79
Ahvonanmaan — Ålands	3	25	28	—	24	1	25
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	144	64	208	1	196	7	204
Hämeen — Tavastehus	100	59	159	2	156	1	159
Viipurin — Viborgs	50	140	190	3	171	4	178
Mikkelin — S:t Michels	15	145	160	1	158	—	159
Kuopion — Kuopio	6	242	248	1	235	5	241
Vaasan — Vasa	212	218	430	2	421	3	426
Oulun — Uleåborgs	10	84	94	1	92	1	94
Yhteensä — Summa	618	981	1 599	11	1 532	22	1 565
Prosentissa — I procent	38.6	61.4	100.0	0.7	97.9	1.4	100.0

Talvella keskeyttää työn, niinkuin ylläolevat taulukot osoittavat, melkein kaikilla tutkituilla tiloilla ainoastaan yksi ruokailu- ja lepoaika. 38.6 %:lla tutkituista tiloista oli myös kesällä ainoastaan yksi ruokailu- ja lepoaika. Viime mainittuun ryhmään kuuluvia tiloja oli suhteellisesti enimmän Uudenmaan, Turun ja Porin ja Hämeen lääneissä. Näissä lääneissä on ainoastaan kauempina rautatiestä ja liikekeskuksista olevissa kunnissa, kuten Jämijärvellä, Laitilassa, Jämsässä ja Kurussa, käytännössä kolmijaksoinen työpäivä kesällä. Viipurin läänissä on lähellä Kotkan kaupunkia olevassa Kymin kunnassa useimmilla tutkituista tiloista kaksijaksoinen työpäivä ja niinkään useilla tiloilla Viipurin maalaiskunnassa. Vaasan läänissä kuuluvat Jalasjärvi, Lapua ja Veteli myös viime mainittuun ryhmään. Ahvenanmaan, Mikkelin, Kuopion ja Oulun lääneissä on melkein kaikkialla käytännössä kolmijaksoinen työpäivä.

Se seikka, että kaupungeissa ja yleensä liikekeskuksissa on työpäivä kaksijaksoinen, näyttää vaikuttaneen myös näitä ympäröivän

maaseudun työoloihin. Kaksijaksoisesta työpäivästä on etua maataloustyömiehille sikäli, että hänelle jää aamuin ja illoin enemmän vapaa-aikaa. Työnantajan kannalta on myös suotavaa, että työnteko keskittyy päivittäin kahdeksi jaksoksi. Täten päästään siitä ajanhukasta, jonka töiden keskeyttäminen kahtena eri ruokailuajana tavallisesti tuo mukanaan.

Kaksijaksoisen työaikajärjestelmän vallitessa oli ruokailuajan pituus heinäkuussa useimmilla tiloilla 1½—2 tuntia. Tiloilla, missä työpäivä oli kolmijaksoinen, oli ruokailuajkojen pituus useimmiten 2—3 tuntia.

Tammikuussa oli enemmällä kuin puolella tutkituista tiloista ruokailuajan pituus 1 tunti.

Työaika lauantaisin.

Työpäivän päättymisestä lauantaisin on tietoja ainoastaan 23 kunnasta ja 864 tilalta. Mihin aikaan työpäivä päättyi mainituilla tiloilla lauantaisin, osoittaa seuraavalla sivulla oleva taulukko.

Kunta — Kommun.	Työpäivä päättyi lauantaisin — Arbetsdagen slutade på lördagarna				
	Samaan aikaan kuin muina viikon päivinä. Vid samma tid som under andra veckodagar.	1, 2 tuntia aikaisemmin 1/2 timme tidigare.	1, 2 tuntia aikaisemmin 1 timme tidigare.	Enemmän kuin tuntia aikaisemmin. Mer än 1 timme tidigare.	Tiltoja yhteensä. Summa lägenheter.
Uudenmaan l. — Nylands l.					
Iitti — Iittis	20	—	30	6	56
Pukkila	10	—	3	1	14
Sipoo — Sibbo	3	—	18	—	21
Vihti — Vichtis	40	—	2	—	42
Yhteensä — Summa	73	—	53	7	133
Turun ja Porin l. — Åbo och Björneborgs l.					
Kiikka	30	—	1	—	31
Laitila — Letala	37	6	3	1	47
Loimaa — Loimijoki	11	3	8	1	23
Perniö — Bjärnä	25	—	—	—	25
Ulvila — Ulfsby	19	—	13	—	32
Yhteensä — Summa	122	9	25	2	158
Hämeen l. — Tavastehus l.					
Janakkala	16	—	8	—	24
Jämsä	38	1	6	—	45
Yhteensä — Summa	54	1	14	—	69
Mikkelin l. — S:t Michels l.					
Joroinen — Jorois	8	2	19	6	35
Joutsa	14	1	8	16	39
Kerinäki	23	1	10	14	48
Ristiina — Kristina	21	2	18	1	42
Yhteensä — Summa	66	6	55	37	164
Kuopion l. — Kuopio l.					
Iisalmi — Idensalmi	4	34	15	4	57
Kontiolahti — Kontiolaks	2	3	10	11	26
Muuruvesi	17	4	37	7	65
Rautalampi	34	10	9	10	63
Yhteensä — Summa	57	51	71	32	211
Vaasan l. — Vasa l.					
Karstula	7	—	8	10	25
Kälviä — Kelviä	—	3	7	3	13
Lapua — Lappo	—	—	—	21	21
Veteli — Vetil	65	—	1	4	70
Yhteensä — Summa	72	3	16	38	129
Koko maa — Hela landet	444	70	234	116	864

Ylläolevaan tiedusteluun on saatu vastauksia suhteellisesti paljoo vähemmältä määrältä tiloja kuin muihin edellä esitettyihin kysymyksiin. Luultavaa on, että ne tilat, joilla on lauantaisin käytännössä lyhyempi työaika kuin muina päivinä, esiintyvät tiedustelussa suhteellisesti runsaslukuisempina. Joka tapauksessa osoittavat edellämaitut numerot, että lyhyempi työpäivä lauantaisin ei ole tullut samassa määrin käy-

täntöön Suomen maataloudessa kuin esim. teollisuudessa. Vähän enemmän kuin puolella tutkituista tiloista, 51.4 %:lla, tehtiin työtä lauantaisin sama tuntiluku kuin muinakin viikon päivinä. Niillä tiloilla, missä taas lauantaisin oli työpäivä lyhyempi, koski lyhennys pääasiallisesti vain 1 tuntia. Ainoastaan pienellä määrällä tiloja lopetettiin työt lauantaisin kahta tai useampaa tuntia aikaisemmin kuin muina viikon päivinä.

IV. Palkkaus.

Ammattioppinen työväki.

Ammattioppinen maataloustyöväki on melkein yksinomaan vuosipalkalla ja saa huomattavassa määrässä palkkansa luontoisetuina.

Allamainituista omassa ruoassa olevista työntekijöistä sai seuraava prosenttimäärä luontoisetuina tässä mainittuja tuotteita.

	Asunto — Bostad.	Pottopuut Brännved.	Valustus — Lyse.	Vehniä — Vete.	Rukkiita — Råg.	Ohra — Korn.	Kaurjoja — Havre.	Hernettä — Arter.	Perunolia Potäter.	Silakotia Strömming.	Volta — Smör.	Naudanlihaa Nökött.	Sianlihaa — Fläsk.	Suola — Salt.	Oskummad mjoik.	Kokomaikoa	Kuorittua maitoa Skummad mjoik.	Oika — Halm.	Helnä — Hö.	Perunamaia Potätsland.	Kankea Skoplagg.	Taidunnaista Betsmark.
Mieskarjakot — Manliga kreatursskötare	100.0	85.7	57.1	28.6	85.7	57.1	57.1	71.4	28.6	—	—	—	57.1	100.0	14.3	—	—	100.0	—	28.6	—	—
Naiskarjakot — Kvinnliga kreatursskötare	100.0	100.0	100.0	5.6	61.1	33.3	38.9	33.3	55.6	16.7	—	11.1	11.1	22.2	72.2	5.6	—	—	27.8	—	5.6	—
Työnjohtajat ja pehtorit — Arbetsledare och inspektorer	66.7	66.7	47.6	23.8	71.4	38.1	47.6	33.3	23.8	14.3	23.8	—	4.8	23.8	57.1	19.0	4.8	9.5	66.7	19.0	14.3	—
Voudit — Fogdar	93.8	93.8	25.0	43.8	93.8	68.8	81.3	68.8	62.5	43.8	18.8	6.3	—	68.8	75.0	6.3	18.8	18.8	87.5	25.0	25.0	—

Luontoisetujen määrä oli kutakin työntekijää kohden, joka näistä tuli osalliseksi, keskimäärin seuraava:

	Pottopuut Brännved.	Vehniä Vete.	Rukkiita Råg.	Ohra — Korn.	Kaurjoja Havre.	Hernettä Arter.	Perunolia Potäter.	Silakotia Strömming.	Volta — Smör.	Naudanlihaa Nökött.	Sianlihaa Fläsk.	Suola — Salt.	Oskummad mjoik.	Kokomaikoa	Kuorittua maitoa Skummad mjoik.	Oika — Halm.	Helnä — Hö.	Perunamaia Potätsland.	Kankea Skoplagg.
	m ³	kg.	kg.	kg.	kg.	l.	l.	kg.	kg.	kg.	kg.	l.	l.	l.	kg.	kg.	kg.	kg.	pari
Mieskarjakot — Manliga kreatursskötare	25.3	37.5	523.7	85.0	113.5	33.0	620.0	30.0	—	—	—	38.8	1 303.6	365.0	—	—	—	10.7	1
Naiskarjakot — Kvinnliga kreatursskötare	—	20.0	192.8	52.7	48.0	21.8	455.0	25.0	—	15.0	8.1	16.5	631.7	365.0	—	—	—	4.6	2
Työnjohtajat ja pehtorit — Arbetsledare och inspektorer	23.1	66.2	486.3	101.3	150.6	57.9	520.0	30.0	24.4	—	25.0	31.0	1 124.6	818.8	1 000.0	1 000.0	9.6	1	
Voudit — Fogdar	26.4	55.2	671.6	10.4	140.3	44.6	476.0	36.4	16.8	50.0	—	31.4	1 307.9	1 460.0	633.3	1 200.0	11.7	1	

Niinkuin ylläolevista taulukoista näkyy, saavat mies- ja naiskarjakot ja voudit hyvin yleisesti asunnon ja lämmön isännältä. Työnjohtajista on ainoastaan 66.7 % tällaisia. Viljattavaraa saavat sen sijaan melkein kaikki yllämainitut työntekijäryhmät joko vehnänä, rukiina, ohrina, kauroina tai herneinä. Suurimman määrän viljattavaraa saavat voudit; sen jälkeen tulevat mieskarjakot ja työnjohtajat ynnä pehtorit. Naiskarjakkojen viljaosuus on suhteellisesti pieni sen vuoksi, että tähän ryhmään kuuluvat henkilöt ovat naimattomia. Perunoita käytetään myös hyvin yleisesti palkkauksessa joko siten, että työn tekijöille annetaan niitä välittömästi palkka-

etuina, tai siten, että heille myönnetään riittävä määrä perunamaata. Voita saavat palkkaetuina ainoastaan työnjohtajat, pehtorit ja voudit. Kokomaitoa tulee perheellisille työntekijöille (mieskarjakoille, työnjohtajille, pehtoreille ja voudeille) yli 3 l. päivää kohden ja sen lisäksi vielä melkoinen määrä kuorittua maitoa. Naiskarjakot, jotka ovat naimattomia, saavat henkeä kohden kokomaitoa päivittäin yli 1½ l. ja sen lisäksi litran päivässä kuorittua maitoa.

Millaiset yllämainittujen työntekijäryhmien keskipalkat olivat, osoittaa seuraava taulukko.

Työntekijäryhmä — Arbetsgrupp.	Luontoisedut arvioituina rahaksi, mk. Naturaförmånerna uppskattade i penningar, mk.	Palkkaa yhteensä, mk. Lön tillsammans mk.	Luontoispalkka %:na koko palkasta Naturalönen i % av totallönen.
Mieskarjakot — Manliga kreatursskötare	5 136: 83	8 262: 54	62.2
Naiskarjakot — Kvinnliga kreatursskötare.....	1 944: 29	4 514: —	43.1
Työnjohtajat ja pehtorit — Arbetsledare o. inspektorer	4 009: 86	9 340: 81	42.9
Voudit — Fogdar.....	5 527: 53	8 535: 47	64.8

Tämän mukaan ovat korkeimmat keskipalkat työnjohtajilla. Sen jälkeen tulevat voudit ja mieskarjakot sekä naiskarjakot alimpana palkkausryhmänä. Kaikki yllämainitut työntekijäryhmät saavat huomattavan osan palkkas-

taan luontoisetuina. Tämä osuus kohoaa voudeilla aina 64.8 %:iin saakka.

Talon ruoassa oli ammattioppisista työntekijöistä 24 työnjohtajaa ja 44 naiskarjakkoa. Näiden keskipalkat olivat seuraavat:

Työntekijäryhmä — Arbetsgrupp.	Luontoisedut arvioituina rahaksi, mk. Naturaförmånerna uppskattade i penningar mk.	Palkkaa yhteensä, mk. Lön tillsammans mk.	Luontoispalkka %:na koko palkasta Naturalönen i % av totallönen.
Naiskarjakot — Kvinnliga kreatursskötare.....	165: 14	1 630: 10	10.1
Työnjohtajat ja pehtorit — Arbetsledare o. inspektorer	274: 14	4 281: 42	6.4

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, on molemmilla yllämainituilla työntekijäryhmillä verraten pieni määrä luontoisetuja, kun ei oteta huomioon ruokaa ja asuntoa. Kaikista tähän ryhmään kuuluvista naiskarjakoista oli 17 yksinomaan rahapalkalla, työnjohtajista ja pehtoreista taas 15.

Vuosipalkolliset.

Vuosipalkollisten palkkaus on siten järjestetty, että suurin osa heistä saa talosta ruoan

ja asunnon. Tässä tutkimuksessa esiintyi ainoastaan 18 sellaista tapausta, joissa miespalkolliset saamatta muonapalkkaa talosta olivat omassa ruoassaan. 1 miespalkollinen oli sen lisäksi osittain talon ja osittain omassa ruoassaan. Naispalkollisista oli ainoastaan 4 omassa ruoassaan.

Talon ruoassa olevien vuosipalkollisten palkkauksen jakaantuminen luontois- ja rahapalkkaetuihin käy selville seuraavasta taulukosta.

Kunta — Kommun.	Miespalkolliset — Manliga tjänare.			Naispalkolliset — Kvinnliga tjänare		
	Yksinomaan rahapalkka Uteslutande penninglön.	Raha- ja luontospalkka Penning- och naturalön.	Yksinomaan luontospalkka Uteslutande naturalön.	Yksinomaan rahapalkka Uteslutande penninglön.	Raha- ja luontospalkka Penning- och naturalön.	Yksinomaan luontospalkka Uteslutande naturalön.
Uudenmaan l. Nylands l.						
Iitti — Iittis	2	10	3	13	64	—
Inkoo — Ingå	1	12	1	3	11	—
Pukkila	3	8	—	—	16	—
Sipoo — Sibbo	1	26	—	6	35	1
Vihti — Vichtis	5	10	—	4	39	—
Yhteensä — Summa	12	66	4	26	165	1
Ahvenanmaan l. Ålands l.						
Sund	4	3	1	3	14	—
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.						
Jämijärvi	—	21	—	—	29	—
Kiiikka	2	13	—	10	43	2
Laitila — Letala	10	45	1	7	40	1
Loimaa — Loimijoki ..	18	39	—	18	60	—
Perniö — Bjärnä	6	20	—	6	44	—
Raisio — Reso	16	9	1	34	13	—
Ulvila — Ulfsby	11	11	2	9	23	2
Yhteensä — Summa	63	158	4	84	252	5
Hämeen l. Tavastehus l.						
Janakkala	1	8	—	5	13	—
Jämsä	4	26	—	4	52	2
Kuru	5	24	—	—	43	—
Lempäälä	22	10	—	36	10	—
Tuulos	—	28	—	3	43	1
Yhteensä — Summa	32	96	—	48	161	3
Viipurin l. Viborgs l.						
Jaakkima — Jaakim- vaara	2	8	—	1	19	—
Kirvu — Kirvus	11	3	—	11	19	—
Korpiselkä	—	7	—	1	19	—
Kymi — Kymmene ..	11	3	—	10	16	—
Lemi — Klemis	—	10	—	—	11	—
Valkjärvi	—	5	—	1	6	—
Viipurin mlk. — Vi- borgs lsk.	9	9	—	13	19	—
Yhteensä — Summa	33	45	—	37	109	—

Kunta -- Kommun.	Miespalkolliset — Manliga tjänare.			Naispalkolliset — Kvinnliga tjänare.		
	Yksinomaan rahapalkka Uteslutande penninglön.	Raha- ja luontospalkka Penning- och naturalön.	Yksinomaan luontospalkka Uteslutande naturalön.	Yksinomaan rahapalkka Uteslutande penninglön.	Raha- ja luontospalkka Penning- och naturalön.	Yksinomaan luontospalkka Uteslutande naturalön.
Mikkelin l.						
S:t Michels l.						
Joroinen — Jorois	2	21	—	10	53	—
Joutsa	—	28	—	2	48	—
Kerimäki	—	24	1	1	50	2
Ristiina — Kristina ..	7	20	—	4	45	—
Yhteensä — Summa	9	93	1	17	196	2
Kuopion l.						
Kuopio l.						
Iisalmi — Idensalmi ..	2	50	—	—	89	—
Kitee — Kides	5	18	—	4	54	—
Kontiolahti — Kontio- laks	2	18	—	3	40	1
Muuruvesi	3	26	—	—	101	—
Nurmes	5	16	—	11	73	—
Rautalampi	2	26	—	7	53	—
Yhteensä — Summa	19	154	—	25	410	1
Vaasan l.						
Vasa l.						
Jalasjärvi	5	30	—	5	75	—
Karstula	1	11	—	3	18	—
Kälviä — Kelviä	—	15	—	1	27	—
Lapua — Lappo	—	47	—	1	72	—
Närpiö — Närpes	—	2	—	—	18	—
Pihtipuhdas	—	21	—	—	36	—
Veteli — Vetil	1	12	—	2	25	3
Yhteensä — Summa	7	138	—	12	271	3
Oulun l.						
Uleåborgs l.						
Hyrnsalmi	—	3	—	—	9	—
Liminka — Limingo ..	3	22	—	3	98	—
Nivala	—	12	—	—	52	—
Sotkamo	2	15	1	—	43	—
Taivalkoski	—	5	—	—	15	—
Tervola	10	4	—	12	17	—
Utajärvi	1	20	—	1	30	1
Yhteensä — Summa	16	81	1	16	264	1
Koko maa — Heia landet	195	834	11	268	1 842	16

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, oli miespalkollisista 18.8 ja naispalkollisista 12.6 % yksinomaan rahapalkalla. Sellaiset tapaukset, joissa palkka tulee yksinomaan luontoisetuina, ovat harvalukuiset. Suhteellisesti enimmäns on yksinomaan rahapalkalla

olevia vuosipalkollisia kaupunkien lähellä olevissa kunnissa. Samoin on asianlaita myöskin niillä paikkakunnilla, missä metsä- ja uittotöiden takia ja kehittyneen maataloustuotekaupan vuoksi liikkuu runsaammin rahaa.

Luontoisetuina kuuluu vuosipalkollisille pääasiallisesti vaatetavaraa ja kenkiä. Naispalkollisten saamista parseleista ovat ensi sijalla kengät ja villat. Useissa tapauksissa he voivat saada myös puvun tai pukukan-kaan, sukia, esiliinoja, huiveja, käsineitä, paitoja, palttina- ja liinakangasta j. n. e. Muutamissa kunnissa, kuten Jalasjärvellä, Lapualla, Närpiössä ja Perniössä, on tapana, että naispalkollisille annetaan talosta pieni ala pellavanviljelysmaata, ja he valmistavat usein talviaikana näin saamansa raaka-

aineen kankaaksi. Eräillä tiloilla Laitilassa ovat naispalvelijat saaneet luontoisetuina talosta lampaan tai parikin, ja on tapauksia, että naispalkollisella on palvelukseen tulles- saan ollut lammas, jopa kaksikin mukanaan, ja hän on palkkaeduikeeseen tällöin saanut lampaille vuoden kuluessa menevän rehun.

Miespalkolliset saavat luontoisetuina ensi sijassa kenkiä, varsinkin saappaita ja pieksuja, sekä pukuja. Hyvin yleisesti esiintyvät miespalkollisten saamien parseli- en joukossa myös rukkaset, lapaset, sukat ja alus-

18 vuotta täyttäneiden miespalkollisten saamien parseli- en

Kunta — Kommun.	Saappaat, pari Stövlar, parer.			Nauhakengät, pari Snörkängor, parer.			Pieksut, pari Pjäxor, parer.			Rukkaset Skinhandskar,	
	Alin hinta Lägstä pris.	Vallitsevin hinta Gänse pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Vallitsevin hinta Gänse pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Vallitsevin hinta Gänse pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Vallitsevin hinta Gänse pris.
Uudenmaan l. Nylands l.											
Iitti — Iittis	250	250	250	—	—	—	—	—	—	—	15
Inkoo — Ingå	300	300	300	—	175	—	—	—	—	—	—
Pukkila	175	250	250	—	—	—	—	—	—	—	—
Sipoo — Sibbo	250	250	300	—	150	—	—	—	—	—	—
Vihti — Vichtis	200	240	300	—	—	—	—	—	—	—	—
Ahvenanmaan l. Ålands l.											
Sund	250	250	250	—	—	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.											
Jämijärvi	—	—	—	140	200	250	—	200	—	10	15
Kiikka	250	250	300	150	—	175	—	—	—	—	—
Laitila — Letala	200	250	300	—	150	—	120	140	140	—	—
Loimaa — Loimijoki	200	300	300	—	250	—	—	—	—	—	—
Perniö — Björnå	250	300	300	—	—	—	—	—	—	—	—
Raisio — Reso	300	300	300	—	150	—	—	—	—	—	—
Ulvila — Ulfsby	150	300	300	—	150	—	—	—	—	—	—
Hämeen l. Tavastehus l.											
Janakkala	250	300	300	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämsä	200	200	250	—	150	—	—	—	—	10	10
Kuru	250	250	250	125	150	300	—	—	—	—	20
Lempäälä	175	250	250	—	—	—	—	—	—	—	—
Tuulos	200	250	300	150	150	150	—	—	—	—	20

Kunta — Kommun.	Saappaat, pari Stövlar, parret.			Nauhakengät, pari Snörkängor, parret.			Pieksut, pari Pjäxor, parret.			Rukkaset, Skinshandskar.	
	Alin hinta Lägstä pris.	Välisevin hinta Gånge pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Välisevin hinta Gånge pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Välisevin hinta Gånge pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Välisevin hinta Gånge pris.
Viipurin I. Viborgs I.											
Jaakkima — Jaakimvaara	—	—	—	200	200	200	—	—	—	—	—
Kirvu — Kirvus	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—
Korpiselkä	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—
Kymi — Kymmene	150	150	150	—	—	—	—	—	—	—	—
Lemi — Klemis	250	250	250	110	—	150	—	—	—	—	—
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	180	—	270	—	—	—	—	—	—	23	—
Mikkelin I. St Michels I.											
Joroinen — Jorois	—	—	—	—	—	—	200	200	200	15	15
Joutsa	150	200	300	150	150	200	—	150	—	10	15
Kerimäki	—	250	—	200	200	300	—	—	—	—	15
Ristiina — Kristina	200	250	300	250	250	250	—	—	—	10	15
Kuopion I. Kuopio I.											
Iisalmi — Idensalmi	—	—	—	150	150	180	—	—	—	13	15
Kitee — Kides	—	—	—	150	—	175	—	150	—	—	—
Kontiolahti — Kontiolaks	—	—	—	150	200	250	—	—	—	—	—
Muuruvesi	—	—	—	—	—	—	—	175	—	—	15
Nurmes	—	—	—	150	200	200	—	200	—	—	20
Rautalampi	—	—	—	150	200	250	175	200	200	10	12
Vaasan I. Vasa I.											
Jalasjärvi	175	175	275	150	150	150	125	125	125	15	15
Karstula	—	—	—	150	150	150	100	150	175	12	15
Kälviä — Kelviä	—	—	—	100	150	175	—	100	—	—	—
Lapua — Lappo	150	175	200	125	150	160	125	125	150	10	14
Närpiö — Närpes	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	150	—	125	150	150	10	10
Veteli — Vetil	150	150	180	125	125	125	—	—	—	12	12
Oulun I. Uleåborgs I.											
Hyrnsalmi	—	175	—	150	—	200	—	—	—	10	—
Liminka — Limingo	150	150—200	200	100	150	150	100	100	150	—	20
Nivala	200	200	250	100	150	300	—	200	—	15	15
Sotkamo	—	—	—	150	175—200	200	—	—	—	20	20
Taivalkoski	—	—	—	150	150	150	—	150	—	—	—
Tervola	—	—	—	—	150	—	200	200	250	—	—
Utajärvi	—	—	—	125	150	250	—	—	—	15	20—25

18 vuotta täyttäneiden naispalkollisten saamien parsalien

Kunta — Kommun.	Nauhakengät, pari Snörkängor, parret.			Pieksut, pari Pjäxor, parret.			Villat, kg. Ull, kg.			Puku Kostym.			Sukat, pari Strumpor, parret.		
	Alin hinta. Lägssta pris.	Vallitsevin hinta. Gångse pris.	Ylin hinta. Högsta pris.	Alin hinta. Lägssta pris.	Vallitsevin hinta. Gångse pris.	Ylin hinta. Högsta pris.	Alin hinta. Lägssta pris.	Vallitsevin hinta. Gångse pris.	Ylin hinta. Högsta pris.	Alin hinta. Lägssta pris.	Vallitsevin hinta. Gångse pris.	Ylin hinta. Högsta pris.	Alin hinta. Lägssta pris.	Vallitsevin hinta. Gångse pris.	Ylin hinta. Högsta pris.
Uudenmaan l. Nylands l.															
Iitti — Iittis	125	125	125	—	—	—	40	40	40	300	300	300	—	—	—
Inkoo — Ingå	120	125	150	—	—	—	30	40	40	—	—	—	—	—	—
Pukkila	125	150	200	100	125	125	40	40	60	—	200	—	—	—	—
Sipoo — Sibbo	100	150	150	—	—	—	50	50	50	—	—	—	—	—	—
Vihti — Vichtis	160	160	200	160	160	160	30	35	40	300	300	300	—	—	—
Ahvenanmaan l. Ålands l.															
Sund	80	90	100	—	—	—	—	35	—	—	200	—	—	—	—
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.															
Jämijärvi	75	100	150	—	100	—	30	35	40	100	150	200	—	30	—
Kiikka	100	150	165	—	—	—	—	—	—	150	—	225	—	—	—
Laitila — Letala	—	—	—	90	107	125	—	30	30	87	117	160	9	12	14
Loimaa	100	125	150	—	—	—	30	30	30	—	150	—	—	—	—
Perniö — Bjärnä	100	133	150	100	100—140	140	30	30—31	40	—	—	—	—	—	—
Raisio — Reso	100	150	150	100	100	130	—	30	—	—	—	—	—	—	—
Ulvila — Ulfsby	125	150	150	—	—	—	45	—	50	—	—	—	—	—	—
Hämeen l. Tavastehus l.															
Janakkala	100	100	150	—	—	—	40	40	50	—	—	—	—	—	—
Jämsä	130	150	150	—	—	—	40	40	40	—	—	—	—	—	—
Kuru	120	130	150	—	—	—	30	42	50	80	80	200	—	—	—
Lempäälä	90	100	100	—	—	—	40	40	40	—	200	—	—	—	—
Tuulos	100	125	150	—	—	—	30	35	40	150	150	200	15	15	15
Viipurin l. Viborgs l.															
Jaakkima — Jaakim- vaara	100	150	150	—	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—
Kirvu — Kirvus	150	175	200	—	—	—	30	—	35	—	—	—	—	—	—
Korpiselkä	125	125	150	—	—	—	—	60	—	200	200	200	—	25	—
Kymi — Kymmene	100	125	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lemi — Klemis	70	125—150	150	—	150	—	40	40	50	—	—	—	—	—	—
Valkjärvi	100	150	150	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—
Viipurin mlk. — Vi- borgs lsk.	100	150	200	—	—	—	—	50	—	100	250	250	—	25	—

Kunta — Kommun.	Nanhakengät, parl Snörkängor, parat.			Pickaut, parl Pjäxor, parat.				Villat, kg. Ull, kg.			Puku Kostym.			Sukat, pari Strumpor, parat.			
	Alin hinta Lägstä pris.	Vallisevin hintä Gånge pris.	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Gånge pris.	Vallisevin hintä	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Vallisevin hintä	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Gånge pris.	Vallisevin hintä	Ylin hinta Högsta pris.	Alin hinta Lägstä pris.	Gånge pris.	Vallisevin hintä
Mikkelin l. St Michels l.																	
Joroinen — Jorois ...	150	150	150	150		150	150	30	30	30	200	200	200	—	—	—	—
Joutsa	75	150	150	100		124	150	25	33	40	100	177	250	—	—	—	—
Kerimäki	150	150	200	80		150	150	25	35	40	200	200	200	—	—	—	—
Ristiina — Kristina..	100	150	180	—		—	—	30	40	40	100	200	300	—	—	—	—
Kuopion l. Kuopio l.																	
Iisalmi — Idensalmi ..	125	150	200	—		—	—	44	50	50	50	150	350	15	30	30	—
Kitee — Kides	100	100	150	100		—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kontiolahti — Kontio- laks	70	200	200	—		—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	25	—
Muuruvesi	100	125	125	—		—	—	35	35	35	—	—	—	—	—	20	—
Nurmes	100	150	175	100		150	175	50	50	50	—	—	—	20	20	30	—
Rautalampi	125	150	175	100		140	150	40	40	40	50	200	250	—	—	—	—
Vaasan l. Vasa l.																	
Jalasjärvi	125	125	125	70		70	70	35	35	35	—	—	—	—	—	—	—
Karstula	80	—	190	100	100—150	175	175	30	30	40	—	—	—	—	—	—	—
Kälviä — Kelviä	80	100	140	75		75	75	40	40	40	—	—	—	—	—	—	—
Lapua — Lappo	125	125	140	70		70	75	35	35	35	—	—	—	—	—	—	—
Närpiö — Närpes	75	—	148	60		100	125	50	50	50	—	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas	—	—	—	75		110	150	40	45	50	125	250	350	—	12:50	—	—
Veteli — Vetil	75	75	80	75		75	90	35	40	45	—	—	—	—	—	—	—
Oulun l. Uleåborgs l.																	
Hyrnsalmi	100	140	150	—		—	—	35	50	50	—	—	—	—	—	30	—
Liminka — Limingo	60	100	150	60	60—75	100	100	30	35	50	—	—	—	—	—	—	—
Nivala	75	150	150	—		70	—	30	35	50	—	—	—	—	—	—	—
Sotkamo	100	149	200	—		—	—	30	35	40	80	300	300	—	15	—	—
Taivalkoski	75	75	75	—		75	—	80	80	80	—	—	—	—	—	—	—
Tervola	100	150	170	160		160	180	50	50	60	—	—	—	—	—	—	—
Utajärvi	100	124	150	—		—	—	30	40	40	—	—	—	—	—	—	—

Niinkuin näkyy, on ylläolevien parselien hinnoissa yleensä yhtäläisyyttä eri kunnissa. Pukujen hinnat vaihtelevat enimmänsä. Tämä johtuu siitä, että eri kunnissa on tapana antaa vuosipalkollisille milloin puuvilla-, villatai puolivillaisesta kankaasta tehtyjä pukuja.

Myöskin kenkien hinnoissa saattaa tavata suurehkoja hinnanvaihteluja. Niinpä on esim. Närpiössä ilmoitettu naispalkollisille annettujen pieksujen alimmaksi hinnaksi 60 ja ylimmäksi 125 markkaa. Kun tiedusteltiin, mistä näin suuri hinnanero johtui, huomautti

Yllämainittujen hintatietojen mukaan muunnettiin luontoisedut rahaksi. Luontoispalkka, asuntoa ja ruokaa lukuunottamatta,

tuli näin ollen olemaan prosenteissa koko palkasta seuraava:

Kunta — Kommun.	Miespalkolliset Mänliga lönare.	Naispalkolliset Kvinnliga lönare.	Kunta — Kommun.	Miespalkolliset Mänliga lönare.	Naispalkolliset Kvinnliga lönare.
Uudenmaan l. Nylands l.			Viipurin l. Viborgs l.		
Iitti — Iittis	27.0	18.6	Jaakkima — Jaakimvaaara ..	34.4	48.3
Inkoo — Ingå	39.5	19.6	Kirvu — Kirvus	4.7	14.6
Pukkila	31.7	32.9	Korpiselkä	38.3	43.7
Sipoo — Sibbo	21.6	21.9	Kymi — Kymnene	5.9	10.4
Vihti — Vichtis	11.6	32.5	Lemi — Klemis	32.2	32.3
Ahvenanmaan l. Ålands l.			Valkjärvi	40.6	29.1
Sund	7.4	17.7	Viipurin mlk. — Viborgs lsk. ..	12.1	18.4
Hämeen l. Tavastehus l.			Mikkelin l. S:t Michels l.		
Janakkala	35.9	15.0	Joroinen — Jorois	27.9	32.2
Jämsä	36.1	36.7	Joutsa	50.2	53.6
Kuru	26.6	33.7	Kerimäki	36.8	40.3
Lempäälä	9.7	3.8	Ristiina — Kristina	27.0	45.6
Tuulos	35.9	39.8	Vaasan l. Vasa l.		
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.			Jalasjärvi	28.7	23.1
Jämijärvi	48.6	50.4	Karstula	42.6	30.3
Kiikka	19.8	24.9	Kälviä — Kelviä	29.1	32.2
Laitila — Letala	28.8	37.8	Lapua — Lappo	25.0	31.9
Loimaa — Loimijoki	15.0	16.3	Närpiö — Närpes	—	19.8
Perniö — Bjärnä	15.9	13.6	Pihtipudas	36.8	51.0
Raisio — Reso	9.7	3.8	Veteli — Vetil	40.8	30.0
Ulvila — Ulfsby	13.2	19.9	Oulun l. Uleåborgs l.		
Kuopion l. Kuopio l.			Hyrnsalmi	—	48.6
Iisalmi — Idensalmi	26.5	46.2	Liminka — Limingo	14.8	19.0
Kiteo — Kides	31.7	33.6	Nivala	28.8	42.1
Kontiolahti — Kontiolaks	26.4	33.6	Sotkamo	21.0	37.7
Muuruvesi	36.6	34.7	Taivalkoski	27.6	44.7
Nurmes	19.9	27.0	Tervola	4.8	12.9
Rautalampi	40.6	43.5	Utajärvi	23.0	39.0

Naispalkollisten saamat luontoisedut olivat, niinkuin edelläolevista numeroista näkyy, keskimäärin kaikissa tutkimuksenalaisissa kunnissa 30.2 % ja miespalkollisten 26.4 % koko palkasta. 11 kunnassa oli mies-

palkollisilla enemmän luontoisetuja kuin naispalkollisilla; 37 kunnassa oli suhde päinvastainen.

Luontoispalkkausta käytetään verraten vähän yleensä sellaisilla paikkakunnilla, missä

maatalouden harjoittaminen on muuttunut enemmän liikemäiseksi. Niinpä kaupunkien ja yleensä teollisuuskeskusten likellä olevissa kunnissa (Raisiossa, Ulvilassa, Lempäälässä, Kymissä, Viipurin mlk:ssa ja Limingassa), missä maanviljelijät voivat muuttaa helposti tuotteensa rahaksi ja työntekijät niinkään mukavasti ostaa tarvitsemiaan hyödykkeitä, oli luontoisetujen määrä ainoastaan 3.8 ja 19.9 %:n välillä koko palkasta. Myöskin sellaisissa lähellä rautateitä olevissa kunnissa, kuten Perniössä ja Loimaalla, missä maanviljelijät harjoittavat suuremmassa määrässä maataloustuotekauppaa, on luontoisetujen määrä suhteellisesti vähäinen. Sellaisilla paikkakunnilla taas, kuten Tervolassa, jossa on melkein säännöllisesti suuressa määrässä metsänhaku- ja uittotoita ja jossa rahaa paljon liikkuu, on melkein kokonaan siirretty rahapalkkauksen

kannalle; mainitussa kunnassa olivat miespalkollisten saamat luontoisedut ainoastaan 4.8 % koko palkasta. Kauempana liikekeskuksista ja rautateistä olevissa kunnissa voi sitävastoin luontoispalkan määrä kohota enemmän kuin puoleksi koko palkasta. Niinpä Jämijärvellä, Joutsassa ja Hyrynsalmella vaihteli luontoispalkka 48.6:n ja 53.6 %:n välillä koko palkasta. Huomattavan suuri oli luontoispalkka verrattuna koko palkkaan myös Tuuloksessa, Jaakkimassa, Korpiselällä, Valkjärvellä, Kerimäellä, Ristiinassa, Iisalmella, Rautalammillä, Karstulassa, Pihtiputaalla, Vetelissä ja Taivalkoskella.

Vuosipalkollisten keskimääräiset palkat, kun yllämainitut luontoisedut luetaan mukaan, olivat allamainituissa kunnissa palkkausvuonna 1919—1920 seuraavat.

Kunta — Kommun.	Miespalkolliset. Mannilja tfnare.	Miespalkolliset. Iiselt. Kymnllge tfnare.	Naispalkolliset. Iiselt. Kymnllge tfnare.	Kunta — Kommun.	Miespalkolliset. Mannilja tfnare.	Miespalkolliset. Iiselt. Kymnllge tfnare.	Naispalkolliset. Iiselt. Kymnllge tfnare.
Uudenmaan l. Nylands l.				Lempäälä	1 946: 56	1 093: 15	
Iitti — Iittis	1 970: —	1 327: 27		Tuulos	1 879: 29	1 095: 43	
Inkoo — Ingå	2 210: 71	1 439: 64			1 902: 28	1 036: 58	
Pukkila	1 635: 45	1 184: 44		Viipurin l. Viborgs l.			
Sipoo — Sibbo	2 631: 26	1 324: 52		Jaakkima — Jaakimvaara	1 624: 20	855: 75	
Vihti — Vichtis	2 069: 73	1 260: 93		Kirvu — Kirvus	2 269: 29	926: 33	
	2 103: 43	1 307: 36		Korpiselkä	1 737: 14	895: 25	
Ahvenanmaan l. Ålands l.				Kymi — Kymmene	2 122: 14	940: 19	
Sund	2 943: 75	1 282: 35		Lemi — Klemis	1 651: —	840: 45	
				Valkjärvi	1 676: —	841: 43	
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.				Viipurin mlk. — Viborgs lsk. ..	2 216: 11	1 206: 87	
Jämijärvi	1 648: 76	1 060: 53			1 899: 41	929: 47	
Kiiikka	2 398: —	1 049: 34		Mikkelin l. S:t Michels l.			
Laitila — Letala	1 895: 71	1 023: 52		Joroinen — Jorois	2 331: 74	1 164: 17	
Loimaa — Loimijoki	1 964: 93	1 227: 12		Joutsa	1 583: 18	864: 47	
Perniö — Bjärnä	2 091: 08	1 038: 44		Kerimäki	1 788: —	909: 47	
Raisio — Reso	2 182: 30	1 223: 94		Ristiina — Kristina	2 326: 44	1 033: 41	
Ulvila — Ulfshby	1 967: 08	1 180: —			2 007: 33	992: 88	
	2 021: 12	1 114: 69		Kuopion l. Kuopto l.			
Hämeen l. Tavastehus l.				Iisalmi — Idensalmi	2 343: 64	1 389: 55	
Janakkala	1 719: 67	1 099: 83		Kitee — Kides	1 470: 65	886: 76	
Jämsä	1 738: 66	1 001: 47		Kontiolahdi — Kontiolaks	1 723: 75	978: 86	
Kuru	2 227: 24	893: —		Muuruvesi	1 621: 37	1 085: 07	
				Nurmes	1 825: 24	1 067: 76	
				Rautalampi	1 629: 43	886: 90	
					1 769: 01	1 049: 15	

Kunta — Kommun.	Miespalkko- liset. Määrä tunnare.	Naispalkko- liset. Kvinnliga tunnare.	Kunta — Kommun.	Miespalkko- liset. Määrä tunnare.	Naispalkko- liset. Kvinnliga tunnare.
Vaasan l. Vasa l.			Oulun l. Uleåborgs l.		
Jalasjärvi	1 734: 14	1 273: 35	Hyrnsalmi	—: —	808: 88
Karstula	1 448: 25	1 042: 28	Liminka — Limingo	1 764: 60	1 176: 58
Kälviä — Kelviä	1 616: 20	869: 11	Nivala	1 779: 58	1 069: 57
Lapua — Lappo	1 562: 45	1 026: 06	Sotkamo	2 080: 83	1 240: 37
Närpiö — Närpes	—: —	1 584: 44	Taivalkoski	1 270: —	597: 33
Pihtipudas	1 893: 95	1 136: 39	Tervola	2 437: 50	1 203: 45
Veteli — Vetil	1 194: 62	852: 83	Utajärvi	2 016: 67	1 133: 84
	1 574: 94	1 112: 07		1 891: 53	1 032: 15

Alin miespalkollisten keskipalkka oli Vetelissä, Smk. 1 194: 62, ja sen jälkeen Taivalkoskella, Smk. 1 270, korkein taas Sundin kunnassa, Smk. 2 943: 75. Miespalkollisten keskipalkat olivat 1 600:n ja 1 800 markan välillä 16 kunnassa sekä 1 800:n ja 2 400 markan välillä 22 kunnassa. Alin naispalkollisten keskipalkka oli Taivalkoskella, Smk. 597: 33, ja korkein Närpiössä, Smk. 1 584: 44. Naispalkollisten keskipalkka oli 15 kunnassa 800:n ja 1 000 markan välillä ja 20 kunnassa 1 000 ja 1 200 markan välillä. Yleensä näyttävät sekä mies- että naispalkollisten palkat olevan alhaisimmat kauempana liikekeskuksista olevilla paikkakunnilla, missä liikekeskusten taholta esiintyvä kilpailu työvoimasta ei pääse palkkoihin vaikuttamaan, ja niillä paikkakunnilla, missä maataloudenharjoittaja työskentelee epäedullisissa olosuhteissa eikä maatalous näin ollen ole kyllin tuottavaa. Niinpä naispalkollisten

keskipalkka oli alle 900 mk:n seuraavissa kunnissa: Taivalkoskella, Hyrnsalmella, Joutsassa, Jaakkimassa, Lemillä, Valkjärvellä, Kälviällä, Kiteellä, Rautalammilla, Korpi- selällä, Kurussa ja Vetelissä.

Läänittäisiä keskiarvoja silmällä huo- maa, että korkeimmat palkat ovat miespal- kollisilla Ahvenanmaalla sekä Uudenmaan, Turun ja Porin ja Mikkelin lääneissä. Naispalkollisilla ovat suhteellisesti korkeat palkat Uudenmaan läänissä ja Ahvenanmaala-

Kaikkisessa tutkimuksen alaisissa kunnissa oli miespalkollisten keskipalkka Smk. 1 911: 87 ja naispalkollisten Smk. 1 069: 53. Viimemainittujen keskipalkka oli näin ollen 55.9 % miespalkollisten keskipalkasta.

Jos ryhmitellään palkat eri suuruusluok- kiin 500 markan asteikkoa käyttämällä, saa- daan seuraava taulukko.

Miespalkolliset.

Kunta — Kommun.	Alle — Under 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	2 000 — 2 500 mk.	2 500 — 3 000 mk.	3 000 — 3 500 mk.	3 500 — 4 000 mk.	Yli — Över 4 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Uudenmaan l. — Nylands l.									
Iitti — Iittis	4	2	4	—	1	2	—	2	15
Inkoo — Ingå	1	3	3	—	4	1	2	—	14
Pukkila	1	4	3	2	1	—	—	—	11
Sipoo — Sibbo	—	4	3	4	8	4	2	2	27
Vihti — Vichtis	1	2	3	6	1	1	1	—	15
Yhteensä — Summa	7	15	16	12	15	8	5	4	82

Kunta — Kommun.	Alle — Under 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	2 000 — 2 500 mk.	2 500 — 3 000 mk.	3 000 — 3 500 mk.	3 500 — 4 000 mk.	Yli — Över 4 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Ahvenanmaan l. — Ålands l.									
Sund	1	1	1	1	1	—	—	3	8
Turun ja Porin l. — Åbo o. Björneborgs l.									
Jämijärvi	2	3	12	3	1	—	—	—	21
Kiikka	—	4	3	3	2	—	—	3	15
Laitila — Lotala	10	9	12	6	12	4	2	1	56
Loimaa — Loimijoki	6	14	12	14	3	4	1	3	57
Perniö — Bjärnä	—	6	6	6	6	—	2	—	26
Raisio — Reso	—	3	9	7	2	4	1	—	26
Ulvila — Ulfsby	3	2	6	5	6	2	—	—	24
Yhteensä — Summa	21	41	60	44	32	14	6	7	225
Hämeen l. — Tavastehus l.									
Janakkala	1	3	3	1	—	—	1	—	9
Jämsä	6	8	9	2	2	2	—	1	30
Kuru	2	7	3	9	2	3	—	3	29
Lempäälä	2	8	7	10	1	3	1	—	32
Tuulos	3	5	9	6	2	3	—	—	28
Yhteensä — Summa	14	31	31	28	7	11	2	4	128
Viipurin l. — Viborgs l.									
Jaakkima — Jaakimvaara	1	3	3	2	1	—	—	—	10
Kirvu — Kirvus	—	1	4	5	2	—	2	—	14
Korpiselkä	—	2	4	—	1	—	—	—	7
Kymi — Kymmene	1	3	3	5	1	1	—	—	14
Lemi — Klemis	1	3	3	3	—	—	—	—	10
Valkjärvi	1	1	1	1	1	—	—	—	5
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	—	2	6	4	3	3	—	—	18
Yhteensä — Summa	4	15	24	20	9	4	2	—	78
Mikkelin l. — S:t Michels l.									
Joroinen — Jorois	—	4	6	8	2	—	1	2	23
Joutsa	1	12	11	2	2	—	—	—	28
Kerimäki	1	8	11	1	2	—	2	—	25
Ristiina — Kristina	1	3	4	7	9	1	2	—	27
Yhteensä — Summa	3	27	32	18	15	1	5	2	103
Kuopion l. — Kuopio l.									
Iisalmi — Idensalmi	3	4	11	11	13	4	4	2	52
Kitee — Kides	4	8	7	2	2	—	—	—	23
Kontiolahdi — Kontiolaks	2	8	6	1	—	—	1	2	20
Muuruvesi	1	11	11	5	—	—	1	—	29
Nurmes	1	5	5	8	2	—	—	—	21
Rautalampi	5	8	8	5	2	—	—	—	28
Yhteensä — Summa	16	44	48	32	19	4	6	4	173

Kunta — Kommun.	Alle — Under 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	2 000 — 2 500 mk.	2 500 — 3 000 mk.	3 000 — 3 500 mk.	3 500 — 4 000 mk.	Yli — Över 4 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Vaasan l. — Vasa l.									
Jalasjärvi	1	9	17	5	3	—	—	—	35
Karstula	4	4	3	—	—	—	1	—	12
Kälviä — Kelviä	1	8	4	—	1	—	1	—	15
Lapua — Lappo	5	19	11	12	—	—	—	—	47
Närpiö — Närpes	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Pihltipudas	1	2	9	7	2	—	—	—	21
Veteli — Vetil	3	7	2	1	—	—	—	—	13
Yhteensä — Summa	15	49	46	26	6	—	2	1	145
Oulun l. — Uleåborgs l.									
Hyrnsalmi	—	1	2	—	—	—	—	—	3
Liminka — Limingo	1	6	10	6	2	—	—	—	25
Nivala	—	5	2	5	—	—	—	—	12
Sotkamo	3	4	4	3	2	—	—	2	18
Taivalkoski	1	3	1	—	—	—	—	—	5
Tervola	—	—	6	2	2	2	1	1	14
Utajärvi	—	4	7	5	4	1	—	—	21
Yhteensä — Summa	5	23	32	21	10	3	1	3	98
Koko maa — Hela landet	86	246	290	202	114	45	29	28	1 040
Prosentteissa — I procent	8.3	23.6	27.9	19.4	11.0	4.3	2.8	2.7	100.0

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, on 81.9 % miespalkkolisten palkoista 1 000 ja 3 000 markan välillä. Ainoastaan 9.8 % ko-
hoaa mainitun rajan yli ja 8.3 % jää maini-

tun rajan alapuolelle. Suhteellisesti run-
saasti on 3 000 markan ja sitä korkeampia
palkkoja Uudenmaan läänissä.

Naispalkolliset.

Kunta — Kommun.	Allo — Under 500 mk.	500 — 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	Yli — Över 2 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Uudenmaan l. — Nylands l.						
Iitti — Iittis	—	15	39	20	3	77
Inkoo — Ingå	—	2	7	3	2	14
Pukkila	—	4	9	3	—	16
Sipoo — Sibbo	—	11	17	8	6	42
Vihti — Vichtis	1	8	23	9	2	43
Yhteensä — Summa	1	40	95	43	13	192
Ahvenanmaan l. — Ålands l.						
Sund	—	3	10	3	1	17

Kunta — Kommun.	Alle — Under 500 mk.	500 — 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	Yli — Över 2 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Turun ja Porin l. — Åbo och Björneborgs l.						
Jämijärvi	1	9	18	1	—	29
Kiikka	2	25	26	2	—	55
Laitila — Letala	2	21	20	5	—	48
Loimaa — Löimijoki	1	23	37	10	7	78
Perniö — Bjärnä	—	14	36	—	—	50
Raisio — Reso	—	9	26	12	—	47
Ulvila — Ulfsby	3	6	18	7	—	34
Yhteensä — Summa	9	107	181	37	7	341
Hämeen l. — Tavastehus l.						
Janakkala	—	7	9	2	—	18
Jämsä	—	37	17	2	2	58
Kuru	1	33	8	1	—	43
Lempäälä	—	21	23	—	2	46
Tuulos	—	13	30	4	—	47
Yhteensä — Summa	1	111	87	9	4	212
Viipurin l. — Viborgs l.						
Jaakkima — Jaakimvaara	2	14	4	—	—	20
Kirvu — Kirvus	—	17	11	2	—	30
Korpiselkä	1	14	4	1	—	20
Kymi — Kymmene	—	16	9	1	—	26
Lemi — Klemis	2	7	2	—	—	11
Valkjärvi	—	6	1	—	—	7
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	—	10	15	5	2	32
Yhteensä — Summa	5	84	46	9	2	146
Mikkelin l. — S:t Michels l.						
Joroinen — Jorois	—	24	25	12	2	63
Joutsa	2	36	11	1	—	50
Kerimäki	3	31	17	2	—	53
Ristiina — Kristina	—	25	21	2	1	49
Yhteensä — Summa	5	116	74	17	3	215
Kuopion l. — Kuopio l.						
Iisalmi — Idensalmi	—	4	68	14	3	89
Kitee — Kides	3	37	18	—	—	58
Kontiolahti — Kontiolaks	2	24	14	3	1	44
Muuravesi	1	30	65	4	1	101
Nurmes	—	28	52	4	—	84
Rautalampi	2	43	14	1	—	60
Yhteensä — Summa	8	166	231	26	5	436

Kunta. — Kommun.	Alle — Under 500 mk.	500 — 1 000 mk.	1 000 — 1 500 mk.	1 500 — 2 000 mk.	Yli — Over 2 000 mk.	Yhteensä. Summa.
Vaasan l. — Vasa l.						
Jalasjärvi	—	9	61	10	—	80
Karstula	1	8	11	—	1	21
Kälviä — Kelviä	—	21	5	2	—	28
Lapua — Lappo	1	19	53	—	—	73
Närpiö — Närpes	—	1	5	11	1	18
Pihtipudas	—	10	25	1	—	36
Veteli — Vetil	2	24	3	1	—	30
Yhteensä — Summa	4	92	163	25	2	286
Oulun l. — Uleåborgs l.						
Hyrnsalmi	1	7	1	—	—	9
Liminka — Limingo	—	21	71	8	1	101
Nivala	1	17	34	—	—	52
Sotkamo	—	7	30	6	—	43
Taivalkoski	2	13	—	—	—	15
Tervola	—	2	25	1	1	29
Utajärvi	—	11	18	3	—	32
Yhteensä — Summa	4	78	179	18	2	281
Koko maa — Hela landet	37	797	1 066	187	39	2 126
Prosentteissa — I procent	1.7	37.6	50.2	8.8	1.8	100.0

Naispalkkolisten palkoista on suurin osa, eli 87.7 %, 500 ja 1 500 markan välillä. Ainoastaan 1.7 % on tämän rajan alapuolella ja 10.8 % yläpuolella. Suhteellisesti enimmän on korkeimpiin palkkaluokkiin kuuluvia naispalkkollisia, samaten kuin miespalkkollisiakin, Uudenmaan läänissä.

Mutta palkkojen suuruudessa on huomattavissa eroavaisuutta ei ainoastaan eri kunnissa ja eri sukupuoleen kuuluvain työntekijäin ryhmissä, vaan myöskin työntekijäin eri ikäluokissa. Miten vuosipalkkolisten palkat eri ikäluokissa vaihtelevat, osoittavat seuraavat taulukot:

	Alle 14 v. Under 14 år.	14—18 v. — år.	18—20 v. — år.	20—25 v. — år.	25—30 v. — år.	30—35 v. — år.
Miespalkolliset — Manliga tjänare	538: 33	1 254: 55	1 795: 89	2 142: 81	2 441: 88	2 488: 37
Naispalkolliset — Kvinnliga tjänare	583: 57	786: 74	1 029: 44	1 152: 94	1 202: 54	1 221: 74

	35—40 v. — år.	40—45 v. — år.	45—50 v. — år.	50—55 v. — år.	55—60 v. — år.	60 v. ja sitä yll— 60 år och däröver.
Miespalkolliset — Manliga tjänare	2 555: 22	2 539: 50	2 375: 06	1 947: 76	2 648: 75	1 510: 59
Naispalkolliset — Kvinnliga tjänare	1 266: 53	1 173: 60	1 100: 40	1 008: 45	838: 89	825: 45

Muonapalkalla olevien miesten prosenttiluku, jotka luontoisuuina saivat allamainittuja tuotteita.

Kunta - Kommun.	Asunto. Bostad.	Polttoput. Brännved.	Valaistus. Lyse.	Vehniä. Vete.	Rukkiä. Råg.	Ohrja. Korn.	Kauroja. Havre.	Herneitä. Ärter.	Perunoita. Potäter.	Silakoita. Strömming.	Voita. Smör.	Naudanlihaa. Nötkött.	Sianlihaa. Fläsk.	Suolaa. Salt.	Koko maltoa. Oskummad mjölk.	Kuorittua maltoa. Skumm. mjölk.	Olkia. Halm.	Heiniä. Hö.	Pernunmaaia. Potatisland.	Laidunmaaia. Betesmark.	Kenkiä. Skopplagg.
Iitti	100.0	100.0	33.3	—	95.2	9.5	90.5	95.2	95.2	42.9	57.1	4.8	4.8	90.5	100.0	—	33.3	—	95.2	28.5	33.3
Inkoo	100.0	42.9	—	28.6	100.0	100.0	100.0	85.7	57.1	71.4	—	—	—	71.4	42.9	—	57.1	85.7	57.1	14.3	—
Sipoo	85.7	97.1	17.1	48.6	100.0	97.1	100.0	71.4	94.3	74.3	—	—	—	100.0	48.5	25.7	51.4	97.1	48.6	11.4	—
Vichti	100.0	100.0	29.6	24.1	100.0	57.4	87.0	94.4	35.2	92.6	—	9.3	7.4	87.0	53.7	47.8	55.6	94.4	61.1	25.9	—
Sund	100.0	88.9	—	11.1	100.0	100.0	100.0	100.0	55.6	100.0	11.1	100.0	100.0	77.8	77.8	11.1	—	66.7	11.1	44.4	—
Loimaa — Loimijoki	96.7	100.0	73.3	83.3	100.0	96.7	90.0	40.0	6.7	—	—	—	3.3	10.0	86.7	43.3	20.0	96.7	20.0	—	—
Perniö — Bjärnä	100.0	100.0	59.1	95.5	100.0	100.0	100.0	100.0	4.6	68.2	—	—	—	4.6	31.8	27.3	68.2	77.3	95.5	81.8	50.0
Raisio — Reso	93.8	95.3	4.7	85.9	100.0	90.6	100.0	100.0	—	95.9	12.5	—	—	67.2	85.9	57.8	10.9	10.9	81.3	10.9	4.7
Uvila — Ufsby	75.0	90.0	80.0	—	100.0	20.0	20.0	10.0	—	—	—	—	—	50.0	5.0	5.0	5.0	40.0	95.0	15.0	10.0
Janakkala	98.1	100.0	34.6	—	100.0	94.2	96.2	82.7	51.9	28.9	—	28.9	9.6	67.3	65.4	5.8	32.7	92.7	90.4	26.9	38.5
Kuru	90.0	90.0	50.0	—	100.0	90.0	90.0	40.0	40.0	—	10.0	10.0	—	—	70.0	10.0	30.0	90.0	80.0	40.0	20.0
Lempäälä	94.4	94.4	44.4	—	94.4	88.9	88.9	88.9	38.9	11.1	—	11.1	11.1	16.7	44.4	22.2	50.0	50.0	83.3	55.6	27.8
Tuulos	80.0	100.0	60.0	—	100.0	100.0	100.0	60.0	20.0	40.0	40.0	20.0	20.0	40.0	60.0	60.0	40.0	40.0	100.0	40.0	60.0
Kymi — Kymmene	100.0	100.0	61.5	—	100.0	61.5	100.0	46.1	100.0	—	—	—	—	76.9	7.7	—	—	—	38.5	15.4	46.2
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	100.0	100.0	83.0	—	87.2	—	29.8	—	25.5	—	—	—	—	—	80.9	—	—	—	100.0	—	—
Joroinen — Jorois	72.7	72.7	54.6	—	100.0	100.0	63.6	—	100.0	—	—	—	—	—	100.0	81.8	—	—	80.9	23.4	4.3
Kerimäki	93.8	68.8	6.3	—	68.8	—	56.3	—	31.3	6.3	—	—	—	—	6.3	—	—	62.5	50.0	81.3	—
Muuruvesi	92.3	100.0	76.9	—	100.0	84.6	15.4	3.9	84.6	—	7.7	15.4	19.2	—	92.3	23.1	15.4	15.4	100.0	61.5	76.9
Rautalampi	100.0	100.0	—	16.7	100.0	16.7	100.0	50.0	33.3	—	33.3	16.7	16.7	—	66.7	16.7	—	50.0	33.3	50.0	83.3

Naispalkolliset saavuttavat suhteellisesti korkean palkan jo 18:n ja 20 ikävuoden välillä. Tätä seuraavissa ikäluokissa nousee kyllä palkka aste asteelta, mutta verraten hitaasti. 30:n ja 40 ikävuoden välillä on naispalkollisten palkka korkeimmillaan, alkaen tätä seuraavissa ikäluokissa säännöllisesti laskeutua. Miespalkollisten palkka nousee ensimmäisissä ikäluokissa hitaammin kuin naispalkollisten ja saavuttaa suurimman korkeutensa 35:n ja 45 ikävuoden välillä, minkä jälkeen siinä on huomattavissa laskua. Taulukossa esiintyy kyllä 55:n ja 60 ikävuoden välillä suhteellisesti korkea keskipalkka. Tämä johtuu kumminkin siitä, että yllämainittu keskiarvo on saatu vain 8:sta eri tapauksesta ja näiden joukossa sattuu olemaan 2 huomattavan korkeaa palkkamäärää, joten suurissa luvuissa ilmenevä säännönmukaisuus ei pääse tämän sarakkeen kohdalla näkyviin.

Muonalla olevat vuosityöntekijät.

Muonalla olevain vuosityöntekijäin palkkauksessa on luontoiseduilla suuri merkitys. Seuraavassa esitetään, missä määrin ja millaista luontoispalkkaa muonamiehet saavat. Kunnittaisia keskiarvoja on otettu taulukoihin ainoastaan sellaisista kunnista, joista on saatu tietoja vähintään 5:n muonapalkalla olevan joko mies- tai naistryöntekijän palkoista.

Edellisellä sivulla oleva taulukko osoittaa niiden muonapalkalla olevien miesten lukumäärää prosentteissa, jotka luontoisetuina saivat taulukossa mainittuja tuotteita. Niinkuin tästä taulukosta näkyy, on hyvin yleistä, että muonapalkalla olevat miehet saavat asunnon ja polttopuut työnantajalta. Viljatarvoista esiintyy palkkauksessa

useimmin ruis. Tässä tilastossa olevasta 19 kunnasta on 15 sellaista, joissa jokainen muonamies saa jonkin määrän rukiita. Ohria, kuroja ja herneitä käytetään palkkaukseen myöskin useissa tapauksissa. Ainoastaan pari kuntaa, Viipurin maalaiskunta ja Kerimäki, on sellaisia, joissa ei palkkauksessa lainkaan esiinny ohria ja herneitä. Vehniä käytetään palkkaukseen Inkoon, Sipoon, Viidin, Sundin, Loimaan, Perniön, Raision ja Rautalammin kunnissa. Kun on melko yleistä, että muonamiehille annetaan talosta viljelysmaata, jossa he kasvattavat itselleen perunoita, ei perunain käyttäminen palkkaukseen esiinny erikoisen suuressa määrässä. Kymin kunnassa, missä on suhteellisesti vähäisellä määrällä eli ainoastaan 38.5 %:lla muonamiehistä perunamaata, on perunain käyttäminen palkkaukseen yleisintä. Hyvin tavallista on, että perunoita annetaan palkaksi myös Iittissä, Sipoossa, Joroisissa ja Muuravedellä olevilla tiloilla, huolimatta siitä, että melkein kaikilla muonamiehillä näissä kunnissa on tämän lisäksi perunamaat.

Siellä, missä muonamiehet pitävät yleisemmin nautakarjaa ja saavat talon puolesta palkkaetuina laidunmaan ja rehua, kuten Perniössä ja Kerimäellä, on niiden muonamiesten luku suhteellisen pieni, jotka saavat luontoisetuina maitoa. Taulukossa olevat prosenttiluvut osoittavat, että melkein poikkeuksetta kaikissa muonamiestalouksissa saadaan maitoa joko suoraan palkkaetuina työnantajalta tai sitten omasta karjasta, joka suureksi osaksi on elätetty palkkaetuihin kuuluvilla rehuvaroilla ja kesäisin ruokittu työnantajan laitumilla.

Muonapalkalla olevia naisia, jotka allamainituissa kunnissa luontoisetuina saivat alempana mainittuja tuotteita oli seuraavat prosenttimäärät.

Kunta — Kommun.	Ammatti- ja lämpö- Bostad och värme.	Vehniä. Vete.	Rukkiita. Råg.	Ohria. Korn.	Herneitä. Ärtar.	Karvoja. Havre.	Pernonia. Potäter.	Herneitä. Strömming.	Volta. Smör.	Naudanlihaa. Nötkött.	Sheepia. Fäsk.	Siochia. Salt.	Koko maitoa. Oskummad mjölk.	Shamm. mjölk. Knocthus maitoa.	Ohrja. Halm.	Heinä. Hö.	Perunamaata. Potatisland.	Lätkunnaista. Betsmark.	Kenttä. Skoplagg.	Viljoja. Ull.
Iitti — Iittis . . .	100.0	—	100.0	—	100.0	100.0	100.0	9.1	81.8	—	18.2	81.8	100.0	—	—	—	90.9	—	18.2	—
Vihti — Vichtis . .	100.0	20.0	100.0	20.0	20.0	80.0	90.0	70.0	—	10.0	20.0	60.0	100.0	20.0	—	—	80.0	—	70.0	10.0
Raisio — Reso . . .	100.0	75.0	75.0	62.5	75.0	75.0	25.0	12.5	—	—	—	50.0	100.0	25.0	—	—	87.5	—	—	—
Ulvila — Ulfaby . .	100.0	—	100.0	40.0	40.0	—	40.0	—	—	—	—	—	100.0	—	—	—	20.0	—	40.0	—
Kuru	100.0	—	100.0	100.0	100.0	57.1	100.0	—	—	28.6	28.6	—	100.0	—	—	—	71.4	—	71.4	—
Kymi — Kymmene	100.0	—	30.0	10.0	10.0	10.0	20.0	—	—	—	—	—	100.0	—	—	—	—	—	10.0	—
Viipurin mlk. — Vi- borgs lsk.	100.0	—	71.4	—	14.3	—	42.9	—	—	—	—	—	92.9	—	7.1	7.1	14.3	7.1	—	—
Muuruvesi	100.0	—	100.0	100.0	—	—	100.0	—	—	—	—	—	100.0	—	—	—	100.0	—	71.4	—

Kuten edelläoleva taulukko osoittaa, saavat muonapalkalla olevat naiset palkkaetuina viljatavaraa yli sen määrän, mikä tuli keskimäärin kutakin vuosiruokailijaa kohden vuosina 1912—14 kaikissa muissa kunnissa paitsi Viipurin maalaiskunnassa ja Muuruvedellä. Eräissä kunnissa on kyllä vähä-, ruis-, ohra-, kaura- tai hernemäärä vuosien 1912—14 keskimäärää alhaisempi, mutta mainittujen viljatavarain yhteenlaskettu summa on kumminkin suurempi. Ko-

komaitoa saavat „muonanaiset” kaikkialla suhteellisen runsaasti, 477.2 litrasta 730.0 litraan vuodessa, ja perunoita riittävästi, kun otetaan huomioon heille palkkaetuina kuuluvat 1.4—7.5 aaria käsittävät perunamaat ja 2 hl. tai sen yli tulevat perunamäärät.

Luontoispalkan ohella on melkein poikkeuksetta kaikilla muonalla olevilla työnteekijöillä rahapalkka. Rahapalkan keskimäärä oli allamainituissa kunnissa seuraava:

Kunta — Kommun.	Miehet — Män.	Naiset — Kvinnor.
	Smk.	Smk.
Iitti — Iittis	1 914: 86	1 003: 63
Inkoo — Ingå	1 542: 86	—
Sipoo — Sibbo	1 397: 14	—
Vihti — Vichtis	1 735: 63	917: —
Sund	1 822: 22	—
Loimaa — Loimijoki	2 415: —	—
Perniö — Bjärnä	1 794: 32	—
Raisio — Reso	2 116: 95	1 776: 26
Uvila — Ulfsby	2 269: 30	1 320: —
Janakkala	1 725: 58	—
Kuru	2 400: —	874: 29
Lempäälä	1 914: 11	—
Tuulos	1 600: —	—
Kymi — Kymmene	2 450: 15	2 204: 80
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	3 956: 17	1 890: —
Joroinen — Jorois	1 834: 55	—
Kerimäki	3 133: 13	—
Muuruvesi	3 079: 62	1 954: 19
Rautalampi	2 470: 83	—

Niinkuin edelläolevasta taulukosta käy ilmi, on alin keskimääräinen rahapalkka muonamiehillä Sipoossa, Smk 1 397: 14, ja korkein taas Viipurin maalaiskunnassa, Smk 3 956: 17. Muonapalkalla olevilla naisilla on alin rahapalkka Kurussa ja korkein Kymissä. Yleensä on kaikilla muonalla olevilla työntekijöillä suhteellisesti korkeampi rahapalkka kaupunkien lähellä olevissa kunnissa (Viipurin mlk:ssa, Kymissä, Ulvilassa ja Raisiossa). Huomattavan korkea rahapalkka on muonamiehillä myös Kerimäellä ja Muuruvedellä sekä Kurussa ja Loimaalla.

Muuntamalla luontoisedut rahaksi ja lisäämällä näin saadut summat rahapalkkaan päästään selville muonamiesten koko pal-kasta.

Luontoisetujen rahaksi muuntaminen tuottaa kumminkin suuria vaikeuksia. Ensitetöiden kerääjät lähettivät kyllä useimmista kunnista tietoja niiden hyödykkeiden hinnoista, joita annettiin muonamiehille luontoisetuina, mutta nämä tiedonannot eivät yleensä osoittautuneet luotettaviksi, täten saadut hinnat kun useissa tapauksissa olivat liian korkeita. Viimemainittu seikka johtui pääasiallisesti siitä, että varsinkin elintarvikkeiden hinnat huomattavasti kohosivat vuoden 1920 loppupuolella, jolloin ensitietoja tätä tutkimusta varten kerättiin. Näytti sen vuoksi tarkoituksenmukaiselta pyytää elintarvelautakunnilta kuukautiset hintatiedot ajanjaksolta 1/XI 1919—31/X 1920 viljatavarain ja juurikasvien hinnoista ja osuus-

meijereiltä maidon ja voin hinnoista. Pyydettyjä tietoja lähettivätkin Iitin, Vihdin, Sundin, Perniön, Raision, Ulvilan, Kurun, Lempäälän ja Kerimäen elintarvelautakunnat sekä Iitin, Vihdin, Sundin, Loimaan, Perniön, Ulvilan, Janakkalan, Lempäälän, Joroisten, Kerimäen ja Muuruveden osuusmeijerit ja maidonmyyntiosuuskunnat. Käytämällä näin saatuja keskihintoja siellä, missä niitä oli saatavissa, ja tarkistamalla ensitietojen kerääjään lähettämiä hintatietoja ja vertaamalla niitä Keskusosuusliike Hankkijan maksamiin hintoihin ynnä kaupunkikunnissa maksettuihin vähittäiskauppahintoihin, saatiin viljatavara- ja maitotuotteille seuraavassa taulukossa esitetyt hinnat. Perunamaan hinta on kaikkialla arvioitu 10 markaksi aarilta, heinien hinta 60 penniksi kilolta, kevätiljan olkien 30 penniksi ja ruis-olkien 15 penniksi kilolta. Lehmänlaitumen hinnaksi on laskettu 200—250 markkaa. Perunamaan ja laitumen arviointiin nähden on neuvoteltu Maataloushallituksen maanviljelystaloudellisen osaston toimihenkilöiden kanssa, jotka hoitavat maatalouden kannattavuus tutkimusta, heinien ja olkien hintoihin nähden on taas verrattu asiamiesten antamia hintatietoja Keskusosuusliike Hankkijan maksamiin hintoihin. Polttopuiden hintojen määräämisessä on myös ollut suuria vaikeuksia. Toisin paikoin, varsinkin Mikkelin ja Kuopion lääneissä, on tapana, että muonamiehet saavat itse hankkia talonmaalta osaksi kaatuneita puita, osaksi hakata itse metsästä puut. Tämän vuoksi esiintyy polttopuiden hinta mainittujen läänien kunnissa suhteellisen alhaisena. Alhainen on hinta, asiamiesten ilmoitusten mukaan, myös Lempäälässä ja Kurussa. Heidän antamia hintoja on mahdollisuuden mukaan verrattu läheisissä kaupungeissa maksettuihin hintoihin. Asuntojen vuokramäärä on täytynyt riittävien tietojen puut-

tuessa arvioida kaikkialla samaksi. Siten on 1 huoneen asunnon vuosivuokraksi laskettu 240 markkaa, 2 huoneen 420 markkaa ja 3 huoneen 600 markkaa. Sosialihallituksen Ammattientarkastusosaston toimeenpanemasta maataloustyöväen asunto-oloja koskevasta tutkimuksesta on saatu jonkin verran tietoja maataloustyöväen asuntojen vuokrista. Sen mukaan on Turun ja Porin läänissä ollut yhden huoneen asunnon keskimääräinen (13 tapausta) kuukausivuokra 18 mk 15 p. ja kahden huoneen asunnon 29 mk 14 p. (14 tapausta). Samassa läänissä on maksettu edelleen 1 huoneesta kuukausivuokraa keskimäärin 20 mk 33 p. (7 tapausta) ja 2 huoneesta 34 mk. 29 p. (7 tapausta). Vaasan läänissä on maksettu vuokraa yhdestä huoneesta keskimäärin kuukaudessa 18 mk. 64 p. (22 tapausta). Kolmessa viimeksessä kohdassa kuului asuntoetuihin myös pieni määrä puutarhamaata. Samansuuntaisia arviointoja on tehty Satakunnassa valtion verolautakuntien kokouksessa vuoden 1921 verotusta varten. Tyrvään, Kiikan, Kiikoisten, Kauvatsan, Huittisten, Keikyän, Punkalaitumen, Karkun, Mouhijärven, Suoniemen ja Suodenniemen kuntien sekä Vammalan kauppalan tulo- ja omaisuusverolautakuntain puheenjohtajien ja maaherran asiamiesten neuvotelukokouksen tekemässä päätöksessä on 10 §:n 1-kohdassa mainittu vapaa asunto katsottu sopivammaksi verottaa siten, että huonetta kohden lasketaan 100—500 markkaa vuodessa, riippuen asunnon laadusta, paikkaa y. m. s. seikoista. Käsillä olevassa tutkimuksessa on näin ollen näytännyt kohtuulliselta arvioida 1 huoneen kuukausivuokra 20 markaksi, 2 huoneen 35 markaksi ja 3 huoneen 50 markaksi.

Edellä mainittuja ja seuraavassa taulukossa merkittyjä hintoja käyttämällä saadaan, kun muonamiesten luotoisedut muunnetaan rahaksi, sivulla 64 esiintyvät keskipalkat.

Muonapalkalla olevain työntekijäin palkkauksen käytettyjen hyödykkeiden hinnat penneissä.

Kunta — Kommun.	Polttopuut. Brännved.	Vehnä — Vete.	Buis — Råg.	Ohra — Korn.	Kaura — Havre.	Herneet — Ärtter.	Perunat. Potäter.	Silakat. Strömming.	Voi. — Smör.	Naudanliha. Nötkött.	Sianliha. Fläsk.	Suola — Salt.	Kokomaatto. Oskummad mjölk.	Kunorittu maito. Skummad mjölk.	Eiisöljet. Råghalm.	Kauran ja ohran öljet. — Havre och kornbalm.	Heinät — Hö.	Perunamaa. Potatissland.	saari
																			ar
Iitti — Iittis	4 000	—	195	195	175	279	3 500	8 000	2 500	600	1 500	70	151	—	—	30	—	—	—
Inkoo — Ingå	5 000	300	300	175	150	250	3 000	10 000	—	—	—	70	150	—	—	30	60	1 000	—
Sipoo — Sibbo	4 000	450	267	216	142	300	4 400	9 000	—	—	—	70	152	42	15	30	60	1 000	—
Vihä — Vichtis	{25 000 40 000}	183	168	158	140	300	3 000	{7 500 9 000}	—	{500 800}	10 000 18 000	70	146	50	15	30	—	1 000	—
Sund	5 000	400	205	171	150	250	3 000	7 500	2 625	700	1 500	70	126	45	—	30	—	1 000	—
Loimaa — Loimijoki	4 000	400	201	174	150	250	3 000	—	—	—	1 500	70	137	50	15	30	60	1 000	—
Perniö — Bjärnä	{30 000 50 000}	417	176	163	145	250	2 833	{7 000 9 000}	—	—	—	34	140	50	15	30	60	1 000	—
Raisio — Reso	5 000	400	193	179	150	210	—	{7 000 18 000}	2 700	—	—	62	150	61	—	30	60	1 000	—
Ulvila — Ulfsby	5 000	—	243	219	174	236	3 000	—	—	—	—	—	140	35	—	—	—	1 000	—
Janakkala	4 500	—	200	175	165	270	3 000	8 000	—	600	1 500	70	150	50	—	30	60	1 000	—
Kuru	3 000	—	207	194	181	300	3 389	—	2 000	600	1 500	—	140	50	—	30	60	1 000	—
Lempäälä	2 500	—	201	192	151	250	2 875	7 000	—	600	1 500	70	152	65	15	30	60	1 000	—
Tuulos	3 000	—	228	170	160	273	4 000	12 500	2 500	600	1 500	70	140	50	—	30	60	1 000	—
Kymi — Kymmene	5 000	—	264	214	141	324	3 600	—	—	—	—	—	160	50	—	—	—	1 000	—
Vuopuri mlk. — Viborgs lsk.	5 000	—	262	—	170	—	5 500	—	—	—	—	—	165	—	30	60	1 000	—	—
Joroinen — Jorois	3 000	—	298	268	183	—	3 773	—	—	—	—	—	153	50	—	—	—	1 000	—
Kerimäki	2 500	—	298	—	183	—	3 773	12 000	—	—	—	—	150	—	—	—	—	1 000	—
Mnuruvesi	2 500	—	270	219	144	400	4 000	—	—	600	1 400	—	150	50	15	—	—	1 000	—
Rautalampi	2 500	379	244	233	150	353	5 667	—	2 500	600	1 500	—	140	40	—	—	—	1 000	—

Kunta — Kommun.	Luontoisetut arvioituna rahaksi. Naturaförmåerna uppskattade i penningar.	Palkka yhteensä. Lön sammanlagt.	Luontospalkka % koko palkasta. Naturalönen i % av totallönen.
Uudenmaan l. — Nylands l.			
Iitti — Iittis	5 003: 47	6 918: 33	72.3
Inkoo — Ingå	3 960: 57	5 503: 43	72.0
Sipoo — Sibbo	5 757: 20	7 154: 34	80.5
Vihti — Vichtis	4 729: 13	6 464: 76	73.2
Ahvenanmaan l. — Ålands l.			
Sund	4 423: 32	6 245: 54	70.8
Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län.			
Loimaa — Loimijoki	4 525: 64	6 940: 64	65.2
Perniö — Bjärnä	5 361: 56	7 155: 88	74.9
Raisio — Reso	4 306: 25	6 423: 20	67.0
Ulvila — Ulfsby	3 625: 63	5 894: 93	61.5
Hämeen l. — Tavastehus l.			
Janakkala	5 455: 42	7 181: —	76.0
Kuru	4 087: 09	6 487: 09	63.0
Lempäälä	4 151: 38	6 065: 49	68.4
Tuulos	4 960: 56	6 560: 56	75.6
Viipurin l. — Viborgs l.			
Kymi — Kymmene	4 832: 53	7 282: 68	66.4
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	3 568: 29	7 524: 46	47.4
Mikkelin l. — S:t Michels l.			
Joroinen — Jorois	4 561: 10	6 395: 65	71.3
Kerimäki	2 003: 41	5 136: 54	39.0
Kuopion l. — Kuopio l.			
Muuruvesi	3 873: 28	6 952: 90	55.7
Rantalampi	3 528: 55	5 999: 38	58.8

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, on muonamiehillä alin keskipalkka Kerimäen kunnassa, Smk 5 136: 54, ja korkein Viipurin maalaiskunnassa, Smk 7 524: 46.

Luontoisetuja saavat muonamiehet huomattavan runsaasti kaikkialla muualla paitsi

Viipurin maalaiskunnassa, Kerimäellä ja Muuruvedellä. Sipoossa kohoaa luontoisetujen määrä aina 80.5 %:iin koko palkasta.

Muonapalkalla olevien naisten kunnittaiset keskipalkat ovat olleet seuraavat:

Kunta — Kommun.	Luontoisedut arvioituna rahaksi. Naturaförmå- nerna uppskat- tade i pen- ningar.	Palkka yh- teensä. Lön samman- lagt.	Luontospalkka % koko pal- kasta. Naturalönen i % av total- lönen.
Iitti — Iittis	2 330: 72	3 334: 36	69.9
Vihti — Vichtis	2 333: 71	3 250: 71	71.8
Raisio — Reso	1 890: 88	3 667: 13	51.6
Ulvila — Ulfsby	1 528: 38	2 848: 38	53.7
Kuru	1 846: 45	2 720: 74	67.9
Kymi — Kymmene	1 384: —	3 588: 80	38.6
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	1 507: 44	3 397: 44	44.4
Muuruvesi	1 791: 74	3 746: 02	47.8

Niinkuin taulukko osoittaa, vaihtelevat muonapalkalla olevien naistyöntekijäin keskipalkat 2 720: 74 ja 3 746: 02 välillä. Luontospalkka on koko palkkaan verraten naistyöntekijöillä yleensä pienempi kuin mies-

työntekijöillä. Poikkeuksena on kumminkin Kuru, jossa naistyöntekijäin suhteellinen luontospalkka on suurempi kuin miesten.

Naistyöntekijäin palkat ovat miestyöntekijäin palkoista prosenteissa seuraavat:

Kunta — Kommun.	Naistyöläisten palkka. Kvinnliga arbetares lön.	Miestyöläisten palkka. Manliga arbetares lön.	Naistyöläisten palkka % miestyöläisten palkasta. Kvinnliga arbetares lön i % av manliga arbetares.
Uudenmaan l. — Nylands l.			
Iitti — Iittis	3 334: 36	6 918: 33	48.2
Vihti — Vichtis	3 250: 71	6 464: 76	50.3
Turun ja Porin l. — Åbo och Björneborgs l.			
Raisio — Reso	3 667: 13	6 423: 20	57.1
Ulvila — Ulfsby	2 848: 38	5 894: 93	48.3
Hämeen l. — Tavastehus l.			
Kuru	2 720: 74	6 487: 09	41.9
Viipurin l. — Viborgs l.			
Kymi — Kymmene	3 588: 80	7 282: 68	49.3
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	3 397: 44	7 524: 46	45.2
Kuopion l. — Kuopio l.			
Muuruvesi	3 746: 02	6 952: 90	53.9

Seuraavilla sivuilla olevassa taulukossa muonamiehet on ryhmitetty kunnittain palkkaluokkiin.

muonamiehet on ryhmitetty kunnittain palk-

Kunta -- Kommun.	Alle -- under 4 000 mk.	4 000 alle -- under 5 000 mk.	5 000 alle -- under 6 000 mk.	6 000 alle -- under 7 000 mk.	7 000 alle -- under 8 000 mk.	8 000 alle -- under 9 000 mk.	9 000 mk. ja yll -- och öfver.	Yhteensä. Summa.
Uudenmaan l. Nylands l.								
Iitti -- Iittis	—	—	2	7	12	—	—	21
Inkoo -- Ingo	—	2	3	2	—	—	—	7
Pukkila	—	—	—	—	—	—	—	—
Sipoo -- Sibbo	—	—	1	17	14	1	2	35
Vihti -- Vichtis	2	2	14	21	10	4	1	54
Yhteensä -- Summa	2	4	20	47	36	5	3	117
Ahvenanmaan l. Ålands l.								
Sund	—	1	3	3	—	2	—	9
Turun ja Porin l. Åbo och Björneborgs l.								
Jämijärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Kiiikka	—	—	—	—	—	—	—	—
Laitila -- Letala	—	—	—	—	—	—	—	—
Loimaa -- Loimijoki	—	3	1	9	14	3	—	30
Perniö -- Bjärnä	—	—	4	7	6	4	1	22
Raisio -- Reso	4	6	11	16	22	4	1	64
Ulvila -- Ulfaby	1	5	5	6	—	2	1	20
Yhteensä -- Summa	5	14	21	38	42	13	3	136
Hämeen l. Tavastehus l.								
Janakkala	1	—	3	16	29	3	—	52
Jämsä	—	—	1	1	1	—	—	3
Kuru	1	—	2	3	2	2	—	10
Lempäälä	—	2	6	7	3	—	—	18
Tuulos	—	—	2	1	1	1	—	5
Yhteensä -- Summa	2	2	14	28	36	6	—	88
Viipurin l. Viborgs l.								
Jaakkima -- Jaakimvaara	—	—	1	2	1	—	—	4
Kirvu -- Kirvus	—	—	1	2	—	—	1	4
Korpiselkä	—	—	—	—	—	—	—	—
Kymi -- Kymmene	—	—	4	1	4	4	—	13
Lemi -- Klemis	—	—	—	—	—	—	—	—
Valkjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Viipurin mlk. -- Viborgs lsk.	—	7	4	6	15	4	11	47
Yhteensä -- Summa	—	7	10	11	20	8	12	68

Kunta — Kommun.	Alle — under 4 000 mk.	alle — under 5 000 mk.	alle — under 6 000 mk.	alle — under 7 000 mk.	alle — under 8 000 mk.	alle — under 9 000 mk.	9 000 mk. ja yll. — och däröfver.	Yhteensä. Summa.
Mikkelin l. St: Michels l.								
Joroinen — Jorois	—	—	2	8	1	—	—	11
Joutsa	—	—	1	—	—	—	—	1
Kerimäki	3	2	10	—	—	1	—	16
Ristiina — Kristina	—	—	2	1	—	1	—	4
Yhteensä — Summa	3	2	15	9	1	2	—	32
Kuopion l. Kuopio l.								
Iisalmi — Idensalmi	—	—	—	—	—	—	3	3
Kitee — Kides	—	—	—	—	—	—	—	—
Kontiolahti — Kontiolaks	—	—	—	—	—	—	—	—
Muuruvesi	—	2	3	8	7	5	1	26
Nurmes	—	—	—	—	—	—	—	—
Rautalampi	—	—	3	3	—	—	—	6
Yhteensä — Summa	—	2	6	11	7	5	4	35
Vaasan l. Vasa l.								
Jalasjärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Karstula	—	—	—	—	—	—	—	—
Kälviä — Kelviä	—	—	—	—	—	—	—	—
Lapua — Lappo	—	—	—	—	—	—	—	—
Närpiö — Närpes	—	—	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—	—	—
Veteli — Vetil	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulun l. Uleåborgs l.								
Hyrynsalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
Liminka — Limingo	—	—	—	—	—	—	—	—
Nivala	—	—	—	—	—	—	—	—
Sotkamo	—	—	—	—	1	—	—	1
Taivalkoski	—	—	—	—	—	—	—	—
Tervola	—	—	—	—	—	—	—	—
Utajärvi	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	—	—	—	—	1	—	—	1
Koko maa — Hela landet	12	32	89	147	143	41	22	486

Taulukko osoittaa, että enemmän kuin puolet muonamiehistä on saanut palkkaa 6 000—8 000 markan välillä, 41 muonamiehen palkan ollessa 8 000—9 000:n välillä ja 22:n kohotessa yli 9 000 markan. Suhteelli-

sesti enimmäin on korkeapalkkaisia muonamiehiä Viipurin läänissä.

Muonapalkalla olevat naiset koko maassa jakaantuvat seuraaviin palkkaluokkiin:

Alle — under 2 500 mk.	2 500 alle — under 3 000 mk.	3 000 alle — under 3 500 mk.	3 500 alle — under 4 000 mk.	4 000 alle — under 4 500 mk.	4 500 mk ja yli — och däröver.	Yhteensä. Summa.
4	19	37	23	12	6	101

Niinkuin ylläolevasta taulukosta ilmenee, saa suurin osa muonapalkalla olevista naisyöntekijöistä vuosipalkkaa 2 500—4 500 markan välillä.

Päiväpalkalla olevat työntekijät.

a) Vakinaiset työntekijät.

Päiväpalkkaa saavat maataloustyöntekijät on tässä tutkimuksessa, kuten edellä jo on mainittu, jaettu vakinaisiin ja tilapäisiin. Rahapalkan ohella saavat vakinaiset maataloustyöntekijät työnantajalta useissa tapauksissa eräitä luontoisetuja, kuten asunnon ja lämmön työkauden aikana (kts. siv. 86 ja 88). Mikkelin ja Kuopion läänien kunnissa on tapana eräillä tiloilla antaa päiväpalkkalaisille vaatetus ja kengät työssä ollessa sekä vapaa laidun lehmälle ja joskus heinämaata. Tällaisia luontoisetuja on vakinaisilla päiväpalkkalaisilla muidenkin läänien kunnissa, vaikka niiden esiintyminen siellä on paljon harvinaisempaa. Seuraavissa palkkataulukoissa ei kumminkaan ole päiväpalkan suuruutta määrättäessä otettu huomioon mainittuja luontoisetuja, vaan yksinomaan päiväpalkkalaisten rahapalkat.

Miestyöntekijät.

Suurimman ryhmän vakinaisista päiväpalkkalaisista muodostavat talon ruoassa olevat miestyöntekijät. Näiden päiväpalkat kesä kautena 1920 käyvät selville seuraavalla sivulla olevasta taulukosta. Eri palkkaluokkien keskiluvuista on siinä laskettu punnitut keskiarvot. Läänittäisten päiväpalkkojen pun-

nittu keskiarvo on tällöin melkein sama Uudenmaan, Ahvenanmaan, Turun ja Porin, Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä. Sen sijaan on pohjoisissa, Kuopion, Vaasan ja Oulun, lääneissä keskipalkka huomattavasti korkeampi. Sellaisia kuntia, joissa päiväpalkka kohoaa huomattavasti yli läänittäisen keskiarvon, on Sipoo, Laitila, Loimaa, Ulvila, Kirvu, Korpiselkä, Kymi, Joroinen, Iisalmi, Kontiolahti, Nurmes, Karstula, Närpiö, Veteli ja Hyrynsalmi. Näistä kunnista on 6, nimittäin Sipoo, Loimaa, Ulvila, Kymi, Iisalmi ja Kontiolahti kaupunkien tai kauppalain lähistökuntia. Eräissä toisissa syrjäkunnissa, kuten Karstulassa, suoritettiin kysymyksen alaisena kesä kautena yhtiöiden metsissä metsänharvennus- ja puhdistustöitä, mikä seikka oli omansa vaikuttamaan kohotavasti maataloustyöväen palkkoihin.

Tietoja talon ruoassa olevien vakinaisten päiväpalkkalaisten talvipalkkoista ei ole siksi riittävästi, että niistä voisi laskea kunnittain punnittuja keskiarvoja. Taulukossa sivulla 70 esitetään mainitut palkat lääneittäin.

Talvipalkoissa ei ole läheskään niin huomattavaa eroavaisuutta maan pohjoisten ja eteläisten läänien välillä kuin kesäpalkoissa. Alimmat talvipalkat olivat Viipurin ja Mikkelin lääneissä. Ahvenanmaan lääniä ei ilmoitettujen talvipalkkojen vähyyden takia voida ottaa vertailun alaiseksi.

Omassa ruoassa olevien vakinaisten miestyöläisten kesäpalkat osoittaa sivulla 72 oleva taulukko.

Tämän taulukon mukaan on omassa ruoassa olevilla vakinaisilla miestyöntekijöillä korkeimmat palkat Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä. Ahvenanmaan, Vaasan ja Oulun lääneistä saatujen palkkatietojen vähälukuisuuden vuoksi ei niitä voida ottaa vertailussa huomioon.

Talon ruoassa olevien vakinaisten miestyöläisten kesäpalkat — I gårdens kost varande fasta manliga arbetares sommarlöner.

Kunta — Kommun	Työpäivät, joiden hinta oli — Dagsverken, med ett pris av										Punnittu kesklarvo Vägt medeltal mk
	alle — under 5 mk.	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk	25 mk ja yli och där- över	
Uudenmaan lääni. Nylands län.											
Litti — Iittis	746	691	438	3 754	—	631	—	289	—	—	10.77
Inkoo — Ingå	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pukkila	—	446	746	1 130	449	361	—	154	—	—	11.36
Sipoo — Sibbo	—	—	154	—	—	26	128	154	—	282	19.48
Vihti — Vichtis	—	178	—	285	—	154	—	—	—	—	11.06
Yhteensä — Summa	746	1 315	1 338	5 169	449	1 172	128	597	—	282	11.54
Ahvenanmaan l. — Ålands l.											
Sund	—	287	—	104	—	—	—	67	—	32	10.59
Yhteensä — Summa	—	287	—	104	—	—	—	67	—	32	10.59
Turun ja Porin l. Åbo o. Björneborgs l.											
Jämijärvi	—	150	679	689	128	787	—	167	—	—	12.59
Kiikka	520	997	73	2 046	121	1 133	462	175	—	—	11.75
Laitila — Letala	—	—	—	105	77	206	157	—	—	—	15.65
Loimaa — Loimijoki	—	—	154	515	154	878	—	154	—	—	14.45
Perniö — Bjärnä	—	154	154	567	154	154	—	—	—	—	11.25
Raisio — Reso	—	—	—	284	154	—	—	—	—	—	12.13
Ulvila — Ulfsby	—	143	—	284	—	616	—	—	—	—	13.52
Yhteensä — Summa	520	1 444	1 060	4 490	788	3 774	619	496	—	—	12.56
Hämeen l. — Tavastehus l.											
Janakkala	49	190	—	304	—	441	—	—	—	—	12.21
Jämsä	413	616	190	970	—	1 610	54	74	—	—	12.03
Kuru	399	141	26	1 739	—	407	—	154	—	—	11.36
Lempäälä	154	602	465	596	49	413	—	—	—	102	10.60
Tuulos	—	462	308	629	—	166	154	—	—	—	10.61
Yhteensä — Summa	1 015	2 011	989	4 238	49	3 037	208	228	—	102	11.37
Viipurin l. — Viborgs l.											
Jaakkima — Jaakimvaara	206	53	27	26	—	120	—	—	—	—	8.89
Kirvu — Kirvus	154	—	24	24	—	462	—	53	—	154	15.77
Korpiselkä	154	126	46	84	134	510	24	128	—	—	13.44
Kymi — Kymmene	—	12	—	272	—	235	—	—	—	—	13.40
Lemi — Klemis	—	154	—	—	—	—	—	104	—	—	12.30
Valkjärvi	233	154	462	204	—	52	—	—	—	—	8.43
Viipurin mlk. — Viborgs lsk.	—	—	223	154	—	118	—	104	—	—	13.04
Yhteensä — Summa	747	499	782	764	134	1 497	24	389	—	154	12.23
Mikkelin l. — St Michels l.											
Joroinen — Jorois	—	105	230	911	—	616	—	455	—	258	15.16
Joutsa	104	201	981	3 362	154	725	—	—	—	—	11.23
Kerimäki	514	1 128	731	1 906	40	1 152	206	205	—	—	11.04
Ristina — Kristina	238	479	564	2 226	195	824	—	27	—	—	11.16
Yhteensä — Summa	856	1 913	2 506	8 405	389	3 317	206	687	—	258	11.70

Kunta — Kommun	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagsverken med ett pris av										
	alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk	25 mk ja yli — och där- över	Punnittu keskiarvo Vägt me- deltal mk
Kuopion l. — Kuopio l.											
Iisalmi — Idensalmi	—	206	—	458	331	437	281	615	387	3 232	21.26
Kitee — Kides	128	308	436	1 437	—	644	12	423	—	—	12.46
Kontiolahdi — Kontiolaks	49	94	540	802	—	712	436	517	79	291	15.47
Muuruvesi	364	527	1 230	2 039	44	1 018	26	687	—	440	12.87
Nurmes	73	278	137	1 072	302	1 417	53	735	—	355	15.38
Rautalampi	707	861	999	2 093	44	1 442	101	78	—	—	10.88
Yhteensä — Summa	1 321	2 274	3 342	7 901	721	5 670	909	3 055	466	4 318	14.74
Vaasan l. — Vasa l.											
Jalasjärvi	102	154	227	1 913	348	493	—	—	—	—	11.67
Karstula	52	280	154	1 066	206	1 106	462	874	—	476	16.10
Kälviä — Kelviä	62	—	110	55	—	92	—	—	—	—	10.62
Lapua — Lappo	—	714	—	1 709	—	312	—	151	—	—	11.08
Närpiö — Närpes	49	—	—	84	—	179	—	205	—	—	16.35
Pihtipudas	264	—	132	732	102	345	107	167	—	390	14.75
Veteli — Vetil	—	—	12	153	—	435	24	388	—	—	17.38
Yhteensä — Summa	529	1 148	635	5 712	656	2 962	593	1 785	—	866	13.94
Oulun l. — Uleåborgs l.											
Hyrynsalmi	—	—	—	—	—	98	—	14	—	257	22.53
Liminka — Limingo	24	313	90	1 287	90	686	124	930	—	1 440	17.62
Nivala	—	—	—	139	—	1 618	49	1 432	—	502	19.19
Sotkamo	—	—	46	115	24	358	—	191	—	365	19.13
Taivalkoski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tervola	—	—	39	—	—	91	—	—	—	128	19.46
Utajärvi	49	231	—	191	322	461	76	339	41	331	16.48
Yhteensä — Summa	73	544	175	1 732	436	3 312	249	2 906	41	3 023	18.22
Koko maa — Hela landet	5 807	11 435	10 827	38 515	3 622	24 741	2 936	10 210	507	9 035	13.52

Talon ruoassa olevien vakinaisten miestyöläisten talvipalkat — I gårdens kost varande fasta manliga arbetares vinterlöner.

Lääni — Län	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagsverken med ett pris av									
	alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 ja yli — och där- över	Punnittu keskiarvo Vägt me- deltal		
Uudenmaan — Nylands....	451	1 839	643	1 991	24	348	162	9.27		
Ahvenanmaan — Ålands ..	—	24	—	—	—	—	—	6.25		
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1 522	2 327	2 888	2 636	286	387	24	8.71		
Hämeen — Tavastehus ...	1 232	3 382	2 078	2 196	199	460	—	8.42		
Viipurin — Viborgs	723	1 149	611	237	—	—	76	7.20		
Mikkelin — St Michels ..	1 906	7 971	2 839	2 867	—	470	48	7.76		
Kuopion — Kuopio	3 394	8 140	3 704	5 882	644	1 959	758	9.00		
Vaasan — Vasa	1 977	3 731	2 619	4 724	374	508	24	8.82		
Oulun — Uleåborgs	1 303	3 184	1 227	4 473	67	689	375	9.38		
Yhteensä — Summa	12 508	31 747	16 609	25 006	1 594	4 821	1 467	8.68		

Omassa ruoassa olevien vakinaisten miestyöntekijäin talvipalkkoista on laadittu sivulla 72 oleva taulukko.

Tässä taulukossa on Uudenmaan lääniä koskeva aineisto sikäli epätäydellistä, että sitä on ainoastaan Iitin ja Vihdin kunnista. Turun ja Porin läänistä on näitä ensitietoja ainoastaan Loimaalta, Perniöstä, Raisiosta ja Ulvilasta. Vaasan ja Oulun läänejä ei palk-

kailmoitusten vähäisyyden takia ole otettu vertailussa lukuun. Palkat ovat tämän taulukon mukaan korkeimmat Hämeen ja Kuopion lääneissä.

Edellä esitettyjen palkkataulukkojen perusteella voidaan vakinaisille miestyöntekijöille maksetuista palkkoista saada seuraava yhdistelmä.

L ä ä n i — L ä n .	Talon ruoassa. I gårdens kost.		Omassa ruoassa. I egen kost.	
	Talvikausi. Vinterperiod.	Kesäkausi. Sommarperiod.	Talvikausi. Vinterperiod.	Kesäkausi. Sommarperiod.
Uudenmaan — Nylands	9.27	11.54	16.12	19.87
Ahvenanmaan — Ålands	—	10.59	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	8.71	12.56	14.88	23.48
Hämeen — Tavastehus	8.42	11.37	18.50	26.08
Viipurin — Viborgs	7.20	12.23	17.05	25.78
Mikkelin — St Michels	7.76	11.70	17.78	25.56
Kuopion — Kuopio	9.00	14.74	18.28	20.37
Vaasan — Vasa	8.82	13.94	—	—
Oulun — Uleåborgs	9.38	18.22	—	—

Kun kesäkauden palkka merkitään 100:lla, saadaan talvikauden palkkaa osoittamaan seuraavat luvut.

L ä ä n i — L ä n .	Talvikausi. Vinterperiod.	
	Talon ruoassa. I gårdens kost.	Omassa ruoassa. I egen kost.
Uudenmaan — Nylands	80.3	81.1
Ahvenanmaan — Ålands	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	69.4	63.4
Hämeen — Tavastehus	74.1	70.9
Viipurin — Viborgs	58.9	66.1
Mikkelin — St Michels	66.3	69.6
Kuopion — Kuopio	61.1	89.7
Vaasan — Vasa	63.3	—
Oulun — Uleåborgs	51.5	—

Talon ruoassa olevien miesten talvipalkkojen prosenttiluvut kesäpalkoista vaihtelevat

51.5—80.3:n ja omassa ruoassa olevien 63.4—89.7:n välillä. Suhteellisesti pienin on eroavaisuus kesä- ja talvipalkkoissa Uudenmaan läänissä. Oulun läänissä ovat talvipalkat vain noin puolet kesäpalkoista.

Ero talon ruoassa ja omassa ruoassa olevien työntekijäin palkkoissa oli kesä^o ja talvikaudella seuraava.

L ä ä n i — L ä n .	Kesäkausi. Sommarperiod.	Talvikausi. Vinterperiod.
Uudenmaan — Nylands	8.38	6.85
Ahvenanmaan — Ålands	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	10.92	6.17
Hämeen — Tavastehus	14.71	10.08
Viipurin — Viborgs	13.51	9.85
Mikkelin — St Michels	13.86	10.02
Kuopion — Kuopio	5.63	9.28
Vaasan — Vasa	—	—
Oulun — Uleåborgs	—	—

Kuten edelläolevasta on havaittavissa, on ero suhteellisesti suurin Hämeen, Viipurin ja Mikkelin lääneissä. Talvikautena on ero yleensä pienempi kuin kesäkautena.

Naistyöntekijät.

Talon ruoassa olevien naistyöntekijäin palkkojen suuruutta eri kunnissa osoittaa sivuilla 74—75 oleva taulukko.

Naistyöntekijöillä ovat palkkojen punnitut keskiarvot suhteellisesti korkeimmat Uudenmaan, Ahvenanmaan, Turun ja Porin ja Vaasan lääneissä. Huomattavasti yli läänittäisen keskiarvon kohoavat palkat Inkoossa, Jämsässä, Tuuloksessa, Kymissä, Lemillä, Viipurin mlk:ssa, Joutsassa, Kiteellä, Kontiolahdella, Muuruvedellä, Närpiössä ja Limingassa.

Talon ruoassa olevien naistyöläisten talvipalkoista ei ole niin riittävästi tietoja, että palkkoja voitaisiin ryhmittää kunnittain. Läänittäistä ryhmittelyä esittää sivulla 76 oleva taulukko.

Kyseessä oleva taulukko on kumminkin

sikäli epätäydellinen, että Uudenmaan läänistä on ensitietoja ainoastaan Iitin kunnasta. Samoin on myös Ahvenanmaan läänistä suhteellisesti vähän tietoja. Senvuoksi on mainitut läänit palkkojen vertailussa jätettävä syrjään. Tällöin on naistyöntekijöillä suhteellisesti korkeimmat palkat Turun ja Porin läänissä.

Omassa ruoassa olevien vakinaisten naistyöntekijäin kesäpalkat läänittäin näkyvät taulukosta sivulla 76.

Niinkuin mainitusta taulukosta ilmenee, ei ensitietoja ole lainkaan saatu Oulun läänistä. Riittämättömiä nämä tiedot ovat myöskin Uudenmaan, Turun ja Porin sekä Vaasan lääneistä, joista kustakin on pienehkö määrä tietoja ainoastaan kahdesta kunnasta. Mainitut läänit on tämän vuoksi palkkojen vertailussa jätetty huomioonottamatta.

Aineistoa omassa ruoassa olevien naistyöntekijäin talvipalkoista on siksi vähän, että niiden perusteella ei voi tehdä läänittäistäkään ryhmittelyä.

Kyseessä olevien taulukkojen mukaan saadaan vakinaisten naistyöntekijäin päiväpalkoista seuraava yhdistelmä.

Lääni — Län.	Talon ruoassa, Smk — I gårdens kost Fmk.		Omassa ruoassa, Smk — I egen kost Fmk.
	Talvikausi, Vinterperiod.	Kesäkausi, Sommarperiod.	Kesäkausi, Sommarperiod.
Uudenmaan — Nylands	—	7.39	—
Ahvenanmaan — Ålands	—	9.11	1.58
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6.01	8.03	—
Hämeen — Tavastehus	3.14	6.85	13.54
Viipurin — Viborgs	3.58	5.79	12.75
Mikkelin — S:t Michels	4.78	7.18	11.66
Kuopion — Kuopio	3.91	6.77	12.04
Vaasan — Vasa	4.65	8.87	—
Oulun — Uleåborgs	4.73	6.54	—

Talvikauden palkat ovat prosentteina kesäkauden palkoista talon ruoassa seuraavat:

Lääni — Län.	
Uudenmaan — Nylands	—
Ahvenanmaan — Ålands	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	74.8
Hämeen — Tavastehus	45.8
Viipurin — Viborgs	61.8
Mikkelin — S:t Michels	66.6
Kuopion — Kuopio	57.8
Vaasan — Vasa	52.4
Oulun — Uleåborgs	72.8

Niinkuin edelläoleva taulukko osoittaa, vaihtelee talvipalkkojen prosenttiluku 45.8 %:sta 74.8 %:iin. Suhteellisesti alhaisimmat ovat talvipalkat Hämeen läänissä, ollen vähemmän kuin puolet kesäpalkoista.

Talon ruoassa ja omassa ruoassa olevain naistyöntekijäin päiväpalkkojen ero on kesäkautena seuraava:

Lääni — Län.	Smk.
Uudenmaan — Nylands	—
Ahvenanmaan — Ålands	5.47
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—

Talon ruoassa olevien vakinaisten naistyöläisten kesäpalkat — I gårdens kost varande fasta kvinnliga afbetares sommarlöner.

Kunta — Kommun	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagsverken, med ett pris av								Punnittu keski-arvo — Vägt medeltal
	Alle- under 2: 50	2: 50 alle- under 5 mk	5 mk alle- under 7: 50	7: 50 alle- under 10 mk	10 mk alle- under 12: 50	12: 50 alle- under 15 mk	15 mk ja yli- och över	17: 50 ja yli- och där- över	
Uudenmaan lääni — Nylands län.									
Iitti — Iittis	—	203	—	105	196	—	—	—	7.71
Inkoo — Ingå	—	—	—	—	104	—	—	—	11.25
Pukkila	—	77	348	53	106	—	26	—	7.39
Sipoo — Sibbo	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vihti — Vichtis	—	154	—	—	—	—	—	—	3.75
Yhteensä — Summa	—	434	348	158	406	—	26	—	7.39
Ahvenanmaan lääni — Ålands län.									
Sund	—	—	154	—	206	—	—	—	9.11
Turun ja Porin lääni — Åbo och Björneborgs län.									
Jämijärvi	—	154	163	179	128	—	—	—	7.38
Kiikka	—	16	—	154	—	—	—	—	8.28
Laitila — Letala	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loimaa — Loimijoki	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Perniö — Bjärnä	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raisio — Reso	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulvila — Ulfsby	—	—	—	—	—	—	53	—	15.0
Yhteensä — Summa	—	170	163	333	128	—	53	—	8.03
Hämeen lääni — Tavastehus län.									
Janakkala	154	89	92	71	156	—	—	—	6.53
Jämsä	—	—	64	—	78	—	—	—	9.0
Kuru	154	—	—	—	—	—	57	—	5.88
Lempäälä	—	57	—	—	—	—	—	—	3.75
Tuulos	—	—	—	—	58	—	—	—	11.25
Yhteensä — Summa	308	146	166	71	292	—	57	—	6.85
Viipurin lääni — Viborgs län.									
Jaakkima — Jaakimvaara	—	35	—	—	—	—	—	—	3.75
Kirvu — Kirvus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Korpiselkä	130	149	—	—	—	—	—	—	3.17
Kymi — Kymmene	—	—	130	—	102	—	—	—	8.45
Lemi — Klemis	102	—	104	49	184	—	—	—	7.75
Valkjärvi	296	337	154	—	—	—	—	—	3.77
Viipurin mlsk. — Viborgs lsk.	24	130	79	—	225	—	—	—	7.80
Yhteensä — Summa	552	651	467	49	511	—	—	—	5.79

Kunta — Kommun	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagaverken, med ett pris av								
	Alle- under 2:50	2:50 alle- under 5 mk	5 mk alle- under 7:50	7:50 alle- under 10 mk	10 mk alle- under 12:50	12:50 alle- under 15 mk	15 mk ja yli- och över	17:50 ja yli- och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Mikkelin lääni — St Michels län.									
Joroinen — Jorois	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Joutsa	—	49	129	154	410	—	—	—	9.37
Kerimäki	110	49	257	284	89	—	—	—	7.04
Ristiina — Kristina	—	384	208	—	—	—	—	—	4.63
Yhteensä — Summa	110	482	594	438	499	—	—	—	7.18
Kuopion lääni — Kuopio län.									
Iisalmi — Idensalmi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kitee — Kides	—	49	—	52	230	—	—	—	9.75
Kontiolahti — Kontiolaks	—	—	87	—	263	—	66	—	10.80
Muuruvesi	—	—	—	79	—	102	—	—	11.57
Nurmes	—	475	53	—	130	—	—	—	5.43
Rautalampi	199	889	151	137	155	—	—	—	5.04
Yhteensä — Summa	199	1 413	291	268	778	102	66	—	6.77
Vaasan lääni — Vasa län.									
Jalasjärvi	—	24	—	157	93	—	—	—	9.16
Karstula	—	—	166	308	—	—	154	—	9.62
Kälviä — Kelyiä	26	52	170	225	—	—	—	—	6.96
Lapua — Lappo	—	52	308	412	700	—	—	—	9.24
Närpiö — Närpes	—	—	207	69	223	—	333	—	11.30
Pihtipudas	58	—	130	—	44	—	—	—	6.26
Veteli — Vetil	154	90	218	115	181	—	—	—	6.76
Yhteensä — Summa	238	218	1 199	1 286	1 241	—	487	—	8.87
Oulun lääni — Uleåborgs län.									
Hyrnsalmi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Liminka — Limingo	—	55	200	55	70	—	424	—	11.30
Nivala	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sotkamo	175	312	—	—	—	—	—	—	3.30
Taivalkoski	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tervola	—	332	104	—	49	—	—	—	5.04
Utajärvi	260	128	374	—	—	—	—	—	4.55
Yhteensä — Summa	435	827	678	55	119	—	424	—	6.54
Koko maa — Hela landet	1 842	4 341	4 050	2 658	4 180	102	1 113	—	7.36

Talon ruoassa olevien vakinaisten naistyöläisten talvipalkat — I gårdens kost varande fasta kvinnliga arbetares vinterlöner.

Lääni — Län	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagsverken, med ett pris av					
	Alle — under 2:50	2:50 alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7:50	7:50 alle — under 10 mk	10 mk ja yli — och däröver	Punnittu keskiarvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	—	173	—	—	—	3.75
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	24	149	9.83
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	—	50	199	24	—	6.01
Hämeen — Tavastehus	199	208	—	—	—	3.14
Viipurin — Viborgs	385	125	149	—	—	3.58
Mikkelin — S:t Michels	149	292	298	50	—	4.78
Kuopion — Kuopio	570	1 141	423	—	—	3.91
Vaasan — Vasa	424	373	523	99	—	4.65
Oulun — Uleåborgs	235	861	135	62	174	4.73
Yhteensä — Summa	1 962	3 223	1 727	259	323	4.44

Omassa ruoassa olevien vakinaisten naistyöläisten kesäpalkat — I egen kost varande fasta kvinnliga arbetares sommarlöner.

Lääni — Län	Työpäiviä, joiden hinta oli — Dagsverken, med ett pris av							
	Alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7:50	7:50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12:50	12:50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17:50	17:50 ja yli — och där- över	Punnittu keskiarvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	—	—	—	92	24	130	—	14.14
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	102	—	204	—	14.58
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	—	770	—	—	—	102	9.77
Hämeen — Tavastehus	—	—	—	477	152	393	—	13.54
Viipurin — Viborgs	154	177	411	2 224	1 757	1 234	260	12.75
Mikkelin — S:t Michels	—	92	73	234	387	—	—	11.66
Kuopion — Kuopio	118	—	154	77	462	77	52	12.04
Vaasan — Vasa	—	154	—	—	—	9	50	9.31
Yhteensä — Summa	272	423	1 408	3 206	2 782	2 047	464	12.45

Lääni — Län.	Smk.
Hämeen — Tavastehus	6.89
Viipurin — Viborgs	6.96
Mikkelin — S:t Michels	4.48
Kuopion — Kuopio	5.27
Vaasan — Vasa	—
Oulun — Uleåborgs	—

Talon ruoassa olevain naistyöntekijäin palkat ovat talon ruoassa olevain miestyöntekijäin palkoista kesäkautena prosenteissa seuraavat:

Lääni — Län.	
Uudenmaan — Nylands	64.0
Ahvenanmaan — Ålands	86.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	63.9
Hämeen — Tavastehus	60.2
Viipurin — Viborgs	47.3
Mikkelin — S:t Michels	61.4
Kuopion — Kuopio	45.9
Vaasan — Vasa	63.6
Oulun — Uleåborgs	35.9

b) Tilapäiset työntekijät.

Kuten edellä jo on mainittu, käytetään tilapäisiä työntekijöitä maataloustöissä suhteellisesti lyhyen ajan palkkausvuoden aikana, pääasiallisesti heinän- ja elonkorjuussa. Kaavakkeella D saatiin tietoja näiden palkoista talvitöissä, kevättöissä, heinän- ja elonkorjuussa sekä syystöissä. Kaavakkeista ei käy selville, kuinka monta työpäivää kukin työntekijä suoritti näiden eri sesonkitöiden aikana, vaan ainoastaan hänen työviikkonsa luku koko palkkausvuonna. Seuraavassa on ryhmitetty työntekijät eri palkkaluokkiin lääneittäin.

Miestyöntekijät.

Sivuilla 78—80 olevissa taulukoissa esitetystä päiväpalkkojen punnitusta keskiarvoista saadaan seuraava yhdistelmä.

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat.

Lääni — Län.	Talvitöissä. I vinterarbeten.	Kevättöissä. I vårarbeten.	Heinän- korjuussa. Vid höbärgning.	Elonkorjuussa. Vid skörd.	Syystöissä. I höstarbeten.
Uudenmaan — Nylands	10: 30	12: 01	14: 55	14: 22	14: 40
Ahvenanmaan — Ålands	12: 71	19: 44	20: 52	21: 88	20: 00
Turun ja Porin — Åbo o. Björneborgs	8: 91	12: 36	14: 87	15: 25	12: 53
Hämeen — Tavastehus	9: 68	15: 09	16: 12	15: 68	14: 42
Viipurin — Viborgs	10: 42	14: 58	19: 42	17: 09	12: 67
Mikkelin — S:t Michels	10: 55	14: 06	16: 84	18: 71	13: 73
Kuopion — Kuopio	10: 14	14: 35	20: 49	18: 61	14: 68
Vaasan — Vasa	9: 62	13: 93	19: 13	14: 57	14: 25
Oulun — Uleåborgs	10: 59	16: 50	24: 38	22: 50	16: 98

Ylläolevan mukaan ei talvipalkoissa ole suurta eroavaisuutta eri läänien kesken. Alimmat ovat nämä palkat Hämeen, Turun ja Porin ja Vaasan lääneissä, korkeimmat Ahvenanmaalla. Kevättöissä on taas alin palkka Uudenmaan sekä Turun ja Porin lääneissä, korkein Ahvenanmaalla ja Oulun läänissä. Heinänkorjuussa maksetaan kolmessa pohjoisessa läänissä sekä Viipurin läänissä ja Ahvenanmaalla huomattavasti korkeampia palkkoja kuin muualla. Elonkorjuussa on mel-

kein sama suhde, paitsi että Vaasan lääni kuuluu alempiin palkkaluokkiin ja sen sijaan Mikkelin lääni suhteellisesti korkeisiin. Syystöissä ovat palkat Ahvenanmaalla ja Oulun läänissä korkeammat kuin muissa lääneissä.

Minkälaiset eri sesonkitöissä maksetut palkat ovat toisiinsa verrattuina, osoittaa sivulla 81 oleva taulukko, jossa heinänkorjuussa saadut palkat on merkitty 100:lla.

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga manliga arbetares daglöner 1919—1920.

Talvitöissä — I vinterarbeten.

Lääni — Län	Alle- under 5 mk	5 mk alle- under 7:50	7:50 alle- under 10 mk	10 mk alle- under 12:50	12:50 alle- under 15 mk	15 mk alle- under 17:50	17:50 alle- under 20 mk	20 mk ja yli- och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	5	12	3	10	—	2	—	6	10.30
Ahvenanmaan — Ålands	1	—	1	2	—	—	—	2	12.71
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	6	23	16	28	—	3	—	—	8.91
Hämeen — Tavastehus	5	12	11	15	1	4	—	2	9.68
Viipurin — Viborgs	7	7	8	21	1	7	—	2	10.42
Mikkelin — S:t Michels	8	26	6	20	1	8	—	11	10.55
Kuopion — Kuopio	5	37	31	72	8	11	2	2	10.14
Vaasan — Vasa	13	63	47	76	1	11	1	10	9.62
Oulun — Uleåborgs	7	21	14	30	—	19	—	3	10.59
Yhteensä — Summa	57	201	137	274	12	65	3	38	9.99

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga manliga arbetares daglöner 1919—1920.

Kevättöissä — I vårarbeten.

Lääni — Län	Alle- under 5 mk	5 mk alle- under 7:50	7:50 alle- under 10 mk	10 mk alle- under 12:50	12:50 alle- under 15 mk	15 mk alle- under 17:50	17:50 alle- under 20 mk	20 mk alle- under 22:50	22:50 alle- under 25 mk	25 mk ja yli- och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	—	13	6	27	—	18	3	2	—	—	12.01
Ahvenanmaan — Ålands ..	1	—	1	2	—	2	—	5	—	7	19.44
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	12	16	41	—	19	—	6	1	3	12.36
Hämeen — Tavastehus ..	1	2	1	13	—	12	2	7	—	2	15.09
Viipurin — Viborgs	2	1	3	12	—	20	1	4	—	2	14.58
Mikkelin — S:t Michels ..	2	12	13	38	6	47	1	10	—	10	14.06
Kuopion — Kuopio	3	9	14	50	3	28	8	19	—	11	14.35
Vaasan — Vasa	1	9	11	85	4	51	—	23	—	7	13.93
Oulun — Uleåborgs	1	6	5	23	5	36	3	22	—	17	16.50
Yhteensä — Summa	11	64	70	291	18	233	18	98	1	59	14.25

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga manliga arbetares daglöner 1919—1920.

Heinäkorjuussa — Vid höbärning.

Lääni — Län.	Alle — Under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk	25 mk jajli — och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	—	10	4	42	3	35	7	8	—	10	14.55
Ahvenanmaan — Ålands ..	1	—	—	1	—	2	—	3	—	7	20.52
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1	10	5	49	3	47	—	24	1	8	14.87
Hämeen — Tavastehus ...	—	5	1	22	1	28	2	17	1	7	16.12
Viipurin — Viborgs	2	4	1	12	1	15.	3	37	1	31	19.42
Mikkelin — S:t Michels ..	4	1	3	18	6	53	1	19	—	18	16.84
Kuopion — Kuopio	2	4	4	29	3	57	16	32	4	137	20.49
Vaasan — Vasa	3	3	3	79	7	45	7	70	—	96	19.13
Oulun — Uleåborgs	—	2	2	2	1	4	2	16	—	321	24.38
Yhteensä — Summa	13	39	23	254	25	286	38	276	7	635	19.41

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga manliga arbetares daglöner 1919—1920.

Elonkorjuussa — Vid skörd.

Lääni — Län.	Alle — Under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk	25 mk jajli — och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	1	11	4	34	4	30	4	8	—	8	14.22
Ahvenanmaan — Ålands ..	1	—	—	1	—	2	—	3	—	13	21.88
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1	11	9	59	5	60	—	25	—	5	15.25
Hämeen — Tavastehus ...	—	3	3	18	1	25	1	12	—	5	15.68
Viipurin — Viborgs	2	4	—	9	—	7	—	17	—	7	17.09
Mikkelin — S:t Michels ..	2	—	1	17	8	59	2	19	—	18	18.71
Kuopion — Kuopio	1	4	7	25	2	53	14	45	1	51	18.61
Vaasan — Vasa	3	7	5	120	5	90	7	38	—	8	14.57
Oulun — Uleåborgs	—	—	1	6	—	7	2	29	1	67	22.50
Yhteensä — Summa	11	40	30	289	25	333	30	196	2	182	16.61

Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga manliga arbetares daglöner 1919—1920.

Syystöissä — I höstarbeten.

Lääni — Län	Alle— under 5 mk	5 mk alle— under 7: 50	7: 50 alle— under 10 mk	10 mk alle— under 12: 50	12: 50 alle— under 15 mk	15 mk alle— under 17: 50	17: 50 alle— under 20 mk	20 mk alle— under 22: 50	22: 50 alle— under 25 mk	25 mk ja yli— och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	—	7	3	19	—	21	1	7	—	4	14.40
Ahvenanmaan — Ålands ..	1	—	—	—	—	—	—	4	—	2	20.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	2	15	9	51	4	24	1	4	1	5	12.53
Hämeen — Tavastehus ..	1	1	3	7	3	9	1	4	—	1	14.42
Viipurin — Viborgs	2	8	10	14	1	17	—	6	—	1	12.67
Mikkelin — S:t Michels ..	3	5	9	27	2	23	1	9	—	4	13.73
Kuopion — Kuopio	2	9	14	43	7	55	5	28	—	4	14.68
Vaasan — Vasa	3	7	13	60	5	49	2	16	—	11	14.25
Oulun — Uleåborgs	—	5	1	13	1	10	1	10	—	4	16.98
Yhteensä — Summa	14	57	62	234	23	208	12	88	1	36	14.04

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistryöläisten päiväpalkat 1919—1920 — I gårdens kost varande tillfälliga kvinnliga arbetares daglöner 1919—1920.

Falvitöissä — I vinterarbeten.

Lääni — Län	Alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	Punnittu keskiarvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	8	4	—	3	6.33
Ahvenanmaan — Ålands	—	1	—	—	6.25
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	3	5	—	5	7.40
Hämeen — Tavastehus	2	1	—	1	6.56
Viipurin — Viborgs	1	—	—	1	7.50
Mikkelin — S:t Michels	4	6	1	6	7.43
Kuopion — Kuopio	2	5	—	1	6.41
Vaasan — Vasa	9	9	2	—	5.94
Oulun — Uleåborgs	5	2	—	1	5.94
Yhteensä — Summa	34	33	3	18	6.88

**Talon ruoassa olevien tilapäisten miestyöläisten päiväpalkat
verrattuina heinäkorjuupalkkoihin.**

L ä ä n i — L ä n .	Talvitöissä.	Kevättöissä.	Elonkorjuussa.	Syystöissä.
	I vinter- arbeten.	I vär- arbeten.	Vid skörd.	I höstarbeten.
Uudenmaan — Nylands	70.8	82.5	97.7	99.0
Ahvenanmaan — Ålands	61.9	94.7	106.6	97.5
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	59.9	83.1	102.6	84.2
Hämeen — Tavastehus	60.1	93.6	97.3	89.5
Viipurin — Viborgs	53.7	75.1	88.0	65.2
Mikkelin — S:t Michels	62.7	83.5	111.1	81.5
Kuopion — Kuopio	49.5	70.0	90.8	71.6
Vaasan — Vasa	50.3	72.3	76.2	74.5
Oulun — Uleåborgs	43.4	67.7	92.3	69.6

Niinkuin ylläolevasta näkyy, ovat palkat talvitöissä 43.4—70.8 % palkoista heinäkorjuussa. Kevätpalkat ovat jo huomattavasti korkeampia, tehden 67.7—94.7 % heinäkorjuussa maksetuista palkoista. Elonkorjuussa ovat palkat jonkun verran korkeammat kuin heinäkorjuussa Ahvenanmaan, Turun ja Porin sekä Mikkelin lääneissä; kaikkialla muualla alhaisemmat. Syystöissä ovat palkat yleensä samalla tasolla kuin kevättöissä.

Naistyöntekijät.

Taulukoissa sivuilla 80 sekä 82—83 ovat eri sesonkitöissä naistyöntekijät ryhmitetyt palkkaluokkiin. Kuten näistä taulukoista näkyy, on maistyöntekijöitä verraten pieni määrä töissä talvi- ja kevätkautena. Tämän johdosta on seuraavassa yhdistelmässä, joka on laadittu palkkojen punnituista keskiarvoista eri sesonkitöissä, kevät- ja talvikausi jätetty huomioonottamatta.

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistyöntekijäin palkat.

L ä ä n i — L ä n .	Heinäkorjuussa.	Elonkorjuussa.	Syystöissä.
	Vid höbärgning.	Vid skörd.	I höstarbeten.
Uudenmaan — Nylands	9: 02	9: 38	9: 85
Ahvenanmaan — Ålands	13: 86	18: 42	13: 13
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	9: 92	10: 41	9: 50
Hämeen — Tavastehus	9: 83	11: 35	11: 07
Viipurin — Viborgs	11: 50	10: 83	8: 51
Mikkelin — S:t Michels	12: 28	12: 70	8: 56
Kuopion — Kuopio	11: 82	11: 48	7: 81
Vaasan — Vasa	12: 73	12: 42	10: 61
Oulun — Uleåborgs	20: 80	14: 19	8: 75

Tämän mukaan olivat palkat heinäkorjuussa Oulun läänissä huomattavasti korkeammat kuin muualla. Verraten korkeaa on palkkataso heinäkorjuun aikana myös Ahvenanmaalla ja Vaasan läänissä. Elonkorjuussa maksetaan korkeimmat palkat Ahvenanmaalla, Oulun, Vaasan ja Mikkelin lääneissä.

Syystöissä esiintyy korkein palkkataso Ahvenanmaalla, sen jälkeen Hämeen ja Vaasan lääneissä.

Sivulla 84 olevassa taulukossa on elonkorjuussa ja syystöissä maksettuja palkkoja verrattu heinäkorjuukauden palkkoihin, merkiten viimeksimainitut 100:lla.

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistyöläisten päiväpalkat — I gårdens kost
varande tillfälliga kvinnliga arbetares daglöner.

Kevättöissä — I vårarbeten.

Läni — Län.	Alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	1	16	8	10	—	8.21
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björne- borgs	—	11	7	13	—	8.91
Hämeen — Tavastehus	1	5	—	2	1	7.92
Viipurin — Viborgs	6	7	2	1	—	6.41
Mikkelin — S:t Michels	5	13	2	7	9	8.75
Kuopion — Kuopio	3	11	—	5	1	7.63
Vaasan — Vasa	—	7	5	6	—	8.61
Oulun — Uleåborgs	4	5	1	6	1	8.24
Yhteensä — Summa	20	75	25	50	12	8.32

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistyöläisten päiväpalkat — I gårdens kost
varande tillfälliga kvinnliga arbetares daglöner.

Heinäkorjuussa — Vid höbärgning.

Läni — Län.	Alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk	25 mk ja yli- och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	3	30	14	27	—	2	—	2	—	—	9.02
Ahvenanmaan — Ålands ..	—	—	1	12	—	6	—	3	—	—	13.86
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1	17	8	34	—	5	—	—	—	—	9.92
Hämeen — Tavastehus ...	1	10	4	9	—	5	—	—	—	—	9.83
Viipurin — Viborgs	2	19	20	50	3	11	—	7	1	3	11.50
Mikkelin — S:t Michels ..	2	14	9	27	1	50	—	—	—	3	12.28
Kuopion — Kuopio	—	13	7	45	2	15	2	1	—	2	11.82
Vaasan — Vasa	1	4	14	86	9	34	7	1	—	3	12.73
Oulun — Uleåborgs	—	1	—	7	2	17	8	14	5	40	20.80
Yhteensä — Summa	10	108	77	297	17	125	17	28	6	51	12.69

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistyöläisten päiväpalkat — I gårdens kost varande tillfälliga kvinnliga arbetares daglöner.

Elonkorjuussa — Vid skörd.

Lääni — Län	Alle — under 5 mk	5 mk alle — under 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	12: 50 alle — under 15 mk	15 mk alle — under 17: 50	17: 50 alle — under 20 mk	20 mk alle — under 22: 50	22: 50 alle — under 25 mk.	25 mk ja yli — och där- över	Punnittu keski- arvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands ..	3	25	9	32	—	2	—	2	—	—	9.38
Ahvenanmaan — Ålands ..	—	—	1	7	—	4	—	1	—	10	18.42
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	1	18	11	52	—	8	1	—	—	—	10.41
Hämeen — Tavastehus ..	1	7	4	13	—	11	—	—	—	—	11.35
Viipurin — Viborgs	2	22	27	52	4	14	—	3	—	2	10.83
Mikkelin — St Michels ..	4	15	4	23	—	50	—	—	—	—	12.70
Kuopion — Kuopio	1	7	5	37	4	9	—	—	—	1	11.48
Vaasan — Vasa	—	16	16	136	7	39	9	10	—	1	12.42
Oulun — Uleåborgs	4	4	4	12	3	9	5	6	—	4	14.19
Yhteensä — Summa	16	114	81	364	18	146	15	22	—	18	11.88

Talon ruoassa olevien tilapäisten naistyöläisten päiväpalkat — I gårdens kost varande tillfälliga kvinnliga arbetares daglöner.

Syystöissä — I höstarbeten.

Lääni — Län	Alle — under 5 mk	5 mk alle — unddr 7: 50	7: 50 alle — under 10 mk	10 mk alle — under 12: 50	15 mk alle — under 17: 50	Punnittu keskiarvo — Vägt medeltal
Uudenmaan — Nylands	2	11	8	23	5	9.85
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	1	1	13.13
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ..	3	13	8	32	1	9.50
Hämeen — Tavastehus	—	2	1	1	3	11.07
Viipurin — Viborgs	—	9	8	2	2	8.51
Mikkelin — St Michels	6	8	12	14	—	8.56
Kuopion — Kuopio	9	19	7	12	1	7.81
Vaasan — Vasa	2	9	3	33	8	10.61
Oulun — Uleåborgs	2	5	3	3	2	8.75
Yhteensä — Summa	24	76	50	121	23	9.41

Lääni — Län.	Elon- korjuussa. Vid skörd.	Syystöissä. I höst- arbeten.
Uudenmaan — Nylands	104.0	109.2
Ahvenanmaan — Ålands	132.9	94.7
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	104.9	95.8
Hämeen — Tavastehus	115.5	112.6
Viipurin — Viborgs	94.2	74.0
Mikkelin — St Michels	103.4	69.7
Kuopion — Kuopio	97.1	66.1
Vaasan — Vasa	97.6	83.3
Oulun — Uleåborgs	68.2	42.1

Uudenmaan, Ahvenanmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Mikkelin lääneissä ovat palkat korkeammat elonkorjuussa kuin heinänteon aikana; muualla alemmat. Varsinkin Oulun läänissä on ero suuri. Syystöissä ovat palkat yleensä huomattavasti alemmat kuin heinäkorjuussa. Poikkeuksina ovat tässä suhteessa Uudenmaan ja Hämeen läänit. Yleensäkin näyttävät suhteelliset palkat olevan syystöissä korkeammat eteläisissä lääneissä, mikä johtuu todennäköisesti siitä, että niissä suoritetaan puimatyöt pääasiassa syksyllä ja että niissä on enemmän juurikasvien maastaottoa kuin pohjoisissa lääneissä.

Tilapäisten naistyöntekijäin palkat ovat prosentissa miestyöntekijäin palkoista seuraavat:

L ä ä n i — L ä n .	Heinäkor- juussa. Vid höbärg- ning.	Elonkorjuussa. Vid skörd.	Syystöissä. I höstarbeten.
Uudenmaan — Nylands	62.0	66.0	68.4
Ahvenanmaan — Ålands	67.5	84.2	65.7
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	66.7	68.3	75.8
Hämeen — Tavastehus	61.0	72.4	76.8
Viipurin — Viborgs	59.2	63.4	67.2
Mikkelin — St Michels	72.9	67.9	62.3
Kuopion — Kuopio	57.7	61.7	53.2
Vaasan — Vasa	66.5	85.2	74.5
Oulun — Uleåborgs	85.3	63.1	51.5

Niinkuin ylläoleva taulukko osoittaa, olivat naistyöntekijäin palkat miestyöntekijäin palkoista 57.7—85.3 % heinäkorjuussa, 61.7

—85.2 % elonkorjuussa ja 51.5—76.8 % syystöissä.

V. Asunto-olot.

Suomessa tulivat maaseudun ja siinä mukana myös maataloustyöväen asunto-olot verraten aikaisin tutkimuksen esineiksi, kun Tilattoman väestön alakomitean toimesta 1900-luvun alussa maaseudun yhteiskuntatoudeelliset olot otettiin perusteellisen selvityksen alaisiksi. Työväen asunto-oloja koskeva tutkimus osoitti, että maataloustyöväen perheistä oli sellaisia, joilla oli oma asunto vuokramaalla, 36.6 %; vuokra-asunnoissa asui 41.6 % mainituista työläisperheistä, ja ilman erityistä asuntoa oli 19.8 %. Asunnot olivat suurimmaksi osaksi yksihuoneisia, maataloustyöväen perheistä kun oli 65.7 % sellaisia, joilla oli vain 1 asuinhuone; 28.8 %:lla oli 2 asuinhuonetta ja ainoastaan 5.5 %:lla 3 tai useampia. Tämän tutkimuksen mukaan oli siis maataloustyöväellä Suomessa mitättömän vähän omia asuntoja omalla maalla. Asunnot olivat myös suurimmaksi osaksi yksihuoneisia.

Varsinkin tässä viime mainitussa suhteessa näyttäivät Suomen maataloustyöväen

asunnot suuresti eroavan Länsi-Europan työväen asunnoista. Vuonna 1919 julkaistu tutkimus Englannin maataloustyöväen asunnoista osoitti, että esim. Oxfordshiressä, joka on työväen asuntoihin nähden tyypillinen alue, oli maataloustyöväen asunnoista 7.3 % sellaisia, missä oli 1 makuuhuone, 58 % kahden makuuhuoneen ja 25.5 % kolmen makuuhuoneen asuntoja. Makuuhuoneiden lisäksi tulee englantilaisissa työväenasunnoissa vielä keittiö ja tämän ohella useissa tapauksissa erikoinen oleskeluhuone.

Edellä mainittu tutkimus Suomen maataloustyöväen asunto-oloista koski vuotta 1901. Se Sosialihallituksen Tilasto-osaston keräämä aineisto, johon tämä julkaisu nojautuu, koskee, niin kuin edellä on mainittu, palkkausvuotta 1919—20.

Naimisissa olevien muonamiesten asunto-oloja esittää seuraava taulukko, joka osoittaa erilaisissa asunnoissa olevien työntekijäin lukua.

Lääni — Län.	Isännän omistamassa huoneistossa, jossa oli — I bostad, som ägdes av husbonden och i vilken funnos			Omassa asunnossa. I egen bostad.	Yhteensä. Summa.
	1 huone — rum.	2 huonetta — rum.	3 huonetta tai enemmän — eller flere rum.		
Uudenmaan — Nylands	34	65	2	4	105
Ahvenanmaan — Ålands	3	3	—	—	6
Turun ja Porin — Åbo o. Björneborgs	48	69	1	6	124
Hämeen — Tavastehus	18	56	6	4	84
Viipurin — Viborgs	26	29	1	5	61
Mikkelin — S:t Michels	12	8	—	1	21
Kuopion — Kuopio	18	11	—	1	30
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	1	—	—	—	1
Yhteensä — Summa	160	241	10	21	432

Niinkuin edelläoleva taulukko osoittaa, on hyvin yleistä, että muonamiehet asuvat isännän omistamissa huoneistoissa. Kaikista isännän huoneistoissa asuvista muonamiehistä oli 61.1 % sellaisia, joilla oli 2 tai useampia asuinhuoneita.

Talon ruoassa olevien vakinaisten perheelisten miestyöntekijäin asunto-olot käyvät ilmi seuraavista luvuista, jotka osoittavat erilaisissa asunnoissa olevien työntekijäin lukua.

Lääni — Län.	Isännän omistamassa huoneistossa, jossa oli — I bostad, som ägdes av husbonden och i vilken funnos			Oma asunto. Egen bostad.	Vuokra- asunto. Hyrd bostad.	Yhteensä. Summa.
	1 huone — rum.	2 huonetta — rum.	3 huonetta tai enemmän — eller flere rum.			
Uudenmaan — Nylands	7	—	2	18	—	27
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	3	—	3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	11	3	—	20	1	35
Hämeen — Tavastehus	13	4	—	13	3	33
Viipurin — Viborgs ..	6	—	—	5	—	11
Mikkelin — S:t Michels	56	11	—	14	1	82
Kuopion — Kuopio ..	91	14	—	46	9	160
Vaasan — Vasa	15	1	—	36	—	52
Oulun — Uleåborgs ..	23	1	—	37	—	61
Yhteensä — Summa	222	34	2	192	14	464

Ylläolevaan työntekijäryhmään kuuluvista henkilöistä oli 41.4 % sellaisia, joilla oli oma asunto. Isännän omistamissa huoneistoissa asuvista oli ainoastaan 14.0 % 2:n tai useamman huoneen huoneistoissa. Voidaan siis todeta, että huomattavasti paljoa suuremmalla osalla muonamiehiä kuin vakinaisia talon ruoassa olevia miestyöntekijöitä on asuntona

2 huonetta. Se, että yllämainittu prosenttiluku on suhteellisesti hyvin alhainen, johtuu siitä, että aineistoa on paljoa enemmän maamme pohjoisista lääneistä, joissa yhden huoneen työläisasunnot ovat yleisiä, kuin eteläisistä ja keskisistä lääneistä.

Talon ruoassa olevien miespalkollisten asuntona oli:

Lääni — Län.	Isännän omistama — Husbonden tillhörande					Oma asunto. Egen bostad.	Yhteensä. Summa.
	pirtti tai keittiö, stuga eller kök.	muu huone, jossa palvelija asui — annat rum, i vilket tjänaren bodde					
		erikseen ensam.	yhdessä toisten kanssa ja huoneessa oli yhteensä henkilöitä — tillsammans med andra och antalet personer i rummet var	2	3		
Uudenmaan — Nylands	55	3	16	5	1	—	80
Ahvenanmaan — Ålands	5	3	—	—	—	—	8
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	170	8	8	15	15	2	218
Hämeen — Tavastehus	98	4	7	11	6	2	128
Viipurin — Viborgs	70	2	1	3	1	1	78
Mikkelin — S:t Michels	88	1	3	6	4	—	102
Kuopion — Kuopio	158	—	7	3	4	—	172
Vaasan — Vasa	134	6	1	2	—	2	145
Oulun — Uleåborgs	87	—	5	2	1	—	95
Yhteensä — Summa	865	27	48	47	32	7	1 026

Niinkuin edelläolevasta taulukosta näkyy, asuu niistä miespalkollisista, joiden asunto-

oloista on saatu tietoja, 84.3 % päteissä. Varsinkin Viipurin, Mikkelin, Kuopion ja

Vaasan lääneissä on pirteissä asuminen aivan yleistä. Ainoastaan pienellä määrällä isännän huoneistossa asuvista miespalkollisista on oma huone. 4.7 % asuu sellaisessa huoneessa, jossa on kaikkiaan 2 asukasta,

4.6 % kolmen hengen huoneessa ja 3.1 % huoneessa, jossa on yli 3 henkilöä.

Talon ruoassa olevien naispalkollisten asunto-oloja selvittää seuraava taulukko.

Lääni — Län.	Isännän omistama — Husbonden tillhörande					Oma asunto. Egen bostad.	Yhteensä. Summa.
	pirtti tai keittiö, stuga eller kök.	erikseen — ensam.	muu huone, jossa palvelija asui — annat rum, i vilket tjänaren bodde				
			yhdessä toisten kanssa ja huoneessa oli yhteensä henkilöitä — tillsammans med andra och antalet personer i rummet var				
			2	3	yli — över 3		
Uudenmaan — Nylands	138	10	24	12	3	—	187
Ahvenanmaan — Ålands	7	7	2	1	—	—	17
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	256	13	30	25	3	—	327
Hämeen — Tavastehus	148	13	18	20	12	1	212
Viipurin — Viborgs	119	10	12	1	2	1	145
Mikkelin — S:t Michels	157	11	25	16	5	—	214
Kuopion — Kuopio	346	3	30	29	23	—	431
Vaasan — Vasa	235	30	12	4	—	—	281
Oulun — Uleåborgs	187	31	40	8	10	—	276
Yhteensä — Summa	1593	128	193	116	58	2	2090

Naispalkollisia asuu suhteellisesti vähemmän kuin miespalkollisia eli 76.2 % pirteissä ja keittiöissä. Oma huone on 6.1 %:lla isännän huoneistossa asuvista naispalkollisista; sellaisia huoneita, joissa asuu 2 henkeä, 9.2 %:lla, 3 hengen huoneita 5.6 %:lla

ja huoneita, joissa asuu yli 3 henkeä, 2.8 %:lla.

Naimattomat muonamiehet asuvat myös pääasiallisesti isännän omistamissa huoneistoissa, kuten osoittaa alla oleva taulukko.

Lääni — Län.	Isännän omistama huoneisto, jossa muonamies asui — Husbonden tillhörande bostad, i vilken ståtaren bodde				Oma asunto. Egen bostad.	Yhteensä. Summa.
	erikseen — ensam.	yhdessä toisten kanssa ja huoneessa oli yhteensä henkilöitä — tillsammans med andra och antalet personer i rummet var				
		2	3	yli — över 3		
Uudenmaan — Nylands	3	3	1	2	3	12
Ahvenanmaan — Ålands	—	—	—	3	—	3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ..	4	3	1	3	—	11
Hämeen — Tavastehus	2	—	—	1	—	3
Viipurin — Viborgs	3	3	—	1	—	7
Mikkelin — S:t Michels	—	3	—	5	1	9
Kuopion — Kuopio	2	—	—	2	1	5
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	14	12	2	17	5	50

Naimattomien talon ruoassa olevien vakinaisten miestyöntekijäin asunto-oloja esittää seuraava taulukko.

Lääni — Län.	Isännän omistama — Husbonden tillhörande					Oma asunto. Egen bostad.	Vuokra-asunto. Hyrd bostad.	Yhteensä. Summa.
	pirtti tai keittiö — stuga eller kök.	muu huone, jossa työntekijä asui — annat rum, i vilket arbetaren bodde						
		erikseen — ensam.	yhdessä toisten kanssa ja huoneessa oli henkilöitä — tillsammans med andra och antalet personer i rummet var					
			2	3	yli — över 3			
Uudenmaan — Nylands	33	6	—	4	—	2	—	45
Ahvenanmaan — Ålands	1	1	—	—	1	—	—	3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ...	55	5	1	6	2	21	—	90
Hämeen — Tavastehus	68	2	6	—	—	9	—	85
Viipurin — Viborgs ...	39	—	—	—	2	1	—	42
Mikkelin — St Michels	79	3	3	1	3	9	—	98
Kuopion — Kuopio ...	130	—	—	—	1	24	1	156
Vaasan — Vasa	72	3	2	3	1	34	—	115
Oulun — Uleåborgs ...	77	2	1	—	1	2	—	83
Yhteensä — Summa	554	22	13	14	11	102	1	717

Niinkuin ylläolevasta taulukosta näkyy, asuivat myös mainittuun työntekijäryhmään kuuluvat henkilöt suurimmaksi osaksi pirtteissä.

Sosiaalihallituksen Ammattientarkastusosaston keräämät tiedot maataloustyöväen asunto-oloista koskevat pääasiallisesti suurehkoja tiloja Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Viipurin lääneistä. Pieni määrä samanlaisia tiloja oli tutkimuksen esineenä myös Mikkelin, Kuopion ja Vaasan lääneistä.

Mainitun aineiston perusteella voi tutkimuksen alaiset ruokakunnat jakaa ainoastaan kahteen suureen pääryhmään, nimittäin sellaisiin, joiden jäsenten joukossa oli 15 vuotta nuorempia henkilöitä, ja sellaisiin, joiden joukossa ei ollut mainitun ikäisiä henkilöitä. Edellinen ryhmä edustaa melkein yksinomaan työläisperheitä, joilla oli lapsia. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat pääasiallisesti talon ja omassa ruoassa olevat naimattomat vuosipalkolliset sekä jokin määrä vakinaisia päiväpalkkalaisia, joilla ei ole perhettä, ynnä lapsettomia perheellisiä työntekijöitä.

Tutkimuksen alaisten huoneistojen ryhmittäminen huoneiden lukumäärän ja laadun mukaan näkyy seuraavalla sivulla olevasta taulukosta.

Niinkuin seuraavalla sivulla oleva taulukko osoittaa, käsitti edellä mainittu Ammattien-

tarkastusosaston suorittama tutkimus 5 427 sellaista maataloustyöläisperheen asuntoa, joiden asukkaiden joukossa oli 15 vuotta nuorempia henkilöitä. Näistä asunnoista oli 1 662 Uudenmaan, 1 605 Turun ja Porin ja 1 346 Hämeen läänissä; Viipurin läänissä oli tutkituista asunnoista ainoastaan 400, Mikkelin läänissä 139 ja Kuopion läänissä 243. Tutkittujen asuntojen luku Vaasan ja Oulun läänissä on niin pieni, ettei niiden perusteella voi tehdä juuri mitään johtopäätöksiä näiden läänien maataloustyöväen asunto-oloista; luvut on kumminkin taulukoiden täydellisyyden vuoksi otettu mukaan.

Tutkituista asunnoista koko maassa oli 40.3 % yhden huoneen ja 59.7 % kahden tai useamman huoneen asuntoja. Tilattoman väestön alakomitean vuonna 1901 toimeenpaneman tutkimuksen mukaan asui 92 423 maataloustyöläisperheestä 65.7 % yhden huoneen ja 34.3 % kahden tai useamman huoneen asunnoissa. Esitetyistä luvuista ei kumminkaan voi tehdä sitä johtopäätöstä, että maataloustyöväen asunto-olot olisivat mainituissa suhteessa vastaavasti parantuneet, sillä on otettava huomioon, että Tilattoman väestön alakomitean tutkimus koski kaikkia maataloustyöväen asuntoja, Sosiaalihallituksen Ammattientarkastusosaston keräämät tiedot taas ovat, kuten edellä on osoi-

Lääni — Län.	Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa oli 15 v. nuorempia henkilöitä ja joihin kuului Lokaler bland vilkas invånare funnos personer under 15 år och till vilka hörde												
	1 huone ilman keittiötä. 1 rum utan kök.	vain keittiö tai hellahuone — endast kök eller rum med häll.	1 huone ja osuus keittiöstä — 1 rum och del i kök.	1 huone, yhteensä. 1 rum tillsammans.	2 huonetta ilman keittiötä — 2 rum utan kök.	1 huone ja keittiö tai hellahuone — 1 rum o. kök eller rum med häll.	2 huonetta ja osuus keittiöstä — 2 rum och del i kök.	2 huonetta, yhteensä. 2 rum tillsammans.	3 huonetta. 3 rum.	4 huonetta. 4 rum.	5 tai useampia huonetta, 5 eller flere rum.	3 tai useampia huonetta, yhteensä — 3 eller flere rum tillsammans.	yhteensä huoneistojen summa lokaler.
Uudenmaan — Nylands	20	597	8	625	—	973	—	973	54	8	2	64	1 662
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ...	42	510	72	624	1	901	2	904	64	11	2	77	1 605
Hämeen — Tavastehus	31	412	43	486	3	778	1	782	67	10	1	78	1 346
Viipurin — Viborgs ...	22	139	16	177	1	195	3	199	22	2	—	24	400
Mikkelin — S:t Michels	16	47	12	75	—	44	1	45	19	—	—	19	139
Kuopion — Kuopio ...	7	159	10	176	—	63	—	63	3	1	—	4	243
Vaasan — Vasa	1	20	4	25	—	5	—	5	—	—	—	—	30
Oulun — Uleåborgs ...	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Koko maa — Hela landet	139	1 884	165	2 188	5	2 961	7	2 973	229	32	5	266	5 427

Samanlaisen asetelman pohjalla saadaan seuraavat prosenttiluvut:

Lääni — Län.	Asukkaina 15 vuotta nuorempia — Med invånare under 15 år					
	1 huone ilman keittiötä. 1 rum utan kök.	vain keittiö tai hellahuone. endast kök eller rum med häll.	1 huone ja osuus keittiöstä. 1 rum och del i kök.	1 huone, yhteensä. 1 rum, tillsammans.	2 huonetta. 2 rum.	3 tai useampia huonetta. 3 eller flere rum.
Uudenmaan — Nylands	1.2	35.9	0.5	37.6	58.5	3.9
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ...	2.6	31.8	4.5	38.9	56.3	4.8
Hämeen — Tavastehus	2.3	30.6	3.2	36.1	58.1	5.8
Viipurin — Viborgs ...	5.5	34.8	4.0	44.3	49.7	6.0
Mikkelin — S:t Michels	11.5	33.8	8.6	53.9	32.4	13.7
Kuopion — Kuopio ...	2.0	65.4	4.1	72.4	25.9	1.7
Vaasan — Vasa	3.3	66.7	13.3	83.3	16.7	—
Oulun — Uleåborgs ...	—	—	—	—	100.0	—
Koko maa — Hela landet	2.6	3.7	3.0	40.3	54.8	4.9

tettu, pääasiallisesti etelä- ja lounaisosasta Suomea, jossa 2:n tai useamman huoneen työläisasunnot ovat yleisempiä kuin muissa osissa maata. Sitäpaitsi on huomattava, että Ammattientarkastusosaston tiedot koskevat vain työnantajain omistamia asuntoja, mutta Tilattoman väestön alakomitean tutkimista asunnoista oli suuri osa työväen omia.

Ammattientarkastusosaston hankkiman tilaston mukaan oli yhden huoneen asuntoja

suhteellisesti vähemmän eli 36.1 % Hämeen läänissä. Vastaava prosenttiluku oli Uudenmaan läänissä 37.6, Turun ja Porin läänissä 38.9, Viipurin läänissä 44.3, Mikkelin läänissä 53.9 ja Kuopion läänissä 72.4 %. Myös Tilattoman väestön alakomitean tutkimusten mukaan oli yksi huoneisten asuntojen luku Kuopion läänissä suhteellisesti suurin.

Yllämainituista yhden huoneen asunnoista on suurin osa pirttejä, joissa on keittolaitteena joko liesi tai erikoinen hella; pienempi

osa on tavallisia kamareita. Joillakuilla tällaisien kamarien asukkailla on osuus keit-

tiöön, kuten edellä oleva taulukko osoittaa, osa taas käyttää paistouunina kamarin uunia.

L ä ä n i — L ä n .	Huoneistoja, foiden asukkaiden						
	1-huoneisia — 1-rums						
	joissa asukkaiden						
	alle — under 2.	2.00— 2.99.	3.00— 3.99.	4.00— 5.99.	6 tai enemm. — eller flere.	yhteen- sä — summa.	alle — under 2.
Uudenmaan — Nylands	2	39	146	270	168	625	168
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	5	57	155	262	145	624	192
Hämeen — Tavastehus	1	41	103	209	132	486	139
Viipurin — Viborgs	1	10	41	81	44	177	36
Mikkelin — St Michels	—	10	15	36	14	75	8
Kuopion — Kuopio	—	5	30	75	66	176	11
Vaasan — Vasa	—	4	1	15	5	25	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—
Koko maa — Hela landet	9	166	491	948	574	2 188	554
	Vastaavat luvut						
Uudenmaan — Nylands	0.3	6.2	23.4	43.2	26.9	100.0	17.3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	0.8	9.1	24.9	42.0	23.2	100.0	21.2
Hämeen — Tavastehus	0.2	8.4	21.2	43.0	27.2	100.0	17.8
Viipurin — Viborgs	0.5	5.6	23.2	45.8	24.9	100.0	18.1
Mikkelin — St Michels	—	13.3	20.0	48.0	18.7	100.0	17.8
Kuopion — Kuopio	—	2.8	17.1	42.6	37.5	100.0	17.5
Vaasan — Vasa	—	16.0	4.0	60.0	20.0	100.0	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—
Koko maa — Hela landet	0.4	7.6	22.5	43.3	26.2	100.0	18.6

Niinkuin ylläolevat numerot osoittavat, ovat yhden huoneen huoneistot ahtaimmin asuttuja. Kaikista tällaisista huoneistoista oli 69.5 % sellaisia, joissa huonetta kohden tuli vähintään 4 asukasta. Vastaava luku 2 huoneen huoneistoissa oli ainoastaan 11 %. Useimmissa kahden huoneen huoneistoissa asuu huonetta kohden 2—4 henkeä. Kolme ja useampia huoneita käsittävistä huoneistoista on suurin osa, 63.2 %, sellaisia, joissa huonetta kohden tulee vähemmän kuin 2 henkeä.

Asukasta kohden tulevan ilmamäärän mukaan ryhmittyvät huoneistot siten, kuin sivulla 92—93 olevasta taulukosta näkyy.

Myöskin tämä taulukko osoittaa, että yhden huoneen huoneistot ovat ahtaimmin asuttuja. 15 m³ tai sitä vähempi määrä ilmaa henkeä kohden oli 63 %:ssa yksihuone-

neisia huoneistoja. Samanlaisia kahden huoneen huoneistoja oli 36.0 % ja kolmen ja useamman huoneen huoneistoja 7.9 %. Jos pidetään 15 m³ ilmaa kutakin henkeä kohden sinä rajana, josta alaspäin huoneistojen on katsottava olevan liika ahtaasti asuttuja, niin huomataan, että suurin määrä tällaisia huoneistoja, 73.1 %, on Kuopion läänissä. Senjälkeen seuraavat järjestyksessä Viipurin lääni, 64.4 %, Uudenmaan lääni, 63.2 %, Turun ja Porin lääni, 62.2 %, Hämeen lääni, 59.9 % ja Mikkelin lääni, 53.3 %. Samaa jakoperustetta käyttäen ryhmittyvät kahden huoneen huoneistot eri lääneissä seuraavalla tavalla: Kuopion läänissä on tällaisten huoneistojen määrä 50.8 %, Uudenmaan läänissä 37.1 %, Turun ja Porin läänissä 35.4 %, Hämeen läänissä 35.3 %, Viipurin läänissä 32.3 % ja Mikkelin läänissä 31.1 %.

Kahden huoneen asunnoista on taas suurin osa huoneen ja keittiön asuntoja.

Huonetta kohden tuleva henkilömäärä oli allamainituissa huoneistoissa seuraava:

joukossa oli 15 vuotta nuorempia henkilöitä — Lokaler, bland vilkas invånare funnos personer under 15 år														
2-huoneisia — 2-rums				3- ja useampi-huon. — 3 o. fl.-rums				yhteensä — summa						
lukumäärä huonetta kohden oli — i vilka antalet boende per rum var														
2.00— 2.99.	3.00— 3.99.	4.00— 5.99.	6 tai enemm. — eller flere.	yhteen- sä — summa.	alle — under 2	2.00— 2.99.	3.00— 3.99.	yhteen- sä — summa.	alle — under 2.	2.00— 2.99.	3.00— 3.99.	4.00— 5.99.	6 tai enemm. — eller flere.	yhteen- sä — summa.
417	274	112	2	973	43	20	1	64	213	476	421	382	170	1 662
394	231	85	2	904	54	20	3	77	251	471	389	347	147	1 605
335	208	98	2	782	45	30	3	78	185	406	314	307	134	1 346
95	51	17	—	199	11	12	1	24	48	117	93	98	44	400
24	12	1	—	45	15	3	1	19	23	37	28	37	14	139
23	19	10	—	63	—	3	1	4	11	31	50	85	66	243
5	—	—	—	5	—	—	—	—	—	9	1	15	5	30
2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
1 295	795	323	6	2 973	168	88	10	266	731	1 549	1 296	1 271	580	5 427

olivat prosentissa seuraavat: — Motsvarande tal i procent voro följande:

42.9	28.1	11.5	0.2	100.0	67.2	31.2	1.6	100.0	12.9	28.6	25.3	22.9	10.3	100.0
43.6	25.6	9.4	0.2	100.0	70.1	26.0	3.9	100.0	15.7	29.3	24.2	21.6	9.2	100.0
42.8	26.6	12.5	0.3	100.0	57.7	38.5	3.8	100.0	13.7	30.2	23.3	22.8	10.0	100.0
47.7	25.6	8.6	—	100.0	45.8	50.0	4.2	100.0	12.0	29.2	23.3	24.5	11.0	100.0
53.3	26.7	2.2	—	100.0	78.9	15.8	5.3	100.0	16.6	26.6	20.1	26.6	10.1	100.0
36.5	30.1	15.9	—	100.0	—	75.0	25.0	100.0	4.4	12.8	20.6	35.0	27.2	100.0
100.0	—	—	—	100.0	—	—	—	100.0	—	30.0	3.3	50.0	16.7	100.0
100.0	—	—	—	100.0	—	—	—	100.0	—	100.0	—	—	—	100.0
43.6	26.8	10.8	0.2	100.0	63.2	33.0	3.8	100.0	13.5	28.5	23.9	23.4	10.7	100.0

Kolmen huoneen huoneistoista joutuu yllämainitun rajan alapuolelle ainoastaan suhteellisesti pieni määrä, enimmäkseen Kuopion läänissä.

Kaikista tutkituista asunnoista oli sellaisia, joissa oli 15 m³ tai vähemmän ilmaa henkeä kohden, Uudenmaan läänissä 45.6 %, Viipurin läänissä 45.1 ja Turun ja Porin läänissä 44.6 % eli mainituissa kolmessa läänissä suunnilleen sama määrä. Hämeen läänissä oli tällaisia asuntoja jonkin verran vähemmän, 42.5 %, ja Kuopion läänissä enimmäkseen eli 66.4 %.

Asunthygienikot vaativat tavallisesti sellaisissa makuuhuoneissa, joita samalla käytetään oleskeluhuoneina, minimimääräksi 15 m³ ilmaa henkeä kohden; tällainen määräys on m. m. Baselin kanttoonin asunnon-tarkastusta säännöstelevässä laissa v:lta

1907. Tanskassa määrää toukokuun 6 päivänä 1921 annettu laki, joka tuli voimaan 6 kuukautta sen julkaisemisesta, että jos makuuhuone annetaan talon puolesta alle 18-vuotiaalle vakinaisessa työssä olevalle henkilölle, tulee ilmamäärän olla vähintään 16 m³ yhtä henkilöä ja 25 m³ kahta henkilöä kohden. Toiselta puolen on jonkin verran korkeampia ja alempia vaatimuksia eri maissa ilman kuutiomäärästä kutakin henkeä kohden. Niinpä Espanjan hallitus esitti Kansainväliselle Työtoimistolle vastaukseksi sen tekemiin kysymyksiin vuoden 1921 työkonferenssin valmistelua varten, että vakinaisella maataloustyöväellä tulisi olla makuuhuoneissa 20 m³ ilmaa henkeä kohden. Itävallan hallitus katsoi taas tähän tarkoitukseen riittävän 10 m³. Useimmissa niissä määräyksissä, joita Alankomaiden kaupunki-

Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa oli 15 vuotta nuorempia henkilöitä — Lokaler, bland vilkas invånare familjs personer under 16 år		2-huoneisia — 2-rums													yhteensä summa.											
		1-huoneisia — 1-rums						joissa asukasta kolden full m ² — i vilka kommo per person m ²						yhteensä summa.		yli — öfver 50.0	45.1—50.0	40.1—45.0	35.1—40.0	30.1—35.0	25.1—30.0	20.1—25.0	15.1—20.0	10.1—15.0	5.1—10.0	5 tai vähem- män — eller mindre.
Läähli — Län.		7	157	231	131	57	26	5	4	2	2	2	3		625											
			Uudenmaan — Nylands ..	12	163	202	125	60	23	9	7	5	—	—	606	—	91	228	212	147	102	57	29	16	5	13
	Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	8	131	146	87	54	19	16	5	2	4	4	476	1	76	197	186	127	92	54	21	13	6	2	775	
	Hämeen — Tavastehus ..	8	47	59	29	15	8	2	5	—	1	3	177	1	16	47	47	35	25	15	4	1	1	6	198	
	Viipurin — Viborgs	2	16	22	14	5	8	2	—	—	3	3	75	—	2	12	12	3	8	6	—	—	—	2	45	
	Mikkelin — St Michels ..	13	53	59	25	13	5	1	1	—	—	1	171	1	9	22	8	6	7	5	—	—	—	—	63	
	Kuopion — Kuopio	1	13	5	—	—	1	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
	Koko maa — Hela landet	51	580	724	411	204	90	35	22	9	10	14	2 150	4	277	782	715	480	338	198	81	37	16	27	2 955	
		Vastaaavat luvut prosentteissa — Motsvarande tal i procent.																								
	Uudenmaan — Nylands ..	1.1	25.1	37.0	21.0	9.1	4.2	1.4	—	0.6	0.5	100.0	0.1	8.6	28.4	25.6	16.7	10.6	8.6	—	—	—	—	—	100.0	
	Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	2.0	26.9	33.3	20.6	9.9	3.8	2.7	—	0.8	—	100.0	—	10.1	25.3	23.6	16.3	11.3	9.6	—	—	—	—	—	100.0	
	Hämeen — Tavastehus ..	1.7	27.5	30.7	18.3	11.3	4.0	4.4	—	1.3	0.8	100.0	0.1	9.8	25.4	24.0	16.4	11.9	9.7	—	—	—	—	—	100.0	
	Viipurin — Viborgs	4.5	26.6	33.3	16.4	8.5	4.5	3.9	—	0.6	1.7	100.0	0.5	8.1	23.7	23.7	17.7	12.6	9.6	—	—	—	—	—	100.0	
	Mikkelin — St Michels ..	2.7	21.3	29.3	18.6	6.7	10.7	2.7	—	4.0	4.0	100.0	—	4.4	26.7	26.7	6.7	17.8	13.3	—	—	—	—	—	100.0	
	Kuopion — Kuopio	7.6	31.0	34.5	14.6	7.6	2.9	1.2	—	—	0.6	100.0	1.6	14.3	34.9	12.7	9.5	11.1	15.9	—	—	—	—	—	100.0	
	Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	
	Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0	
	Koko maa — Hela landet	2.4	27.0	33.6	19.1	9.5	4.2	2.6	—	0.9	0.7	100.0	0.1	9.4	28.5	24.2	16.3	11.4	9.4	—	—	—	—	—	100.0	

Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa oli 15 vuotta nuorempia henkilöitä — Lokaler, bland vilkas invånare
 funnos personer under 15 år

L ä n .	3- ja useampi-huoneista — 3- och flere-rums											yhteensä — summa												
	joissa asukaista koiden tuli m ² — i vilka kommo per person m ²											yhteensä — summa.												
	5 tai vähem. män eller mindre.	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	yli — över 50.0	5 tai vähem. män eller mindre.	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	yli — över 50.0	yhteensä — summa.	
Uudenmaan — Nylands ..	—	—	3	13	12	5	8	9	2	2	10	64	8	240	510	393	231	134	74	35	11	8	16	1 660
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	—	8	8	11	9	9	6	5	5	14	77	12	256	438	345	218	134	75	42	26	10	27	1 583
Hämeen — Tavastehus ..	—	1	4	12	9	11	9	6	7	5	13	77	9	208	347	285	190	122	79	32	22	15	19	1 328
Viipurin — Viborgs	—	—	2	6	4	2	1	—	1	2	6	24	9	63	108	82	54	35	18	9	2	4	15	399
Mikkelin — St Michels ..	—	—	—	—	5	2	4	3	—	1	4	19	2	18	34	26	13	18	12	3	—	4	9	139
Kuopion — Kuopio	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	4	14	62	82	33	20	14	6	—	—	—	1	238
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	13	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21
Koko maa — Hela landet	—	3	18	39	42	31	31	24	15	15	47	265	55	860	1 524	1 165	726	459	264	127	61	41	88	5 370

Vastaavat luvut prosentteissa — Motsvarande tal i procent

Uudenmaan — Nylands ..	—	—	4.7	20.3	18.7	7.8	26.6	—	6.3	—	15.6	100.0	0.5	14.4	30.7	23.7	13.9	8.1	6.6	—	1.1	—	—	1.0	100.0
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	2.6	10.4	10.4	14.3	11.7	19.4	—	13.0	—	18.2	100.0	0.7	16.2	27.7	21.8	13.8	8.4	7.4	—	2.3*	—	—	1.7	100.0
Hämeen — Tavastehus ..	—	1.3	5.2	15.6	11.7	14.3	19.4	—	15.6	—	16.9	100.0	0.7	15.7	26.1	21.5	14.3	9.2	8.3	—	2.8	—	—	1.4	100.0
Viipurin — Viborgs	—	—	8.3	25.0	16.7	8.3	4.2	—	12.5	—	25.0	100.0	2.2	15.8	27.1	20.5	13.5	8.8	6.8	—	1.5	—	—	3.8	100.0
Mikkelin — St Michels ..	—	—	—	—	26.3	10.5	36.8	—	5.3	—	21.1	100.0	1.4	12.9	24.5	18.7	9.4	12.9	10.8	—	2.9	—	—	6.5	100.0
Kuopion — Kuopio	—	—	25.0	—	25.0	50.0	—	—	—	—	—	100.0	5.9	26.0	34.5	13.9	8.4	5.9	5.0	—	—	—	—	0.4	100.0
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.8	61.9	23.8	—	—	—	—	—	—	—	—	4.7	100.0
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50.0	—	—	—	—	—	—	—	—	100.0
Koko maa — Hela landet	—	1.1	6.8	14.7	15.9	11.7	20.8	—	11.3	—	17.7	100.0	1.0	16.0	28.4	21.7	13.5	8.6	7.3	—	1.9	—	—	1.6	100.0

kunnat ovat antaneet ilmamäärästä huoneissa, katsotaan jo 8—10 m³:n ilmaa henkeä kohden olevan riittävän.

Kun esitettyjä määräksiä verrataan Suomen maataloustyöväen asuntoihin, on otettava huomioon, että Suomen oloja koskevassa asuntotilastossa on suuri määrä asujaimista lapsia, joiden ei katsota tarvitsevan samaa

ilmamäärää kuin aikaihmissen. Toiselta puolen on taas muistettava, että mainitut ilmamäärät henkeä kohden on saatu jakamalla asuinhuoneiden kuutiotilavuus henkilöluvulla. Tarkemmin laskien olisi tullut huoneiden kuutiotilavuudesta vähentää uunien, huonekalujen y. m. ottama tila. Mutta joka tapauksessa riittävät edellä esitetyt luvut

Lääni — Län.	Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa ei ollut								
	1-huoneisia — 1-rums						2-huoneisia		
	alle — under 2	2,00— 2,99	3,00— 3,99	4,00— 5,99	6 tai enemm.— eller flere	yhteen- sä — summa	alle — under 2	2,00— 2,99	3,00— 3,99
Uudenmaan — Nylands	184	170	52	20	3	429	225	35	2
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	169	167	58	20	—	414	162	25	4
Hämeen — Tavastehus	115	130	54	15	1	315	166	28	—
Viipurin — Viborgs	46	50	8	6	1	111	47	7	3
Mikkelin — S:t Michels	35	23	12	4	—	74	12	2	—
Kuopion — Kuopio	39	44	16	14	2	115	15	5	1
Vaasan — Vasa	2	3	1	—	—	6	2	—	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Koko maa — Hela landet	590	587	201	79	7	1464	630	102	10
	Vastaavat luvut olivat								
Uudenmaan — Nylands	42,9	39,6	12,1	4,7	0,7	100,0	85,9	13,3	0,8
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	40,8	40,4	14,0	4,8	—	100,0	84,8	13,1	2,1
Hämeen — Tavastehus	36,5	41,3	17,1	4,8	0,3	100,0	85,6	14,4	—
Viipurin — Viborgs	41,4	45,1	7,2	5,4	0,9	100,0	82,4	12,3	5,3
Mikkelin — S:t Michels	47,3	31,1	16,2	5,4	—	100,0	85,7	14,3	—
Kuopion — Kuopio	33,9	38,3	13,9	12,2	1,7	100,0	71,4	23,8	4,8
Vaasan — Vasa	33,3	50,0	16,7	—	—	100,0	100,0	—	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	100,0	—	—
Koko maa — Hela landet	40,3	40,1	13,7	5,4	0,5	100,0	85,0	13,7	1,3

Tutkituista asunnoista oli valtavasti suurin osa eli 63,9 % yhden huoneen asuntoja, 32,4 % kahden huoneen ja 3,7 % kolmen tai useamman huoneen asuntoja. Enemmän on yhden huoneen asuntoja Kuopion ja Mikkelin lääneissä, ollen prosenttiluku edellisessä 84,0 ja jälkimmäisessä 79,6.

Edelläolevien huoneistojen ryhmitys huonetta kohden tulevan henkilöluvun mukaan oli seuraava:

Asuntotiheys edellisessä taulukossa esiintyvissä huoneissa on suhteellisesti pieni, kun kaikista yhden huoneen huoneistoista on 80,4 % sellaisia, joissa asuu huonetta kohden

vähemmän kuin kolme henkeä. Kahden ja kolmen huoneen huoneistoissa on suhde vielä edullisempi. Edellisestä on näet 85 % ja jälkimmäisistä 95,2 % sellaisia, joissa huonetta kohden on vähemmän kuin 2 henkeä. Niinkuin vuosipalkollisten ja naimattomien päiväpalkkalaisten asunto-oloista on edellä esitetty, asuu näitä tavallisesti kaksi tai kolme henkeä samassa huoneessa. Ylläolevassa taulukossa esiintyvät verraten runsaat yksityistapaukset tukevat täten aikaisemmin tehtyä huomiota.

Jos 15 m³ ilmaa henkeä kohden pidetään rajana hygieenisessä suhteessa tyydyttävien

osoittamaan, että perheellisen maataloustyöväen asunto-olot Suomessa ovat suuressa määrin epätydyttävät.

Perheettömään työläisten asunnot ovat eräissä suhteissa, kuten henkeä kohden tulevaan ilmamäärään ja huonetta kohden tulevaan henkilölukuun nähden, edellisiä huomattavasti paremmat.

Sosiaalhallituksen Ammattientarkastusosaston keräämä tilasto koski 2 291 sellaista huoneistoa, joiden asukkaiden joukossa ei ollut 15 vuotta nuorempia henkilöitä. Näiden huoneistojen laatua ja jakautumista eri läänien osalle osoittaa seuraavalla sivulla oleva taulukko.

15 v. nuorempia henkilöitä — Lokaler bland vilkas invånare icke funnos personer under 15 år														
— 2-rums		3- ja useampi-huoneisia — 3- eller flere-rums						yhteensä — summa						
huoneita — antal rum														
4.00— 5.99	6 tai enemm. — eller flere	yhteen- sä — summa	alle — under 2	2.00— 2.99	3.00— 3.99	4.00— 5.99	6 tai enemm. — eller flere	yhteen- sä — summa	alle — under 2	2.00— 2.99	3.00— 3.99	4.00— 5.99	6 tai enemm. — eller flere	yhteen- sä — summa
—	—	262	24	—	—	—	—	24	433	205	54	20	3	715
—	—	191	27	—	1	—	—	28	358	192	63	20	—	633
—	—	194	19	—	—	—	—	19	300	158	54	15	1	528
—	—	57	8	—	—	—	—	8	101	57	11	6	1	176
—	—	14	3	2	—	—	—	5	50	27	12	4	—	93
—	—	21	—	1	—	—	—	1	54	50	17	14	2	137
—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	—	8
—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	742	81	3	1	—	—	85	1301	692	212	79	7	2291

prosentissa seuraavat — Motsvarande tal voro i procent följande:

—	—	100.0	100.0	—	—	—	—	100.0	60.5	28.7	7.8	2.8	0.4	100.0
—	—	100.0	96.4	—	3.6	—	—	100.0	56.6	30.3	10.0	3.1	—	100.0
—	—	100.0	100.0	—	—	—	—	100.0	56.8	29.9	10.2	2.9	0.2	100.0
—	—	100.0	100.0	—	—	—	—	100.0	57.4	32.4	6.3	3.4	0.5	100.0
—	—	100.0	60.0	40.0	—	—	—	100.0	53.8	29.0	12.9	4.3	—	100.0
—	—	100.0	—	100.0	—	—	—	100.0	39.4	36.5	12.4	10.2	1.5	100.0
—	—	100.0	—	—	—	—	—	100.0	50.0	37.5	12.5	—	—	100.0
—	—	100.0	—	—	—	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—	100.0
—	—	100.0	95.2	3.5	1.3	—	—	100.0	56.8	30.2	9.3	3.4	0.3	100.0

ja epätydyttävien huoneistojen välillä, huomataan, että yhden huoneen huoneistoista on epätydyttäviä ainoastaan 12.0 %. Tällaisten huoneiden luku on runsain, 16.6 %, Kuopion läänissä. Tämän jälkeen seuraavat Viipurin lääni, 13.8 %, Hämeen lääni, 13.4 %, Mikkelin lääni, 12.1 %, Turun ja Porin lääni, 12.0 %, sekä viimeksi Uudenmaan lääni, 9.5 %. Sitä, että suurella joukolla yllä mainittujen asuntojen asujaimia on täysin riittävästi ilmaa, osoittaa se tosiasia, että asuntoja, joissa tulee yli 30 m³ ilmaa henkeä kohden, on kaikkiaan 43.6 %. Tämä johtuu epäilemättä siitä, että naimaton maatalous-

työväki asuu suureksi osaksi pirteissä. On merkille pantavaa, että suhteellisesti vähän tällaisia asuntoja, joissa tulee runsaasti ilmamäärää kutakin henkeä kohden, on Kuopion ja Viipurin lääneissä, siellä kun on tapana, että myös isäntäväki asuu varsinkin talvisaikaan pirteissä. Myös Turun ja Porin läänin vastaava prosenttiluku on paljon alle koko maata käsittävän keskimäärän. Mutta vaikkakin tällaisissa asunnoissa on riittävästi ilmaa, on niissä useinkin ilma epätydyttävän tuuleuttamisen takia huonoa, eikä myöskään kaikissa osissa maata panna riittävää huomiota tällaisten työväen asuntojen

Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa ei ollut 15 v. nuorempia henkilöitä — Lokaler, bland vilkas invånare icke funnos personer under 15 år		1-huoneisia — 1-rums										2-huoneisia — 2-rums													
		5 tai vähemmän — eller färre	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	ylli — öfver 50.0	yhteensä summa	5 tai vähemmän — eller färre	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	ylli — öfver 50.0	yhteensä summa
Läsn — Län.		joissa oli kuntotilavuutta henkeä kohden m ³ — fanns kubikrytme per person m ³																							
Uudenmaan — Nylands ..	—	9	32	56	69	52	52	54	31	22	51	438	—	1	6	21	23	38	33	30	25	19	66	262	
Turun ja Porin — Åbo	—	16	31	65	80	67	34	18	19	19	49	399	—	—	6	12	20	25	18	27	17	15	49	189	
Hämeen — Tavastehus ..	1	8	33	36	47	32	29	33	24	11	53	306	—	—	7	10	23	21	19	25	17	23	49	194	
Viipurin — Viborgs ..	—	4	11	14	18	20	10	4	7	2	19	109	—	—	2	2	7	1	11	4	4	3	23	57	
Mikkelin — S:t Michels ..	—	2	7	6	10	5	9	9	3	2	21	74	—	—	—	1	2	—	1	1	1	1	7	14	
Kuopion — Kuopio ..	1	7	10	26	13	14	7	7	3	—	20	108	—	1	2	3	2	2	1	3	3	2	2	21	
Vaasan — Vasa ..	—	—	—	2	1	2	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2	
Oulun — Uleåborgs ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Koko maa — Hela landet	2	46	124	205	238	192	141	125	87	56	214	1 430	—	2	23	49	78	87	83	91	67	63	197	740	
Vastaavat luvut prosentteissa — Motsvarande tal i procent																									
Uudenmaan — Nylands ..	—	2.1	7.4	13.1	16.1	12.2	24.8	12.4	11.9	100.0	—	—	—	0.4	2.3	8.0	8.8	14.5	24.0	16.8	25.2	100.0	—		
Turun ja Porin — Åbo	0.2	4.0	7.8	16.3	20.1	16.8	13.0	9.5	12.3	100.0	—	—	—	—	3.2	6.4	10.6	13.2	23.8	16.9	25.9	100.0	—		
Hämeen — Tavastehus ..	—	2.6	10.8	11.8	15.4	10.5	20.2	11.4	17.3	100.0	—	—	—	—	3.6	5.1	11.9	10.8	22.7	20.6	25.3	100.0	—		
Viipurin — Viborgs ..	—	3.7	10.1	12.8	16.5	18.4	12.8	8.3	17.4	100.0	—	—	—	—	3.5	3.5	12.3	1.8	26.3	12.3	40.3	100.0	—		
Mikkelin — S:t Michels ..	—	2.7	9.4	8.1	13.5	6.8	24.3	6.8	28.4	100.0	—	—	—	—	—	7.1	14.3	—	14.3	14.3	50.0	100.0	—		
Kuopion — Kuopio ..	0.9	6.4	9.3	24.1	12.0	13.0	13.0	2.8	18.5	100.0	—	—	—	4.8	9.5	14.3	9.5	9.5	19.1	23.8	9.5	100.0	—		
Vaasan — Vasa ..	—	—	—	33.3	16.7	33.3	—	—	16.7	100.0	—	—	—	—	—	—	50.0	—	—	—	—	100.0	—		
Oulun — Uleåborgs ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Koko maa — Hela landet	0.1	3.2	8.7	14.3	16.7	13.4	18.6	10.0	15.0	100.0	—	—	—	0.2	3.1	6.7	10.5	11.8	23.5	17.6	26.6	100.0	—		

		Huoneistoja, joiden asukkaiden joukossa ei ollut 15 v. nuorempia henkilöitä — Lokaler, bland vilkas invånare icke funnos personer under 15 år																					
		yhteensä — summa																					
3- ja useampi-huoneisia — 3- och flere-rums		joissa oli kubbilavuntta henkeä kohden m ³ — faams kubiktrynne per person m ³																					
L ä n n i — L ä n .	5 tai vähemmän eller färre	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	yll — över 50.0	5 tai vähemmän eller färre	5.1—10.0	10.1—15.0	15.1—20.0	20.1—25.0	25.1—30.0	30.1—35.0	35.1—40.0	40.1—45.0	45.1—50.0	yll — över 50.0	yhteensä summa
		Uudenmaan — Nylands ..	—	—	—	—	2	—	2	—	2	1	17	—	10	38	77	94	90	87	84	58	42
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	—	—	—	1	1	1	5	1	2	17	1	16	37	78	100	98	58	50	37	36	115	616
Hämeen — Tavastehus ..	—	—	—	—	1	1	1	1	2	1	14	—	8	40	46	70	54	48	59	43	35	116	519
Vipurin — Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	4	13	16	26	22	21	9	11	5	48	174
Mikkelin — St Michels ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2	7	7	13	5	10	11	4	4	30	93
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	12	30	15	16	8	10	6	2	22	130
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	8
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Koko maa — Hela landet	—	—	—	—	2	3	3	8	5	5	56	2	48	147	256	319	282	227	224	159	124	467	2255
		Vastaavat luvut prosentteissa — Motsvarande tal i procent																					
Uudenmaan — Nylands ..	—	—	—	—	8.3	—	8.3	12.5	70.9	100.0	—	—	1.4	5.3	10.8	13.1	12.6	24.0	14.0	18.8	100.0	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	—	—	—	—	3.6	3.6	21.4	10.7	60.7	100.0	0.2	—	2.6	6.0	12.7	16.2	15.1	16.7	11.8	18.7	100.0	—	—
Hämeen — Tavastehus ..	—	—	—	—	5.3	5.3	15.8	73.6	100.0	—	—	—	1.6	7.7	8.9	13.5	10.4	20.6	15.0	22.3	100.0	—	—
Vipurin — Viborgs	—	—	—	—	12.5	12.5	20.0	75.0	100.0	—	—	—	2.3	7.5	9.2	14.4	12.6	17.2	9.2	27.6	100.0	—	—
Mikkelin — St Michels ..	—	—	—	—	20.0	20.0	20.0	40.0	100.0	—	—	—	2.2	7.5	7.5	13.9	5.4	22.6	8.6	32.3	100.0	—	—
Kuopion — Kuopio	—	—	—	—	100.0	100.0	—	—	—	—	—	—	6.2	9.2	23.1	11.6	12.3	13.9	6.1	16.9	100.0	—	—
Vaasan — Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koko maa — Hela landet	—	—	—	—	2.4	3.5	12.9	11.8	65.9	100.0	0.1	—	2.1	6.5	11.4	14.1	12.5	20.0	12.6	20.7	100.0	—	—

Mitä muita mukavuuksia asuntoihin kuului, osoittaa seuraava taulukko:

Lääni — Län.	Huoneistoja, joihin kuului — Lokaler med					Yhteensä huoneistoja. Tillsammans lokaler.	100 huoneistosta oli sellaisia, joihin kuului — Av 100 lokaler funnos sådana, till vilka hörde				
	osuus eteliseen del i tambur.	eri eteinen. skild tambur.	konttoreita. garderob.	osuus konttorih. del i garderob.	kellari, vihti tai molemmat. kellare, vind eller kåda.		osuus eteliseen del i tambur.	eri eteinen. skild tambur.	konttoreita. garderob.	osuus konttorih. del i garderob.	kellari, vihti tai molemmat. källare, vind eller kåda.
Uudenmaan — Nylands	644	1 649	1 884	5	1 504	2 377	27.1	69.4	79.3	0.2	63.3
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs ...	793	1 376	1 777	14	1 749	2 238	35.4	61.5	79.4	0.6	78.2
Hämeen — Tavastehus	637	1 137	1 386	4	1 030	1 874	34.0	60.7	74.0	0.2	55.0
Viipurin — Viborgs ...	187	361	432	6	292	576	32.5	62.7	75.0	1.0	50.7
Mikkelin — St Michels	91	124	162	—	66	232	39.2	53.5	69.8	—	28.5
Kuopion — Kuopio ...	125	192	326	—	42	380	32.9	50.5	85.8	—	11.1
Vaasan — Vasa	13	24	33	—	10	38	34.2	63.2	86.8	—	26.3
Oulun — Uleåborgs ..	1	2	2	—	2	3	33.3	66.7	66.7	—	66.7
Koko maa — Hela landet	2 491	4 865	6 002	29	4 695	7 718	32.3	63.1	77.8	0.4	60.8

lämmittämiseen ja puhtaanapitoon. Kaksi ja useampia huoneita käsittävässä huoneistoissa on ilmamäärä kutakin asukasta kohden suhteellisesti vielä paljoo suurempi, niin kuin ylläoleva taulukko osoittaa.

Paitsi yllämainittuja asunto-oloja valaisevia seikkoja, on vielä tärkeätä tietää, missä kunnossa asunnot ovat. Ensitetöjen kerääjät saivat myös kussakin yksityisessä tapauksessa ilmoittaa asuntojen kuntoisuuden. Kaikista tutkituista asunnoista ilmoitettiin

olevan huonoja 5 %, välttäviä 16 %, tyydyttäviä 44 % ja hyviä 35 %.

Oma eteinen oli 63.1 %:lla kaikista asunnoista, konttoreita 77.8 %:lla ja jonkinlainen muu säilytyspaikka 61.8 %:lla asunnoista. Yleensä ovat työväenasunnoissa säilytyspaikat hyvin puutteelliset.

Useimpiin työväenasuntoihin kuuluu luontoisena lämpö ja jokin määrä kasvitarhamaata. 68.5 %:lla työväenasunnoissa oli vapaa lämpö ja 41.3 %:lla asunnoista oli kasvitarhamaata.

VI. Loppulause.

Se tutkimus, jonka tuloksista edellä on tehty selkoa, nojautuu edustavaan menetelmään, jota alussa on seikkaperäisesti esitetty. On luonnollista, että tällainen tutkimus kaikissa yksityiskohdissaan ei anna yhtä täydellistä kuvaa kysymyksen alaisista olosuhteista, kuin mitä olisi voitu saavuttaa asettamalla maan kaikki tilat seikkaperäisen tutkimuksen esineiksi. Mutta koska tutkitut tapaukset ovat osoittautuneet hyvin tyypillisiksi, kun niitä on tarkemmin vertailtu sekä toisiinsa että muihin tietolähteisiin, ja koska on yleisesti tunnettua, että samalla paikkakunnalla maataloustyöväen oloissa on sekä työaikaan ja työpalkkaan että muuhunkin nähden hyvin paljon yhtäläisyyttä, näyttävät tutkimuksen tulokset, jotka sentään nojautuvat varsin lukuisiin tapauksiin, riittävän luotettavilta valaisemaan Suomen maataloustyöväen oloja yleensä.

Niinkuin edelläolevasta tutkimuksesta on käynyt selville, on Suomen maataloudessa luontoispalkkaus suuressa määrin vallitsevana. Maataloustyömies saa korvaukseksi suorittamastaan työstä useimmissa tapauksissa asunnon, ruonan tai elintarvikkeita, viljelysmaata, karjalleen laitumen y. m. luontoisetuja. Maatalouspolitikot ovat nykyisin yleensä sitä mieltä, että tällainen palkkaustapa on maataloudessa enemmän suositeltava kuin yksinomaan rahapalkan käyttäminen. Luontoispalkkaa nauttiva työmies ei ole rahan arvon vaihteluista niin riippuvainen kuin yksinomaan rahapalkalla elävä. Missä maataloustyömiehellä on kasvitarha-

ja viljelysmaata, siellä on perheenemännällä ja lapsilla sopivaa työskentelyä pienillä kotoisilla viljelyksillä. Lehmän antimista ja pienkarjan tuotteista perhe saa kotitaloudessa tarvittavia kunnollisia ravintoaineita, jopa jossakin määrin rahallisia tuloja, sikäli kuin yllämainittuja tuotteita riittää kaupaksi. Työskentely oman pienen maatalouden hoidossa on omansa kiinnittämään työmiestä ja hänen perhettään maatalousammattiin ja vaikuttamaan siihen suuntaan, että keskinäinen ymmärtämys ja hyvät suhteet työnantajan ja työntekijän kesken käyvät mahdollisiksi.

Työaika Suomen maataloudessa ei ole säännöstelty lainsäädäntötietä eikä myöskään työehtosopimusten avulla, niinkuin eräissä muissa maissa ¹⁾. Tästä huolimatta on keskimääräinen työpäivän pituus Suomen maataloudessa suunnilleen sama kuin esim. Ruotsissa ja Tanskassa, joissa työehtosopimuksia yleisesti käytetään. Yksityisillä tiloilla on kumminkin Suomessa työaikaan nähden paljon suurempia epätasaisuuksia kuin esim. edellä mainituissa maissa, ja sama ilmiö on myöskin huomattavissa eri paikkakuntien keskimäärissä.

Vuosipalkkolisten asunto-olot ovat Suomessa jossakin määrin paremmat kuin eräissä muissa maissa. Muonamiesten ja muiden perheellisten työmiesten asunto-oloissa on sitä vastoin suuria puutteellisuuksia, ja näyttää olevan tarpeellista, että niihin kiinnitetään yhteiskunnan taholta vakavaa huomiota ²⁾.

¹⁾ Työajan säännöstely maataloudessa. Sosialinen Aikakauskirja N:o 6 v. 1921.

²⁾ Työväen asunto-olot ja toimenpiteet niiden parantamiseksi. Sosialinen Aikakauskirja N:o 4 v. 1922.

Résumé.

La recherche sur la situation des ouvriers agricoles en Finlande pendant l'année de salaire 1919^{1/11}—1920^{30/10} est faite selon la méthode représentative et son objet s'est composé de 49 communes ou d'environ 10 % de l'ensemble des communes rurales. En total la population agricole de la Finlande se formait de 64 147 ouvriers à l'année faisant partie du ménage du patron, et de 15 937 valets de ferme payés en nature et de 215 339 journaliers. Dans les communes soumises à la recherche la longueur moyenne de la journée de travail nette pendant l'année de salaire 1919—1920 était en novembre 6.95 heures, en décembre 6.84 heures, en janvier 6.91 heures, en février 7.48 heures, en mars 8.20 heures, en avril 8.89 heures, en mai 10.14 heures, en juin 10.21 heures, en juillet 10.23 heures, en août 10.17 heures, en septembre 9.33 heures et en octobre 8.49 heures. La journée de travail est un peu plus longue dans les petites propriétés que dans les grandes et en général remarquablement plus longue dans les provinces du nord que dans les provinces du sud.

Le salaire en nature domine d'une façon importante l'agriculture de la Finlande. En dehors du logement et de la nourriture les ouvriers à l'année recevaient: les ouvriers hommes 26.4 % de leur salaire total et les ouvriers femmes 30.2 % comme salaire en nature. Le taux du salaire en nature des valets de ferme à l'année payés en nature variait de 39.0 à 80.5 % du total du salaire (des nombres-moyens pour les communes).

Le salaire moyen le plus bas pour les ouvriers hommes dans les communes soumises à l'examen était 1 194:62 marcs finl. et le

salaire le plus élevé 2 943:75. Les chiffres correspondants pour les ouvriers femmes étaient 597:33 et 1 584:41. Les salaires moyens dans chaque communes des ouvriers hommes à l'année payés en nature ont varié de 5 136:54 à 7 524:46 marcs finl. et les salaires moyens des ouvriers femmes de 2 720:74 à 3 746:02. Les salaires des journaliers faisant partie du ménage du patron étaient pendant été 1920 (mai—oct.) dans la province de Nyland 11:54 marcs finl. par jour, dans la province d'Åland 10:59, dans la province d'Åbo et de Björneborg 12:56, dans la province de Tavastehus 11:37, dans la province de Viborg 12:23, dans la province de S:t Michel 11:70, dans la province de Kuopio 14:74, dans la province de Vasa 13:94 et dans la province d'Uleåborg 18:22 marcs finl. par jour.

84.3 % des ouvriers hommes à l'année habitaient les grandes pièces (en finnois „pirtti”) et 76.2 % des ouvriers femmes. Des logements recherchés appartenant aux ouvriers mariés (familles dans lesquelles il y avait des enfants âgés de moins de 15 ans), 40.3 % étaient des logements d'une chambre et 59.7 % de deux chambres ou davantage. Des logements mentionnées 63.0 % contenaient 15 m³ ou moins d'air par personne. De cette espèce il y avait 36.0 % de logements de deux chambres et 7.9 % des logements de trois chambres ou davantage.

Les résultats de cette recherche ont été publiés d'une façon plus détaillée dans le livre français du Ministère social: L'agriculture Finlandaise et la situation des ouvriers agricoles en Finlande.

LIITTEITÄ

SOSIALIHALLITUS.
TILASTO-OSASTO.HELSINKI.
Uudenmaank. 5 C.**Maataloustyöväen olot.**

Kunta _____ Kylä _____

Tilan nimi _____

Keltä tiedot saatus (nimi ja ammatti) _____

Muonamiehet.

Muonamiehen nimi _____

a) Työsuhde.

Vuosipalkka	1/XI 1919—31/X 1920		1/XI 1918—31/X 1914		Vuosipalkka	1/XI 1919—31/X 1920		1/XI 1918—31/X 1914	
	määrä	yksikkö- hintaa	määrä	yksikkö- hintaa		määrä	yksikkö- hintaa	määrä	yksikkö- hintaa
Rahaa					Suolaa ltr				
Asunto: huoneluku ..					Kokomait. päiv.: ltr				
Polttopuita m ³					Kuor. mait. päiv.: ltr				
Valaistus					Heiniä kg				
Rukiita hl. tai kg ..					Olkia »				
Vehniä » » » ..					Villoja »				
Ohria » » » ..					Paria saapasnahk.				
Kauroja » » » ..					» kenkänahkoja				
Herneitä » » » ..					Perunamaata: aaria				
Perunoita » » » ..					Laidunmaata				
Silakoita: nelikk. ..									
Voita kg									
Naudanlihaa kg									
Sianlihaa kg									

Onko kirjallinen työsopimus? _____

Kuinka pitkäksi aikaa työsopimus on tehty? _____

Onko sovittu irtisanomisajasta? _____

Kuinka pitkä irtisanomisaika on? _____

Koska palkka maksetaan? _____

b) Asunto-olot.

Onko asunto isännän omistama? _____

» » muonamiehen omistama? _____

Asuinhuoneiden lattiapinta-ala m²? _____ Korkeus m? _____

Asuuko huoneistossa muita kuin muonamiesperhe ja keittiä? _____

Montako henkilöä (lapset mukaan luettuna) asuu kaikkiaan huoneistossa? _____

Koska asunto on rakennettu? _____

Missä kunnossa nykyään? _____

Mitä talousrakennuksia on muonamiehellä? _____

Muita asunto-oloja selvittäviä tietoja _____

c) Muita tietoja.

Muonamiehen ikä? _____

Kunnan verot v. 1913 Smk _____

Onko naimisissa? _____

» » v. 1919 » _____

Montako lasta? _____

Onko kotieläimiä ja montako? _____

lehmii _____

sikoja _____

lampaista _____

kanoja _____

Erinäisiä huomautuksia:

Ylläolevat tiedot oikeiksi todistan

Nimi: _____

Ammatti: _____

Onko henkilö palkollissäännön alainen? _____

Kuinka pitkäksi aikaa työsopimus on tehty? _____

Onko sovittu irtisanomisajasta? _____

Kuinka pitkä se on? _____

Koska palkka maksetaan? _____

b) Asunto-olot.

Asuuko palkollinen perheentuvassa? _____

Onko palkollisella erikoinen asuinhuone? _____

Erikoisen huoneen lattiapinta-ala m²? _____ korkeus m? _____

Asuuko tässä huoneessa muita ja keitä? _____

Montako henkilöä siis yhteensä? _____

Muita tietoja asunto-oloista _____

Ylläolevat tiedot oikeiksi todistan.

Nimi: _____

Ammatti: _____

SOSIALIHALLLITUS.
TILASTO-OSASTO.

Liite III.
C.

HELSINKI.
Uudenmaank. 5 C.

Maataloustyöväen olot.

Kunta _____ Kylä _____

Tilan nimi _____

Keltä tiedot saatu (nimi ja ammatti) _____

Vakinaiset päivätyöläiset, urakkamiehet y. m.

(olleet työssä vähintään 8 viikkoa palkkausvuoden kuluessa).

Miestyöläisen, naistyöläisen nimi _____

Ammatti _____ Ikä _____

a) Työsuhte.

Onko talon ruoassa? _____

Päiväpalkka työ kautena $\frac{1}{11}$ 1919— $\frac{31}{10}$ 1920.

Päiväpalkan suuruus Smk	A i k a n a			
	p:stä	kuuta	p:ään	kuuta.
_____	_____	_____	_____	_____
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»

Päiväpalkka työ kautena $\frac{1}{11}$ 1913— $\frac{31}{10}$ 1914.

Päiväpalkan suuruus Smk	A i k a n a			
	p:stä	kuuta	p:ään	kuuta.
_____	_____	_____	_____	_____
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»
_____	»	»	»	»

Tekeekö urakatöitä? _____ Minä vuoden aikoina? _____
 Millä työaloilla? _____

Esimerkkejä palkoista urakatöissä _____

Onko kirjallinen työsopimus? _____ Kuinka pitkäksi aikaa työsopimus on tehty? _____
 Onko sovittu irtisanomisajasta? _____ Kuinka pitkä irtisanomis aika on? _____
 Koska palkka maksetaan? _____

b) Asunto-olot.

Onko työläisellä oma asunto? _____
 Asuuko hän isännän omistamissa huoneissa? _____
 Perheentuvassa? _____ Erikoisessa asunnossa? _____
 Erikoisessa asunnossa työläisen käytettävänä olevien huoneiden luku? _____ lattiapinta-ala m² _____ korkeus m _____
 Asuuko samoissa huoneissa muita ja keitä? _____

 Montako henkeä siis yhteensä? _____

c) Muita tietoja.

Työläisen ikä? _____ Onko laidunmaata? _____
 Onko naimisissa? _____ Kunnan verot v. 1913 Smk _____
 Montako lasta? _____ v. 1919 _____
 Onko kotieläimiä:
 lemmiä? _____
 sikoja? _____
 lampaita? _____
 kanoja? _____

Erinäisiä huomautuksia:

Ylläolevat tiedot oikeiksi todistan

Nimi: _____

Ammatti: _____

Ovatko talon ruoassa? _____ Tekevätkö wrakkatöitä? _____ Minä vuoden aikana? _____
 _____ Millä työaloilla? _____

Esimerkkejä palkoista wrakkatöissä _____

Onko kirjallinen työsopimus? _____ Kuinka pitkäksi aikaa työsopimus on tehty? _____
 Onko sovittu irtisanomisajasta? _____ Kuinka pitkä se on? _____ Koska palkka maksetaan? _____

b) Asunto-olot.

Onko työläisillä yleensä oma asunto? _____ Asuvatko talon töissä ollessaan isännän omistamissa huoneissa? _____ Perheentuvassa? _____ Erikoisessa työväen asunnossa? _____
 Muita asunto-oloja selvittäviä tietoja _____

Ylläolevat tiedot oikeiksi todistan

Nimi: _____

Ammatti: _____

SOSIALIHALLITUS.
TILASTO-OSASTO.

Lilte V.
E.

HELSINKI.
Uudenmaank. 5 C.

Maataloustyöväen olot.

Kunta _____ Kylä _____
Tilan nimi _____ Viljelty ala ha? _____ Itsenäinen talo, vuokratila, lampuoti, torppa? _____
Keltä tiedot saatu (nimi ja ammatti) _____

Työaika ja alaikäisten työ.

Työaika 1/11 1919—31/10 1920.

Netto- työpäivän pi- tius tuntia	A i k a n a							
	päivästä	kuuta	päivään	kuuta	alkaan klo	päättymen klo		
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»

Milloin päättyy työaika lauantaisin? Klo _____, juhla-aattoina? Klo --

Työnantajenko vai työmiehen ajalla tapahtuu työpaikalle meno _____ ja
työpaikalta paluu? _____

Milloin ovat ruokailutunnit? _____

Mitä töitä on palkkollisilla yli mainitun työajan (esim. kotieläinten hoitoa)? _____

Montako tuntia siis päivässä? ----- Tehdäänkö yleensä ylityötä? -----

Minä vuoden aikoina? -----

Millainen palkka maksetaan ylityötunnista? -----

Työaika $\frac{1}{11}$ 1913— $\frac{31}{10}$ 1914.

Netto- työpäivän pi- tuus tunteja	A i k a n a									
	— päivästä —	kuuta	— päivään —	kuuta	alkaen klo	—	päättyen klo	—	—	—
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»

Ala-ikäiset työntekijöinä:

Käytetäänkö 14 v. nuorempia lapsia töissä? ----- Missä töissä? -----

Mihin vuoden aikaan? ----- Pitkähkö on työpäivä? -----

Montako niistä on torpparien lapsia? ----- Mäkitupalaisten? -----

Muonamiesten? ----- Muiden työläisten? -----

Käytetäänkö 14—18-vuotista nuorisoa töissä? -----

Pitkähkö on työaika? -----

Ylläolevat tiedot oikeiksi todistan

Nimi: -----

Ammatti: -----

HELSINKI.
Uudenmaank. 5 C.

Maataloustyöväen olot.

Ohjeita ensitietojen kerääjille.

Yleisiä huomautuksia.

Tärkeimpänä tehtävänä tulee ensitietojen kerääjällä olla huolehtiminen siitä, että hänen kyselykaavakkeihin merkitsemänsä tiedot ovat täysin oikeita. Tämän tarkoituserän saavuttamiseksi on tiedot, mikäli mahdollista, poimittava isännän tilikirjoista tai muista muistiinpanopapereista. Siellä, missä ei kirjallisia merkintöjä ole käytettävissä, on turvauduttava suullisiin tiedonantoihin. Ettei tietojen keruu veisi ylenmäärin aikaa ja tarpeettomasti vaikeutuisi, olisi tiedot ensi sijassa otettava isännältä, mutta missä suinkin mahdollista, hankittava tietoja myös työväeltä ja ennenkaikkea tarkistettava isännältä saatujen tietojen luotettavuutta kyselemällä samoista asioista työmiesten mielihpidettä. Asunto-oloista olisi tietojen kerääjän omakohtaisesti otettava selvää käymällä, missä se on mahdollista, tarkastamassa työväen asuntoja ja näin omien huomioitensa nojalla täytettävä kyselykaavakkeet. Kulkunkin kaavakkeeseen merkityt tiedot todistaa tietojen kerääjä itse oikeiksi.

Kyselykaavake A.

Tämän kaavakkeen avulla koetetaan saada tiedot muonamiesten, muonarenkien ja jyvämiesten, toisin sanoen pääasiallisesti muonapalkalla olevien työläisten oloista, millä nimellä niitä eri paikkakunnilla kutsuttaneekin. Tällaista työväkeä on pääasiallisesti Uudenmaan, Turun ja Porin ja Hämeen lääneissä. Kutakin tilalla olevaa muonamiestä kohden on täytettävä yksi kyselykaavake ja merkittävä siihen ensi sijassa tiedot palkkausvuodelta 1919—20. Jos sama muonamies on ollut tilalla töissä myös palkkausvuotena 1913—14, olisi tiedot hänen v. 1913—14 palkastaan merkittävä viereiseen sarakkeeseen. Tarkoituksena on yleensäkin saada jokin määrä palkkoja myös vuodelta 1913—14,

jotta voitaisiin verrata nykyistä palkkatasoa ennen sotaa vallinneeseen. Sen vuoksi olisi koetettava saada muonamiesten palkkoja myös palkkausvuodelta 1913—14, sikäli kuin niitä on isäntien tilikirjoista tai muista muistiinpanopapereista saatavissa tai sikäli kuin näistä on jollakin muulla tavoin säilyneitä varmoja tietoja. Palkkatietoja otetaan tältä ajalta siis sellaisistakin muonamiehistä, jotka eivät enää v. 1919—20 olleet tilalla töissä.

Kummankin palkkasarakkeen viereen on merkitty sarake otsikolla: yksikköhinta. Tätä saraketta ei yleensä tarvitse täyttää kuin parilta, kolmelta tilalta kussakin kunnassa. Tähän merkitään, paljonko maksoi paikkakunnalla esim. 1 hl. ruukiita, 1 nelikko silakoita, 1 kg villoja j. n. e. Kun on kysymyksessä asunto, niin ei siitä tietenkään voi esittää mitään yksikköhintaa, vaan on merkittävä muonamiehen käyttämän asunnon vuokra-arvo, toisin sanoen ilmoitettava, miten paljon jokin henkilö joutuisi paikkakunnalla maksamaan vuokraa, jos hän vuokraisi itselleen sellaisen asunnon kuin muonamiehellä on. Laidunmaasta ei voi merkitä myöskään yksikköhintaa, vaan on sen koko vuokra-arvo sarakkeessa ilmoitettava. Näissä molemmissa tapauksissa olisi vuokra-arvo myös merkittävä jokaiseen kyseessäolevaan kaavakkeeseen. Muonamiehen maksettavaksi pannut verot vuosilta 1913 ja 1919 ovat merkittävät kaavakkeeseen kiinnittämättä huomiota siihen, mihin aikaan muonamies on ne suorittanut.

Kyselykaavake B.

Näitä kaavakkeita on täytettävä yksi jokaista renkiä ja yksi jokaista piikaa kohden. Palkkausvuoden 1919—20 palkat ovat ensi sijassa saatava selville. V. 1913—14 palkkoja on otettava myös, sikäli kuin niitä on saa-

tavissa, samaa periaatetta käyttäen kuin muonamiestenkin palkkatietoja kerättyä. Jos palkollisilla on rahapalkan ohella luontoisetuja, niinkuin kenkiä, vaateparsseleita, perunamaata j. n. e., on ne merkittävä sitä varten jätetyille tyhjiä riveille sekä ilmoitettava niiden yksikköhinta.

Kyselykaavake C.

Useimmilla tiloilla on muonamiesten, renkien ja piikojen ohella töissä m. m. päiväpalkkalaisia varsinkin kylvötoiden, heinänteon ja elonkorjuun aikana sekä urakkamiehiä, milloin ojaa kaivamassa, aittaa tekemässä tai viljaa leikkaamassa. Suuri joukko tällaisia työläisiä on tilapäisiä, mutta osa työskentelee tilalla myös verraten vakinaisesti. Tässä tutkimuksessa pidetään vakinaisena työmies, joka palkkausvuoden aikana on ollut yhteensä työssä 8 viikkoa tai sitä enemmän ja yksi kaavake on täytettävä jokaista tällaista työmiestä kohden. Palkoista on kuten edelläkin otettava ensi sijassa palkkausvuoden 1919—20 palkkoja, mutta sikäli kuin on mahdollista myös vuoden 1913—14 palkkoja. Isäntien tilikirjoista voinee ainakin useilla tiloilla saada tietoja, mitä työmiehiä heillä

oli v. 1913—14 ja minkälaisia palkkoja he näille maksoivat. Kullakin tilalla tavanmuokaisista urakkatöistä maksetuista palkoista olisi tyypillisiä tapauksia merkittävä kaavakkeeseen; esitettävä esim., paljonko maksetaan palkkaa 100 lyhteen leikkaamisesta, ojan kaivamisesta ja siivoamisesta syleltä, aidanpanosta syleltä j. n. e.

Kyselykaavake D.

Tilapäisillä työläisillä tarkoitetaan päiväpalkkalaisia, urakkamiehiä j. n. e., jotka ovat olleet tilalla töissä itsekin vähemmän kuin 8 viikkoa yhteensä koko palkkausvuoden kuluessa. Näitä kaavakkeita täytetään vain yksi kutakin tilaa kohden. Työläisten nimet merkitään perätysten sitä varten jätetyille tyhjiä riveille ja niinkään muut heitä koskevat tiedot.

Kyselykaavake E.

Tätä kaavaketta täytetään myös vain yksi kutakin tilaa kohden. Selville olisi ensi sijassa saatava, kuinka pitkä oli työpäivä eri vuoden aikoina kullakin tilalla sekä palkkausvuotena 1919—20 että palkkausvuotena 1913—14.

N:o 1. Työläisperheen asunto, rakennettu 50 vuotta takaperin, Jäppilän kunnassa.
Kuvassa näkyy myös navetta ja rehvaja saman katon alla.

N:o 2. Työläisperheen asunto, rakennettu 30 vuotta takaperin, Jäppilän kunnassa.

N:o 3. Osa edellä kuvatussa asunnossa elävän työläisperheen lapsista.

N:o 4. Työläisperheelle kuuluvia taloutrakennuksia: sauna, navetta ja rehovaja, Jäppilän kunnassa.

N:o 5. Työläisperheitten asuinrakennuksia Raision kunnassa.

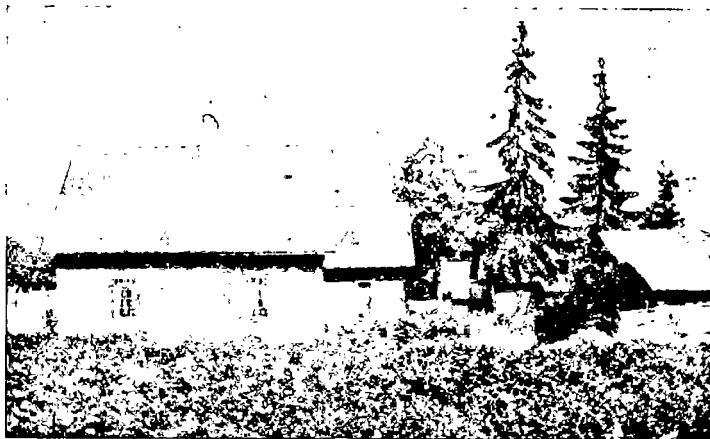
N:o 6. Työläisperheen asuinrakennus sisältä Raision kunnassa.

N:o 7. Asuinrakennus useampia työläisperheitä varten Raision kunnassa.

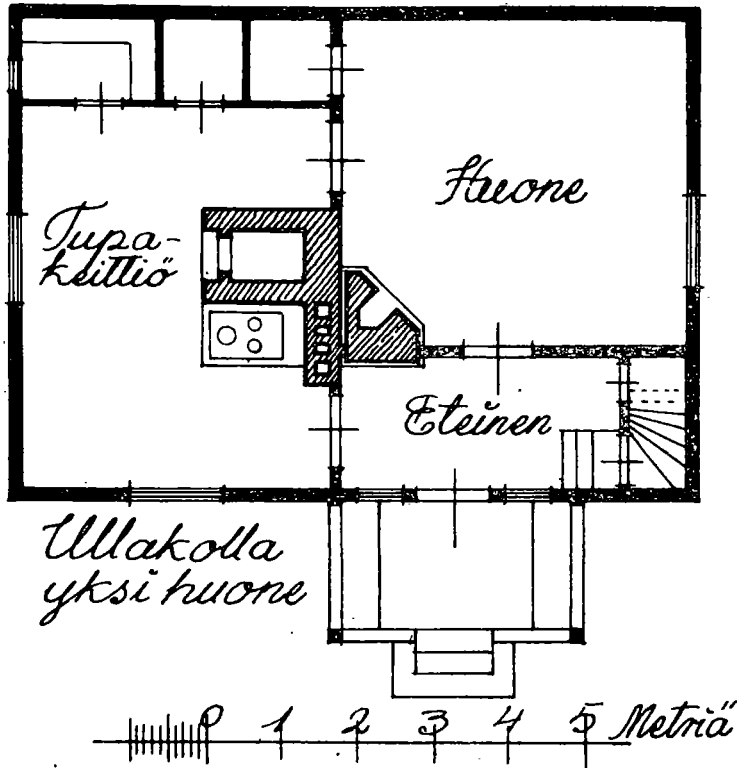
N:o 8. Asuinrakennus useampia työläisperheitä varten Raision kunnassa.

N:o 9. Työläisperheen asunto Janakkalan kunnassa.

N:o 10. Työläisperheen asunto Porvoon kunnassa.

N:o 11. Työläisperheen asunnon pohjapiirustus Porvoon kunnasta.

N:o 12. Kahden työläisperheen asunto Inkoon kunnassa.

